

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

B I O I

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1947

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

18409

Ε Ρ Ρ Ι Κ Ο Υ Α. Σ Κ Α Σ Σ Η

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ; ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ; ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(Ε Κ Λ Ο Γ Α Ι)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

Οργανισμός Εκδοσεως Σχολικών Βιβλιών
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1947

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Κορνήλιος Νέπως, ούτινος ἄγνωστον εἶναι εἰς ἡμᾶς τὸ προωνύμιον καὶ δλίγον γνωστὸς δ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π.Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατίᾳ. Ἡτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Po), ἀλλ ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν, πιθανῶς ἐν τῇ νῦν Ostiglia ἢ ἐν τῇ νῦν Pavia. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. διέμενεν ἐν Ρώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἴππεων, ἀλλ ὁ οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ο Νέπως κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρίς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεργάτεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἡδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. ἐσχετίσθη ἐν Ρώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἡτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος.

Ο Κορνήλιος Νέπως φαίνεται δτι ἔζησεν δλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π.Χ., δπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡτο τότε γέρων καὶ δὲν εἶναι πιθανὸν δτι ἔπειζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Νέπως συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἴστορίαν καὶ τὴν δωματικὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἵκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, δσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἥθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης Ἰστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι Ἰστορικὸς μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτής ἥθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων.

A) Ἄπολεσθέντα ἔργα:

1. Χρονικὰ (Chronicōn libri ἢ Chronica), εἰς τοία βιβλία περιλαμβάνοντα περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς Ἰταλικῆς Ἰστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀλλούς λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla), εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἵνα συλλογὴ ἀνεκδότων (ἥθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ Ἱσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλεν ὁ Νέπως τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων ἡρώων ἡρώων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων. Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ἡρῷην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφῆζομένη ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ.) δὲν πρέπει νὰ συγχέται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἵνα ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ἡρῷην, παρακινηθεὶς βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐλληνιστικὴν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) ἡρώων καὶ ἔνων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ὁρητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, Ἰστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἐπραξε ε μετὰ ἕνα περίπου αἰῶνα δ Πλούταρχος.

Ἐκ πάντων τούτων, σφύζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἔξης:

B) Σφύζομενα ἔργα:

1. *De excellentibus ducibus exterarum gentium.* Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἓν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, δῆλος συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (τὸν Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίανον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος *de historicis latinis*, τὸ δόπιον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου *de viris illustribus*. Τοῦτο ὡρμᾶτο ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ᾽ ὁ Νέπως εἶχεν εἰς αὐτὸν προδρόμους ἐν *Τρώμῃ* τὸν M. T. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὁλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἢν οἱ σφύζομενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομὴ τοῦ ἔργου *de viris illustribus* τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἢν εἶναι ἔργον ἀλλού συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου [:] Προόβου ή τοῦ Γαίου Ιουλίου Υγίνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἀκρας ὀρθοεπείας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου *de excellentibus ducibus exterarum gentium* ἔσχεν ὑπὸ ὅψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, [τὸν Ξενοφῶντα ἢ μᾶλλον] τὸν γράψαντα τὸ Ἀγγισιλάου ἐγκώμιον, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείνωνα, τὸν Τιμαῖον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (*liber*

* 'Ο Νέπως ἔκρινεν ἐπωφελές νά μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν δύοιλογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατά τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐπ τῶν βίων δλων ἔξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινῶνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

annalis) περιέχον τὴν δωμαϊκὴν ἴστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A. 18, 1). Οἱ Νέπως ὡσεὶ ἔλαβεν ὑπὸ δψιν καὶ ἀλλους, οὓς ὅμως δὲν ἀναφέρει, οἵον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὅποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἥδυνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπως εἶναι μέτριος ὡς ἴστορικὸς καὶ συγνάκις περιπλτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ ὅτι πρώτος ἐκ τῶν δωματίων ἴστορικῶν ἐπομπατεύθη ἴστορίαν ἔνεινων ἔθνῶν.

Ως πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὅ τι εἶχεν ἕδει καὶ ἀκούσει ἔξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

ΜΕΡΟΣ Α'

K E I M E N O N *

H A M I L C A R

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginiensis, 1 primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adolescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius 2 adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium, 247* ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit, saepeque e contrario occasione data lacescivit semperque superior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non videretur. interim Karthaginienses classe apud insulas 3 Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt 241 belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum modo res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis persecui, donicum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent. hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria ipse peritulum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum rediret: non enim suaes esse virtutis arma a patria accepta adversus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen. Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀφορῶσιν εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντιστοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἀναφερόμενα γεγονότα.

2 At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 publicam se habentem cognovit. namque diurnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in pari*
 2 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 3 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum
 239 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hippone, valentissima totius
 5 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines
 237 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum
 in ea bellum videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 237 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lescens illustris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
 3 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod
 Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et
 228 princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium
 220 eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque venit,
 221 magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissimas
 que gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita-
 retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 3 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 218 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum
 Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus
 eo est perductus, ut interire quam Romanos non expeti-
 ri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1 246
 quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
 superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse
 ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
 cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum 2
 eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi
 domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur su-
 perare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3
 Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposue-
 rit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum in-
 digeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut 2 23. ini
 omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis,
 omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit, hunc
 tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
 conatus sit inferre Italiae, ad quem cum legati venissent Ro- 2
 mani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam con-
 siliis clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
 tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
 frustra fecisset, dque Hannibal comperisset seque ab interiori-
 bus consiliis segregari vidisset, tempore dato agit ad regem, 3
 eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemoras-
 set, hoc adiunxit 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me,
 utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam impera-
 tor proficisciens Karthaginie Iovi optimo maximo hostias immo-
 lavit, quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vel- 237
 lemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepisset
 atque ab eo petere coepisset ne dubitaret ducere, tum ille,
 faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me
 ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque
 ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia
 cum Romanis fore, id ego iuriandum patri datum usque ad
 hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat,
 quin reliquo tempore eadem mente sim futurus, quare si quid

amicē de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me cēlaris; cum quidem bellum parabis, tē ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.'

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto,
 228 equitatui omni praefuit. hoc quoque imperfecto exercitus sum-
 221 mam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice
 219 comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis
 natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispa-
 219 niae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expug-
 3 navit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in
 Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania re-
 218 liquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum
 transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: ne-
 4 minem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, qua Ita-
 liam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu
 ante eum praeter Herculem Craium transierat (quo facto is ho-
 die saltus Graius appellatur), Alpicos conantes prohibere tran-
 situ concidit, loca patefecit, itinera muniri, effecit ut ea elephan-
 tus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix po-
 terat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione con-
 218 sule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Sci-
 218 pio cum collega Ti. Longo apud Trebiā aduersus eum venit.
 217 cum iis manū conseruit, utrosque profligavit. inde per Li-
 3 gures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo
 gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro
 aequē bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premere-
 tur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasum-
 mennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque
 multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus
 4216 occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt
 duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus
 216 uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot pree-

terea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

217

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in 5 216 propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus lo- 2 corum angustiis noctu sine ullo detimento exercitus se expedit- 3 Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque ob- ducta nocte sarmenta in cornibus iuvencorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo repentina visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitu Romano- 4 rum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem 3 gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proe- 5 luum fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in 212 Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar- 6 cellum, quinquiens consulem, apud Venusiam pari modo interfe- 7 cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4 erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quam- diu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit 6 adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo 203 apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat. cum hcc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit 2 impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea con- 3 202 grederetur. inde colloquium convenit, condiciones non conve- nerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem conflixit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas- 4 suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis di- 5 lectibus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginen- 7 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihil setius 201

200 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 2 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his
 200 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt,
 qui senatu populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 3 redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus
 eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent,
 futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius
 opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque
 4 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito
 Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 simo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
 5 nui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se
 Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
 vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex fo-
 dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repo-
 6 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio
 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 7 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com-
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
 carunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat,
 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad
 bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
 serat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Mago-
 2 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
 qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedisset, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria

prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius in- 192
terfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in 3
gerendo bello consiliis eius parere voluisse, quam in susci-
piendo instituerat, propius Tiberi quam *in Thermopylis* de 191
summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari
videbat, tamen nulla deseruit in re. praeceps paucis navibus, 4
quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus
Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. *in quo* cum
multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu
rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190
disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, 189
ut ibi quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium 2
caelidissimus *in magno* se fore periculo, nisi quid providisset,
propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam
portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con- 3
siliū. amphoras complures complet plumbo, summas operit
auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
errorem inductis statuas aeneas, quas secum portabat, omni
sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortyni 4
templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque du-
ceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illusis Creten- 10
sibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem
animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem
armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domes-
ticis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges,
adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus
rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gere-
batur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus vale- 3 184
bat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum
Hannibal opprimi, quem si removisset, facilitiora sibi cetera fore
arbitrabatur. ad hunc interficiendum tales iniit rationem. classe 4
paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-

dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impetravit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
 5 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classiarios concovat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrent navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 11 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco 2 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellaris ducis nave declarata suis eodem, unde erat egredens, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere 4 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecerto universi navem Eumenis adoruntur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in 5 proximo litore erant collocata. reliquae Pergameneae naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, conici coepit sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret 6 poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua 7 castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.
 12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent,

atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatu detulit. 2
patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis
futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis 189
Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
haberet sibique dederet. his Prusia negare ausus non est; 3
illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius
hospitii esset: ipsi, si possent, comprehendenderent: locum, ubi
esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in
castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat,
ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens
ne usu veniret, quod accidit. hoc cum legati Romanorum 4
venissent ac multitudine domum eius circumdedisset, puer ab
ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem
armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii
circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique
obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset om- 5
nesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito fac-
tum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam.
quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum
venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, 13
anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non
convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio La-
beone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, 183
at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpicius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. 182
atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis 2
tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco ser-
mone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in
Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodi- 3 189
derunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-
que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus
Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-
rum usus est doctore.

C A T O

234.1 M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, prius quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
 217.2 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus et C. Claudii 214 Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud
 207 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibal. quaestor ob-
 204 tigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine
 199 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei fac-
 198.4 tus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardi-
 198 niam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens
 Q. Ennium poëtam deduxerat, quod non minoris aestimamus
 quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.
 199.2 Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
 195.2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
 194 cujus in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provin-
 cia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum effi-
 cere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obti-
 neret, quod tum non potentia, sed iure res publica administra-
 batur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in
 3 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
 184 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertisit
 et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria re-
 4 primeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos
 octoginta, usque ad extremam aetatem ab adulescentia, rei
 publicae causa suspicere inimicitias non destitit. a multis tenta-
 tus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed,
 quoad vixit, virtutum laude crevit.

In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola 3
 sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-
 babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum stu- 2
 dium etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit,
 ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis
 rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit ora- 3
 tiones. senex historias scribere instituit. earum sunt libri sep-
 tem. primus continet res gestas regum populi Romani, secun-
 dus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam
 rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum
 Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia 4
 capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecu-
 tus est usque ad praetoram Ser. Galbae, qui diripuit Lusita- 150
 nos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine no-
 minibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispani-
 quisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus
 multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

5

ATTICUS

- 1 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
 2 dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti in primisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet,
 3 filium erudit. erat autem in puerō praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. quae ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendescebat, quam generosi condiscipuli animo aequo-
 4 ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.
- 2 Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinitatem P. Sulpicij, qui tribunus plebei interfactus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina,
 88 nupserat Servio, fratri Sulpicij. itaque imperfecto Sulpicio pos-
 2 tequam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque-
 87 sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sul-
 lanis, alli Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus
 86 studiis obsequandi suis Athenas se contulit. neque eo setius
 88 adulescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis,
 3 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detri-
 mentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam patrem
 fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Ath-
 4 eniensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, qua-
 87 iam in adulescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice ne-
 cessere esset neque eius conditiones aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit
 5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere-

eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam unius versos frumento donavit, ita ut singulis seni modii triitici darentur, qui modus mensurae medimus Athenis appellatur.

Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alla ascita]. quamdui affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procreatione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset Imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus eius fuit carissimus.

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opinor L. Cotta, L. Torquato consulibus: quem discedentem sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex doctrante: ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non

posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius : et id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium virorum copula.

6 In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactantur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. 3 ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despicerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtainere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere noluisset, asseclam esse praetoris. 5 qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non in primis bene habuit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate 2 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri littera-

tissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedis-
quus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pul-
chre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus
domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quem-
quam nisi domi natum domique factum habuit: quod est
signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam
et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas,
continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare
non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splen-
didus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non
afluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram
partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis
leve visum iri putem, cum in primis laetus esset eques Roma-
nus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum
homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in
singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre
solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus:
saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuius.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag-
nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque
umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non mi-
nus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos
vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. cum tanta
pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,
nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione,
ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum
se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixe-
rit, quam instituerat, parique fastigio steterit in ultraque fortuna.
nulos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sum-
ptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomen-
tanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redditus
constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo
cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione
metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate,

- ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procreationem.
- 16 Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.
- 17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam extulit annorum nonaginta, cum ipse esset septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doc-

trina : nam principum philosophorum ita percepta habuit p�cepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque 18 amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla 2 enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod diffi- 3 cillum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset : pari modo Marcelli Claudi Marcellorum, Scipionis Cornelii et 4 Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius ex- 5 pers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratus- 6 que eorum non amplius quaternis quinisve versibus descripse- rit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, 19 quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua perse- quemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores doce- bimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affi- 2 nitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familia- ritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3 ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4 collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni,

Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio neces-
situdinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiorem-
20 quamquam ante haec sponsalia non solum cum ab urbe
abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin
Attico scriberet, quid ageret, in primis quid legeret quibusque-
2 in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in
urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam-
vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non
ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requi-
reret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, in-
3 terdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo acci-
dit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo consti-
tuta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici
4 admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M.
Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille-
ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiorem fa-
5 cere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare
poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolent-
tiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio,
sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] ne-
cessere inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem
non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complessset at-
que ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia
fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re-
quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisse, nac-
tus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt:
nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque
3 proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus,
praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito
tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo-
4 tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc prius-
quam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febres-
que accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et
5 cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeum. hos ut ve-

nisse vidit, in cubitu innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignonare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi & sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra cohortando impedire conemini'.

Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut 22 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum qui- 2 dem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius tacitura sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisse, subito febris decessit levior. 3 que morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus 4 est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal] τοῦ πάππου τοῦ περιφήμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. bellis) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adolescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique) τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἥδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, δπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἵνα οὕτοι ἥδυναντο νὰ πλήξουν. saepeque] que = ἀλλά. occasione data] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἔνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo-loco] ἀντὶ in eo loco. ut...gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Υπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί, ὡχυρωμένοι ἔκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio... superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παραθέσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. e s s e. Serviundum = servien-

dum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita... ut] συμπλήρωσον paci serviundum putavit... ita ut] εἰργασθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβούλιαν (ἐπιφύλαξιν) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά... armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent] ὑποκείμ. Romani. manus] Ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας ἵνα περιβληθοῦν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (=ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ. διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (=cum suis), δηλ. ille et sui. ut. (dixerit)] ὥστε... εἴπεν. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia. Ἡ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patria] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se. potius...quam rediret] = quam u t. Τὸ ἀποτελεσματικὸν u t παρελείφθη, διότι τὸ quam Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ potius. cum tanto flagitio] δηλοῦ τρόπον. domum] οἴκαδε. suae virtutis] ὑπον. ἡ λέξις negotium : (εἴπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον. pertinaciae] δοτικὴ cessit] ὑπεχώρησε παρασκὼν δρούς δλιγώτερον σκληρούς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut...vēnit] ὧς... ἥλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ Ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (=vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. malii] =belli! (ad versus Romanos). intestinum bellum] ὁ «ἄσπονδος» οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (προκ. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε... ὑπῆρξε. nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἱβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἐλληνες. erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] (ἀφαιρ.)= his a u t e m. etiam] καί, ἔτι. ut... petierint]

ἄστε εἶχήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατὸν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογήθοῦν ἀνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταποχρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον prīmo (§ 2). cum... p̄venissent] ἀφοῦ (ἐπειδὴ)... περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἔξαρτάται ἐκ τοῦ milia. eo...ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.). Δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα, otium] = pacem. reddidit] = restituit (=ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἑτῶν. nullum... bellum videretur] ἵδ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὅπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις εχ διηλοῦ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὗτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene=εὐτυχῶς. rebus ... peractis ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo ... effecit] ἀφαιρ. ἴδιότητος. quo] = ut eo ἵνα ... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἔκεισε. annorum] γεν. τῆς ἴδιότητος.

2. cum eo] παρ³ αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῖς γένους (οἰκογενείας).

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένη). princeps] (=primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὅποιος... largitione] αἱ ἀθέμιτοι αὗται γενναιοδωρίαι προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων (τὸ

στενὸν τοῦ Γιβραλτάρο). secunda fortuna] ἀφαιρό. ἀπόλ. equis, armis, viris, pecunia] ἀφαιρετικαὶ δογανικαί. viris] ἔξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. ποπο anno postquam] ἵδ. A 22,3. occisus est] Οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συγγάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμ. concitasse] concitatissse ἔνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ δόρκου τὸν δόποιον παρ' αὐτοῦ ἀπήγτησε. bellum] ἀντικείμ. assiduis] περὶ τούτου ἵδ. Ann. 2, 3-6. patris] γεν. ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ obtestationibus.

ΑΝΝΙΒΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal . . . Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. Ἰδ. Ἀμύλη. 1,1. si verum est . . . ut populus Romanus . . . superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν. ὑποκειμένου=(τὸ) δτὶ . . . quod] = de quo, de qua re. non est infinitiandum] οὐδὲς δύναται νὰ ἀνηγθῇ. πᾶς τις δφείλει νὰ δμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἡ δοτ. ceteris. prudentia] ἀφαιρ. antecedat] Ἡ ὑποτακτικὴ ἀνάγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestisse). Tὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστὼς τῆς δριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκειμ. Hannibal. semper] κυρίως fere semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] Tὸ quod παρέλκει καὶ χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν=δέ. domi] (πτῶσις τοπική), οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἀννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἕνευ βοηθείας, ἐρμαίον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur. . . potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια: πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς δι μόνος, δστις θὰ ἥδυνατο νὰ καταβάλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ τοῦ πατρός. Ἰδ. Ἀμίλ. 4, 3. sic...ut... deposuerit] οὗτο... ὥστε... παρέδωσε (κατέθεσε). quam] ἡ. id] δηλ. ο δι u m. qui quidem (quidem = γε). destiterit] ἀναφ. αἴτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. χρον. patria] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει ἀκόμη τούτους μακρόθεν ἔξεγείων τοὺς ἔχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὑρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διά τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta...ut...conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε... ἐπεχείσησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum... venissent... fecissent... compre-
risset... vidisset] ἀφοῦ ἥλθον... ἐπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.) "Ἡθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ως ἔάν, ὥστε. Συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἴτιον. alia atque antea] δι τη δηλ. συνεφύλιωθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους. sentiret] ἔφθονει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non... id] τὴν ἀφιξιν σύντωγ. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se. tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] Εἶναι τὸ κύριον δῆμα. τῆς ὅλης προηγούμενης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμ.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὃντος ἐμοῦ. .. utpote...nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ὅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ.) ως στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (= prosecuturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱκεσίας καὶ τὰς θυσίας). Ἰδ. Πίνακα ιστορικὸν καὶ γεωγρ. λ. Juppiter.

4. quae... dum conficiebatur] δυμ αὐτεὶ ἡ αε... conficieba-
tur. Συνήθως μετά τὸ τοιοῦτον δυμ. τίθεται, ἐνεστώς, ἀδιαφρόως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ δήματος τῆς κυρίας προτάσσεως. α me] Ἰδ. Λεξιλ.

λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις, vellem καὶ -ne=ēὰν ἡθελον. in castra] = ad bellum. cum...accepissem atque .. coepissem] ἀφοῦ...ἔδεχθην παῖ..ἥρχισα. ab eo]. id. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἔξαρτάται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. με secum dederis] τετελ. μέλλ. ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρο. iussit] (me) tenentem eam (αραμ) iurare. Σήμερον δραζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ λεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = cooperat.

5. usque ad] Τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὅστε πᾶς τις ὀφελεῖται νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά..., quin...sim futurus] ἔξαρτάται ἐκ τοῦ nemini dubium esse = ὅτι θὰ είμαι, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris...celaris...posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες celaris = celaveris. cum] (ἄλλο ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem ζητισμένει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἔξαρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ίδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ.) = ducem.

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγινεν ἐλέξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem, ἵδε Ἀμίλκ. 3, 3. imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ annos ἔνεκα τοῦ natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἑτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἥτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνέξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἀντὶ horum. Μὲ τὸ υπος τίθεται ἀντὶ γενικῆς διαιρετικῆς ἡ πρόθεσις ex, de, inter. ut] εὐθὺς δῶς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ροδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται ποιλάκις είχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὗ ἔνεκα. is] καθ' ἐλέξιν πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (=τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. ut] ὅστε. ea] ἐπίρρο. κατὰ παράλεψιν τῆς ἀφαιρ. via. qua] (ἀφ.) ἐνν. via. repere] τὸ ὄχημα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων με-

φῶν. **copias**] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππους, πάντας παλαιμάχους. Ὅπελειφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35000 ἄνδρες. Προσέτι μεγάλην φθορὰν ἔπαθεν εἰς ζῷα καὶ εἰς ἀποσκευάς. *in Italiamque* Τὸ - *que* προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις *in* εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. *apud Rhodanum*] Ἡ μάχη αὕτη, ἀν διηθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. **Scipione**] Ὁ Σκιπίων εἰχε ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ᾽ ὑστέρησε, διότι ἥδη ὁ Ἀννίβας ενθίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ ποταμοῦ. **pepulerat**] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἴππικοῦ, ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. *cum hoc eodem*] = *cum Scipione. Clastidii* (ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ' ἥν δ Ἀννίβας ἐκνοθίευσε τὴν μνημονευομένην πόλιν. **decernit..dimittit**] *Ιστορ. ἐνεστ.* (ὑποκ. Hannibal).

2. **tertio**] = *tertium. cum*] πρόθ. = *μετά. collega*] ἀφαιρ. *manum*] *ιδ. ὁ. consero. utrosque*] ἀντὶ *utrumque* (ἔτεθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). *per Ligures*] = *per fines Ligurum* διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. *hoc in itinere*] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἱαγονοῦ καὶ Ἀνσερος (νῦν *S e r c h i o*). *ut*] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ *adeo. dextro*] ἐνν. *oculo. aequo*] ἐνν. *atque sinistro. usus sit*] μεταφράζεται δι' ἀστριστοῦ τῆς Ἑλλην. γλώσσης. *Id. Ἀμ. 1, 5. lectica*] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φροεῖσον. *post*] ἐπίσης. *praetorem*] ἐνν. *ο c c i d i t ..* (*κυρίως ἦτο legatus pro praetore*). Οὗτος σταλεὶς μετὰ ἴππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίνου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὄμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὅχι κατέχων τὰς στενὰς διόδους (*προβλ. ἀνωτέρῳ : saltus occupantem*). *cum delecta manu*] *ιδ. ἀνωτ. 3, 4 cum exercitu.*

4. *hinc*] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἐπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. *utriusque*] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. *exercitus*] αἰτ. πληθυντ. *uno proelio*] δηλ. *Cannarum* ἢ *Cannensi* (216 π.Χ.). *Paulum*] = L. Aemilium Paulum. *in eis*] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugna pugnata] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ρώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullus (= nemine) resistente] ἀνεν ἀντιστάσεως. ubi] = Romae. in propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ Τενέροντος. Οἱ Ἀννίβας διαβάζει τὸν Ἀνίστρα ἐστρατεύειν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς; ὅχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἦτοι δύο περίπους ὁρῶν ὅδον ἀπὸ τῆς Ρώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας, aliquot dies] Τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιον του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμ. Hannibal. locorum angustiis] Ἰδὲ Ἀμύλη. 2, 4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento dedit verba] = fecerit (ἐκφρ. δημιώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Elvae] ἐπεξήγησις τοῦ se expedivit. incendit.. immisit] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit. eiusque generis] δηλ. iuvencorum ἔχοντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὅστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιοδέει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatore] = pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη κατ' ἔξαρσειν, διότι δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερέετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ ὅθεν ἐπορεπε νὰ τεθῇ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς γύρας. absens] ἀπὸν δὲ Ἀννίβας, δηλ. ἀνεν προσωπικῆς ἐπειράσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquiens] κυρίως διαρχούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ ὅθεν ἐπορεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὕπατον ὅντα). pari modo] δύοις, δηλ. in insidiā inductum.

4. longum est] Θὰ ἦτο μαρῷον (= longum esset «μακρὸν ἄν εἴη»). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = ut ex eō... possit. quantus ille fuerit] πορχμ. ὑποταξτ., διότι εἶναι πλαγία ἔργωτ. = ὑπόσος μέγας... quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo]

τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἢς ἀντίθετος εἶναι ἢ ἐκ συναρτήσεως). adversus eum] (ἀπέναντι αὐτοῦ), καὶ^τ αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάχιστα κατάλληλον πρὸς μάχας..

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀχριβές, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἥττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον ἀ', πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τειχὴν μετοχὴν τῆς ἔλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugarat] ὑπερσυνιέλικος = fugaverat ...

2. cum hoc] δηλ. Scipione exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = ut eo ἵνα . . . congrederetur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] (οὖσ.) = quo facto. Id. Ἀμίλκ. 1, 2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὅχι μακρὰν τῆς Σίκην. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἥτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπειγεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100000 ϕωμαῖῶν βιημάτων (περὶ πον 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι δοκεῖται ἢ ἀπόστασις (milia passuum trecenta) ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου. Οἱ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = sed eos, et eos, ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους. effugit] προμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδριανῷ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (= in apparatu belii = εἰς τὴν ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad . . . consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his . . . magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his consulibus. qui (= ut i i) agerent . . . donarent . . . peterent] = ἵνα οὗτοι . . .

cum iis] δηλ.. Carthaginiensibus. cum iis καὶ οὐχὶ se-
cum, διότι οἱ πρέσβεις διμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ
οὐχὶ δι' ἔδιον λογαριασμόν. πρὸθ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eam-
que rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. cor-
ona aurea] (ἀφαιρ. δργαν.). Τοῦτο ἡτο ἔνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς
νίκης. eos] δηλαδὴ Romanos. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν
Καρχηδονίων. Fregellis (ἀφαιρ. πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως
= ἐν Φρεγελλαις). essent] (ἴνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] legatis Carthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ πρόθ. δηλοῦ
συμφωνίαν. Ἰδὲ Ἀμ. 3. I. quo loco rogarent, futuros] ἥτοι = eo
loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remis-
suros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum
est (a Romanis, δηλ.. Romani responderunt). quod... haberent]
διότι... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ
Romanis ἡ populo Romano. etiamnūm] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οὐκαδε=εὶς τὴν
Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ.
χρον. (εὐθὺς) ὡς. Ἡ σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam
imperator fuerat, rex factus est. περὶ τοῦ rex Ἰδ. Λεξιλόγιον. ut]
ώσπερ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari
ac] τῆς αὐτῆς καὶ... Ἰδὲ Λεξιλόγιον λ.. par. effecit ut] ἡ σύντα-
ξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia,
quae (= eius generis ut ἡ ut ea ἴνα...) pendere-
tur, sed etiam superesset, quae... (ut = ut ea) reponeretur.
ex vectigalibus] δηλοῖ τὴν αἵτιαν ἐξ ἣς προέρχεται τι. esset] (ἴνα)
ὑπάρχῃ. ex foedere] ἡ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. superesset] ὑπο-
κείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὅν των). Roma] ἀφαιρ.
ἐκ τῆς Ρώμης. Carthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (= legati
τοῦ) ὑποκ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. προμ. μὲ σημασίαν
ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratia] ἡ γενικὴ τοῦ γερουσίδον,
ἀκολουθούσης τῆς λέξεως gratiā ἡ causā, δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον.
prius quam... daretur] πρὶν ἡ... δοθῇ. senatus daretur] = aditus
(εἰσόδος πρὸς ἀκρόασιν) ad senatum daretur. ascendit] συνηθέστε-
ρον τίθεται τὸ concendit.

7. *re palam facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognita ἢ nuntiata. Tὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae . . . comprehendenter] = eius generis ut (*īnā*) eae comprehendenter. si possent consequi] (ēvv. e u m), ἐὰν (*θά*) ἥδύνατο νὰ προφθάσουν (a ὑ τ ὁ ν). publicarunt] = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.*

Κεφάλαιον 8.

1. *quarto anno] ἵδ. Att. 22, 3. Africam] = in Africam. si forte] ἀν τυχόν... μὲ τὴν ἐκπίδα ὅτι Ἰσως θά... Antiochi] γεν. ἀντιπει. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχοειάζοντο μόνον 10000 πεζικοῦ καὶ 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum.*

2. *ubi] σύνδ. χρον. eadem, qua . . . poena] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὅθεν ἐ ο ί μ η ν. illi] δνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. c u m] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periise (ὅ. pereo). a servulis] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. imperfectum] ἐνν. eum esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt. Ἡδ. Λεξιλόγ. λ. relinqu.*

3. *autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello...in suscipiendo] ἐνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis] (ἵδε ἀνωτέρω § 1: in Italianum). Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμήσουν οἱ Ἦρωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. παρετε). Ὁ Ἀντίοχος εἴτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἴτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀκιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἢ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρᾳ ἀντὶ αἴτιατικῆς) = propius Romae (δοτικ.) = potius prope Tiberim, δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπογματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.*

4. *paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. δογαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησεν.*

"Αλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινὰ ἐκ Σύριας, ἐνεκά τῆς προδοσίας τοῦ δποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ποδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) "Ο' Αντίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ δρός Σι-πυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρῷ Ασίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων δρῶν νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος δ' Ἀν-νίβας μή(πως), μὴ θέλων νὰ... dederetur] δηλ. Romanis. quod] δπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα. Ἡ σύνταξις: ut ibi consideraret, quo (=quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret (ὑποτακτ. ἀπορηματική).

2. nisi] = si non. quid] ἀντὶ aliquid. de qua] δηλαδη pecunia. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbō...auro...argento] ἀφαιρ. τῆς ὑπῆρχ. summas] (ἐνν. a m-
p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄρω μέρος». praesentibus princi-
pibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν...suas...sua]
Ἐτέθη suas...sua διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum...his] ἀμφότερα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Πορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes...
inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις
αὕτη ἔχητα τὸ in propatulo ἔπειτε νὰ τεθῇ δ τύπος τῆς γε-
νικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magna cura] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis δρομότ.
se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret..duceret] ἐνν. e a s, ἥτοι amphoras
ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis...illusis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pe-
cunia. Poenus] ἐτέθη τὸ ἔθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι
καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο δις πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ
Κρῆτες. "Ο' Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν
ταροιμασίαν «πρὸς Κρήτα κρητίζειν». pervenit] προκ. exacuit] ἐντονώ-
τερον τοῦ excitavit. neque...quicquam egit] τὸ egit ἡ τὸ ἀντίστοι-
χον fecit (= ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, πρβλ. τὸ «οὐδὲν
ἄλλο ἦ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat..adiun-
gebati] δηλ. ei ἡ illi (= Prusiae). Παρατατ. ἀποπείρας = προσεπά-

θει (ἐπεξήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = α Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terra. removisset] (=sustulisset) ἐὰν ἤθελεν ἄραι ἐκ τοῦ μέσου.

3. quo] = et ea re igitur. quem] = qui a ἦ n a m eum (δηλ. Eumenem). ad] ἡ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν.

4. classe] Ἰδὲ Ἀύλκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς διλίγων ἡμερῶν. erant decreturi] ἔμελλον νά... superabatur] ἥτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] σύνδ. αὐτοὶ λογ. par] συμπλήρω. Ει μενι. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas) = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso quo] καθ' ἦν ἀκριβῶς ἡμέρων. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] Τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit] illos (δηλ. classia- rios) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἡ λέξις αὐτῇ χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις: pollicetur (id) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (praemio= δοτ. τοῦ σκοποῦ) = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν (ἢ μεγάλη ἀμοιβὴ).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] Ἰδὲ 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] Ἰδὲ 7, 6. esset] ἥτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικείμ. τοῦ quae- rere. quod] διότι.

3. soluta epistula] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ δ. solvo ἀριστεῖ κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαὶ, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαὶ, οἵσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ τανίας (linum) διασταυρούμενης, ἵς τὰ ἀκρα συνενούμενα ἐσφραγί- ζοντο διὰ κηροῦ. quae...pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρό- τασις εἶναι ἀποτελεσματική = πράγματα τοιαῦτα ὥστε... eum] ἀντὶ

se. cuius rei] ἡ ὀνομαστ. quae res. neque] ἀλλὰ δὲν (χωρὶς ὅμως νά...).

4. Hannibalis] γεν. ὑποκειμενική. universi] Ἰδὲ 10, 5: omnes. quorum] = horum auctem. fuga] ἀφαιρ. δογαν. praesidia] = castra nautica (ἴδε κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νὰ διπτωνται ἥρχισαν. Ο τύπος coeptus sum tίθεται, διατάσσεται ἀπαρέμφ. ἔχῃ (ός εδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta] = cum iacerentur, ἐνῷ ἐργίσπτοντο. neque ... poterat] ἀλλὰ δέν ... ἡτο δυνατόν. quare ... fieret] διὰ τί ... intellegi] (ἀπροσώπως). Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ δοτικὴ pugnantibus (= a pugnantibus).

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὑλῆς. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἔπειτε, ὕφειλον νά... Ἰδὲ 9, 1: conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο τεργα-

7. consilio] = dolo. Μετεχεισθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἡτο κατώτερος. Ἰδὲ 10, 4: superabatur. arma] = exercitum. Ή λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐκθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. alias] ἐπίρρο. pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiarios. Ἰδὲ 10, 5. prudentia] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ κρόνῳ ἐποάτοντο. accidit] προκρι-
legati] Κρούως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ
Εῦμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ
τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae] = ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν
οἰκίαν τοῦ ... consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena.
mentione facta] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνεῖας γενομένης. eum] = Hanni-
balem. in Prusiae regno] Τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui ... existimarent] = cūm iii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις,
κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hanni-
bale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτ. πληθ.). ὑποκείμ. τοῦ futu-
ros (esse). sine insidiis] ἀνεν (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οὐ
Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, κατέποντα καὶ ἐξόριστον, ἐφο-
βοῦντο ώς τὸ πῦρ. qui] = qui ipse qui διότι οὗτοι suum] ἐστι-

τῶν, δηλ. τῶν Συγκλητικῶν, ἐπομένως τῶν Ἐρωμαίων. secum] παρ̄ ἔσαυτῷ (τῷ Προουσίᾳ). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibique] = sed Romanis. Τὸ -que = ἀλλά ἡ dederet] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου υἱοῦ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ πε = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. πε . . . postalarent. recusavit] κατ' ἄλλους δμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἵκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a sel ποιητ. αἵτ.= a Prusia. Προβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ esset] (κατὰ τὴν γνώμην τοῦ) ἥτο. ipsi] = I e g a t i. comprehendērent] ὑπὸ προτρεπτικὴν ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστάκτ. τοῦ εὐθέος λόγου. Ὁ εὐθὺς λόγος : comprehendite, si potestis, inventuros] (ἐνν. e s s e). Τὸ ὑποκείμ. eos (ἢ illos). Τὸ locum . . . inventuros ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου dixit. Ὁ Προουσίας ὑπῆρχε ταυτοχόοντος δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] Τοῦτο ὀνομάζετο Αἴρινσσα. muneri] ὡς δῶρον. Id. 10, 6 : praemio. exitus] αἵτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτὰ ὑπογείους ἔξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui). Usu venit = fieri solet.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλειόνας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάντως. qui] = et i s, tu n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλαδὴ ρυερο. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρα γε, ἔάν.

5. cum . . . renuntiasset . . ostendisset . . .] ἀφοῦ . . . (τι εἶχεν ἕδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. se] ὑποκείμ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἥτο δυνατὸν αὐτὸς νά . . . (καὶ ὅτι δὲν ἔπειπεν αὐτὸς νά . . .). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. v i t a m). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ήρωϊκῶν ἔργων. Ὁ πληθυντικὸς ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεῖα αὐτοῦ ἔξεδηλώθη. secum] μεθ' ἔαντον. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] Τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquievit] δηλ.. morte (εὐφημισμός, προβλ.. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ.. ἀπέθανε). sep-

tuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἥλικιαν 63 ἐτῶν, mortuum] ἐνν. eum esse... in annali suo ἐνν. libro. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἴστοριαν τῆς Πόμακης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. Ἰδὲ β. Ἀππικοῦ 18, 1. 2. scriptum] Ἰδὲ 8, 2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἔργη-
νενται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἵτο . . . , καίπερ
ῶν. nonnihil] ἀφετὰ πολύ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.)
εἰς τὴν συγγραφικήν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripti in
eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius] = Hannibal. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ gesta (=res gestas) belli. memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (*κυρίως*) δύο. simul] ἐνν. c u m Hannibale. fortuna] ή εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἡ
oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκούλανδς τὴν
πατρίδα. adulescentulus] νεώτερος (ῶν). in Sabinis] = in finibus
Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἵδε καὶ 11, 4
in concursu. censuraque] = et in censura. ut] ὥσπερ. in foroque]
Τὸ que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro. Προβλ. Ἀνν.
3, 4 : in italiisque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατείθῃ (ἀσκού-
μενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γενικὴ τῆς ἴδιοτητος (ἵδε Ἀμύλ. 3, 1) εἰς τὸ
νοούμενον cum esset (=ῶν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-
κία αὗτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.
consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ὑπάτων (ὅντων) . . . ut] (εὐθὺς) δι-
magni] μεγάλως.

3. P. Africano] Οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν
τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτιφ μετὰ ὑπατικῆς ἔξουσίας
(204 π.Χ.). cum quo] quocum, cum e o t a m e n. pro] ἀνα-
λόγως πρός. perpetua...vita] ἀφαιρ. χρον. dissensit] Ως λόγος τῆς
διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Κ. Φάβιον Μάξιμον,
ὅν ὁ Σκιτίων δὲν ἤγάπα, καὶ τοῦ δοπίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ
τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes)=plebis (οὐ ἡ δύνομ. plebs). Κατὰ
τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles
plebei (ἢ plebi [=γεν. κατὰ συναίρεσιν]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγὸς (ῶν). ex qua] σύνδεσον μὲ-
τὸ deduxerat (ἔνν. R o m a m). quod] αἴτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ
προηγούμενα. minoris] Ἡ ἄφεις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ρώμην ὀφεί-
λετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν
ποίησιν, ἢν καὶ περιεφρόνει. Οἱ Ἐννιοὶ ἔγινεν αἴτια νὰ ἀγαπήσουν
οἱ Ρωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ωδαῖον. quam] ἢ. amplissimum].
Ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν
θριάμβων. Sardiniensem] ἐπιτευχθέντα ἐξ εὑκαιρίας καθυποτάξεως;
τῆς Σαρδηνίας (233 π.Χ.).

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] *ἰδ. 1, 3.* Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. *provinciam*] ὡς ἐπαρχίαν. *nactus*] = *postquam nactus est*. Τοῦτο ἔγινε διαρκοῖσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (*ἰδὲ καὶ 2, 2 : consulatu peracto*). *ex*] ἢ πρόθμεπις δηλοῖ τὴν αἵτιαν ἥξεις ἀπορρέει τι.

2. *cum*] σύνδεσμος αἰτιολογ. *diutius*] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον δὲ νόμιος ἐπέτρεπε). *cuius*] Ἀναφέρεται εἰς τὸ *consulatu* καὶ εἰς τὸ *quaestor.* *ipse*] αὐτὸς οὗτος. *neque*] = *sed non* (ἄλλα δέν). *per senatum*] = *καὶ οὐσίης τῆς Συγκλήτου, ήτις, κατὰ κανόνα, ἀπεφάσιε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem*] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἄλλθῶς). *quod*] τὸ *quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua ex re*] δὲ δ. *privatus*] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν^{της} *potentia . . . iure*] ἀφαιρ. δργαν. *in urbe*] κατ' ἔσοχήν διὰ τῆς λέξεως *urbs* ἐδιήλουντο ἢ Ρώμη.

3. *censor*] ἢ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἢ τιμητεῖα, ἐτάσσετο Ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ.ἔ. τῆς Τύρου ης ἐπὶ τῶν ὑπάτων). *severe praefuit*] ὅθεν καὶ ἢ ἐπωνυμία *Censorius.* *Idè 1, 1. in . . . nobiles*] ἔξεδίωξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. *novas*] Ἐνῷ ἢ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τούναντίον δὲ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφήν. *in*] ἐναντίον. *animadvertisit*] Ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο *animadversio* ἢ *nota censoria.* *qua re*] ἵνα (ἀντὶ *quibus rebus*) = *ut ea re. luxuria*] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἔξωτερικῶν πολέμων.

4. *circiter annos octoginta*] ἦτοι εἰς ἡλικίαν περ. 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ γρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. *ad extremam aetatem*] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. *a multis*] ποιητ. αἴτιον^{της} λέγεται δτὶ 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἡθφῶθη. *non modo nullum . . . sed*] οὐ μόνον οὐδεμία . . . ἀλλὰ τούναντίον. *virtutum*] ἀντίσθ. *felicitas, fortuna.*

Κεφάλαιον 3.

1. *in omnibus rebus*] ἐν παντὶ, εἰς δὲ *singulari industria*] ἀφαιρ. *ιδιότητος. et et et et et*] πολυτύπων. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον *et. agricola*] ἔγραψε μάλιστα ἐξ Ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν *de re rustica* ἢ *de agri cultura* (=περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σώζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. *peritus iurisconsultus*] = *iuris peritissimus*. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ὁ Κάτων ὑπατος ἐκυρίευσε μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἐλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος. Ἰδὲ καὶ Ἀνν. 8, 3: *Thermopylis. probabilis*] τοῦτο εἶναι μέτριος ἔπαινος, παρὰ ταῦτα δύμας ὁ Κάτων, διὰ τὴν ἐποχὴν του, ἵτο δήτῳ δόκιμος. *cupidissimus litterarum*] ἡ γενικὴ εἶναι ἀντικειμενική.

2. *senior*] ἀρχετὰ γέρων, γέρων πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργά ἔλαβεν εἰς κεῖσας βιβλία, παθότι ἔθεωρε τὴν Ἐλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβίλαβῃ εἰς τὰ ὁμαϊκὰ ἥθη. *possit*] ἀντὶ posset. Ἐνεστὼς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ *possit* πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὁ ἀναφέρεται ἡ ἐποιμένη ἀναφορικὴ πρότασις *quod...* *de Graecis, de Italicis*] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (*π.χ. id* ἢ *aliquid* ἢ *quiddam*). *quod ei fuerit incognitum*] = *quod ille non investigaverit et scierit*, δπερ ἐκεῖνος δὲν ἤρευνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (*fuerit*), διότι ἔξαρταται ἐξ ἀλλῆς ὑποτακτικῆς (*possit*).

3. *orationes*] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τὸν ἐκατὸν πεντήκοντα, λόγους δητορικούς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπτετεώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἔξεφώνησε πολιτικούς καὶ δικαιοικούς λόγους, ὃν ἐλάχιστα μόνον ἀποστάσματα σώζονται. *historias*] ἴστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον *Origines*). *sunt*] ὑπάρχουν. *primus*] ἐνν. *liber. unde orta sit*] τὰς «*Kτίσεις*». *omnes*] δηλ. *libros. Origines*] «*Αρχάς*». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἢτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἕδραν πλείστων Ιταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἴστοριαν. Τὸ ἔργον

τοῦτο ἦτο οὐχὶ μόνον τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἴστορικὸν ἔργον,
ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἀξιον λόγου δημιούργημα τῆς ὁμιλίης πεζο-
γραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σώζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περι-
λαμβάνεται.

4. bella reliqua...) τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρκηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, διπος πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἡθικώδῃ, διεργήτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δῆ. non nominavit] δὲ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαιχζίας πεμπομένους ὄφοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.), res] αἵτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. fierent... viderentur] (πλαγία ἐφωτησίς εἰς τὸ exposuit): τὸ πρῶτον δέ. ἀναφέρεται εἰς πᾶν δὲ τι ἡτο ἀξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν δὲ τι ἡτο ἀξιοθέατον (π.χ. τοπεῖα, μνημεῖα κτλ.). admiranda] κοινὸν εἰς ἀμφότερα τὰ ὁγματα. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶν παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, τεροὶ δόοις ἔξ ὅλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κττ. in quibus] ἐνν. libris.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν παταγωγήν. Ἰσχυρίζοντο δτὶ πατήγοντο ἀπὸ τὸν Poimpus, υἱὸν τοῦ Νομᾶ . . perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit.—equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἥδητα, ὃς ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας ἦν εἶχε, νὰ συγκαταριθμῆται μεταξὺ τῶν Συγκλητικῶν.

2. usus] *Ideas Ann. 13,3 τέλ.* ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἔποχήν του. filium erudivit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπειδή η τῆς ἐκπαίδευσεως τοῦ νέον).

3. erat in puerō] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν δὲ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικειμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδεδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὄνομαστ. os) τῆς προφορᾶς. clarus... quam . . possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ ἥδυναντο νά . .

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ δὲ μήδε τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαῖου Μαρίου quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit]. ἐνν. sibi. fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vita. adolescentulus] ὡς νεανίας. plebei tribunus] ὁ δῆμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κάτ. 1, 3. illius periculi] τοῦ κινδύνου, εἰς δὲ ἐκεῖνος (δὲ Σολπίκιος) ἐφέρετο (ἐκρημνίζετο) ἢ τοῦ κινδύνου, ὅστις εὐθεν ἐκεῖνον (τὸν Σολπίκιον). namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem. Servio] δοτική.

2. Interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. — vivendi] facultatem viventi. quin] = κωρὶς νά . . dis sociatis animis] μτχ. ἀπόλ. αἰτιολογική, ἐπειδή . . cum] χρον. ἐν ᾧ studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἴχον περιέλθει εἰς τὰς κεῖρας τῶν Ρωμαίων. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86 - 66 προσέλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Ἀττικός. iuvit] ἢ ὑποστήσιεις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφέξεως αὐτοῦ. adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παραθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἔνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecunia] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquod] Tὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod.

εοδεμ] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita . . . ut esset] οὕτως . . . ὥστε νὰ εἶναι.

4. eorum = Atheniensium adulescentulo] οὗσ. opibus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χορημάτων καὶ τῆς χορηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum = δοάκις, ἔαν, eius] δηλ. versurae facienda. se interposuit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσε. atque ita] καὶ δὴ οὕτως. acceperit] ἐδέχθη. quam dictum esset] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῦ ἀδύοιστόν τι = ἡ δσον (ἐκάστοτε) προσδιωρύζετο, τοῦ ἐκάστοτε δριζομένου, τοῦ χρονικοῦ ὅρου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἵδιων του χορηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ δργάνου = indulgentia sua. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] ἀφαιρ. τοῦ δργάνου = multiplicandu usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων.

6. alia] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἐκαστον. seni] ἀντὶ ἔξ. Athenis] εἰς τὰς Ἀθήνας.

Κεφάλαιον 3.

1. hic εἰς τὰς Ἀθήνας gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis. . . par] ἐνν. esse quo] = eo i g i t u r. quos possent] ἐτέθη ὑποτακτική. διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων)=πάσας τὰς δυνατάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὅμ. restitit (resisto). ne . . . qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἡθική. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. e f f i g i e s, s t a t u a s. ipsi] = Attico. Phidiae] ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἀγνωστον. Ἰσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, δοτις θὰ είχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses.

3. hoc] ἐνῷ ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς ὅλα τὰ ἔπομενα, ὅμως εἰλκύσθη πρὸς τὸ specimen κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. illud-hoc] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου (est ἦ) fuit. munus fortunae — specimen prudentialiae] κατηγορούμενον quod natus est] ἐπεξίγησις τοῦ illud. quod] (τὸ γεγονός) δτι. in ea...urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ἐρώμῃ) in qua esset=ut in ea..esset=εἰς τοιούτου εἴδους πόλιν, εἰς

ἥν (ῶστε νὰ ... ἔχῃ). *orbis terrarum*] ἔξαρταται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἔξαρταται ἐκ τοῦ *domicilium*. *eandem*] δῆλ. *urbem*. Ἀνικείμ. τοῦ *haberet*. *patriam ... et domum*] κατηγορ. (*πρόβλ.* τὸ ἥμετερον «γέννημα καὶ θρέμμα»). Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή καὶ διὰ τοῦτο δὲ Ἀττικὸς διέμεινε ρωμαῖος πολίτης. *quod*] (τὸ γεγονός) δτι. Σύναψον πρὸς τὸ ἐνν. *fuit*. *doctrinā*] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ *natura*, *Ιδὲ 17,3. omnes*] ἀντὶ δοτ. *omnibus unius*] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ *carissimus*) = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. *ei* (=civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ *carissimus*. *Iδὲ 2,4 : gratiam*.

Κεφάλαιον 4.

1. *tranquillatis rebus*] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ ... *consulibus*] ὑπέτων ὄντων. *desiderii*] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem τῆς (μελλοντικῆς) ἀπονοσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τὴν ... *natura*] ἀφ. τῆς ἰδιότητος. *cuius*] =οὗ, τούτου *λοιπόν*. *ut*] Ἡ σύντ. : ut benivolentiam huius. quem nemo ferre posset ad summam senectutem (δῆλ. Caecilii) sine *offensione* (huius) retinuerit (διετήρησε), quem... posset] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἔξαρταται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. huius γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ *offensione*. quo *facto*] καὶ διὰ τοῦτο. *tulit*] ὑποκ. Atticus.

Κεφάλαιον 5.

2. *testamento*] ἀφαιρ. δογμ. *adoptavit*] ἔκτοτε ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. *soror Attici*] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δῆλ. τοῦ φίλος. *easque*] =καὶ μάλιστα (κατὰ λέξιν=καὶ τοῦτον). *conciliarat* =conciliaverat cum quo] ἀντὶ *quocum*. *etiam*] ἔτι ἀκόμη. *ut*] =ita ut εἰς τρόπον ὕστε. *iudicari*] ἀπροσώπως =νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. *possit*] ἐτέθη ἐνεστῶς διότι τὸ λεγόμενον ἔσχε καὶ ὅτε ἔγοι φένεν δὲ συγγραφεύσ.

4. *utebatur intime* Q. Hortensio] ἵτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ ... —autem) δέ, πρὸς τούτοις. *iis temporibus*] δῆλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π.Χ. *ut*] μετὶ τὸ ut συσπλήσωσον διὰ τοῦ *inter eos. intellegi*] νὰ κατανοηθῇ, νὰ κατανοήσῃ τις. *essetque*] =atque (ut) *esset* (ὑποκ. εἶναι δὲ Ἀττικός). *talium*] τοιούτων, οὕτω μεγάλων.

Κεφάλαιον 6.

1. *in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium copula] κατηγορ. (γεν. κατηγορικὴ)=optimatum] (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen]=χωρὶς ἐν τούτοις νὰ...quod] διότι. Ἡ σύντ.: quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in sua potestate] κύριον ἔαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.*

2. *cum] εἰ καὶ (=quamvis). peti - capi - geri] = ἡ ἐπιζήτησις, ἀπόκτησις-διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ώς οἱ παλαιότεροι) ἀνευ δηλ. τεχνασμάτων (σκανδάλων) κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] ὑποκ. honores=διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ήτο δυνατή). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος=ἀνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὅ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum)=ἐν μέσῳ... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς... Τὸ res ἔνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογική).*

3. *prae - manceps] ὁ μισθωτὴς ἢ ὁ ἐργολάβος (manceps) ὥφειλε νὰ καταβάλῃ χρηματικήν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον ἀξ όχεων ἐγγυητὴν (prae).*

4. *praefecturas] τὰς ἐπαρχίας, δηλ. τὰς διοικήσεις. Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσδοκόφρονα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε... ἥκολονύθησε (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερ. = δσις ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε οὐδὲ... ἥθιλησε. Cicerone] Ὁ Κ. Κικέρων (Ιδὲ 5,3) ἐκρημάτισεν ἐπὶ τοιετίαν 61—59 διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἀν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ. praetoris] τοῦ (ἄλλοτε πραίτωρος στρατηγοῦ καὶ νῦν) ἀντιστρατήγου.*

5. *qua in re]=in quo καὶ διὰ τοῦτο. Ἀναφέρεται εἰς δλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παρά-*

σχουν λαβὴν κατηγορίας. Ὁ Κόϊντος Κικέρων π.χ. ἡπειρήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἔνεκα. eius] γεν. ἀντικειμ., ἢ πρὸς αὐτόν. cum] αἴτιολ. officio] δοτ. non timore] οὐχὶ ἐκ φόβου πρὸς τοὺς ἵσχυροτέρους του. spei] καλυτέρας σταδιοδομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] = esse tribuendum . . .

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero . . . minus . . . quam] ἀλλὰ δέν . . . δὲιγώτερον . . . δσον. pater familias=pater familiae. Tὸ familias εἰναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. cum] ἀν καὶ (=quamvis). illo] β' δρος συγκρ.= quam ille. neque tamen non] ἐν τοσούτῳ (μῷ δλα ταῦτα). Tὸ neque non ἀντὶ τοῦ ετ δηλοὶ ἵσχυροτέρον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατέκησε (εἶχε ώραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] Ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius]= eius a u t e m τούτου δέ. aedificio - silva] ἀφαιρ. σύν. πρὸς τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ δλου = domus. salis-sumptus] γεν. διαιρ. si quid] = si aliquid coactus est] συμπληρωσον c o m p u t a r e.

3. usus est familia] ἔσχεν οἰκογένεια . . . ἀρίστην. optima] Tὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὥραιοις (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα εὐπορίας. utilitate - forma] ἀφ. τοῦ κατά τι. forma] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t - in ea] = in Attici familia. anagnostae et librarii] προσδιοισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non]= a l i s ut τοιοῦτος ὥστε νὰ μή. utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφήν. apprime boni] συμπλ. e g a n t.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod = id quod (ἀντικείμ. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri, τ.č. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυνητική. Ἐπὶ ἀρίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' πρόσωπον=videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἔδῃ. continentis] = proprium (=ἴδιον) continentis (=ἔγκρατον). industria] ἀφαιρ. pretio] δι^ο ἀγορᾶς διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d. non mediocris] =magna. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτικῶς ἔνεκα οὐσιαστικοῦ τινος, est s i g n u m (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans - magnificus - splendidus - sumptuosus] συμπλ. erat.

6. nec praeteribo] σύναφον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὑρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ δποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου=δτι συνήθως ἔδαπάνα. quamquam] μὲν ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ = putare possum. cum] μολονότι. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἰκόν του. terna milia] ἐνν. sestertium=3000 σηστερτίων. expensum] Ἡ λέξις αὕτη μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ.

7. hoc] (οὐσιαστικῶς)=τὸ γεγονός τοῦτο. auditum] ἔξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἔξ ίδιας ἀντιλήψεως. praedicamus - interfuius] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (=Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroama] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνιν περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnostem = p r a e t e r anagnostem. nos quidem]=ego quidem ἐγὼ τοὺλάχιστον. aliqua] οὐχὶ ulla διότι τὸ non unquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι τοῦ). cenatum est] ἀπροσ.=ἔδειπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos . . . quorum]= tales ut eorum. abhorrerent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ m o r i b u s. cum] εὶ καὶ (=quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἐνεκα τῆς κληρονομίας. tanta] ἀφαιρ. ut se gesserit-vixerit-steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων=ῶστε . . . in sestertio viciens]=in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιονσίαν . . . 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens]=in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων quam... instituerat]=solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρ. in utraque fortuna] καὶ δτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ δτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἔξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ρωμαῖοι. eius] = Attici. omnis] σύναφον πρὸς τὸ reditus. urbanis] δηλ. τῆς Ρώμης. possessionibus] δηλ. θίκαι, καταστήματα (tabernae), ἔργαστήρια, ἀτινα οὗτος ἔξεμίσθουν. Ὁ Ἄττικὸς ἀπέκτησεν ώσαύτως ἀξιόλογα προσδοτόρα κτήματα εἰς τὴν "Ηπειρον (προβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς

Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἦ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. ευμ] σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). non magnitudine sed ratione] ἀφαιρ., οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ δρομοῦ μέτρου. Ὡς τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκόνομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπάνιεν· ή ἴδιότης αὗτη εἰς τοὺς Ρώμαιους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectus δύσκολον γὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αὐτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. liberalis-levis] γεν. τῆς κτήσεως = ἴδιον... συμπλ. esse. Ἰδὲ 13,4: continentis. quod... posset] ἀντικειμ. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτική, διότι quod = tale ut id non ...

2. idem] ὁ αὐτός, ωσαντώς. quod] = si quid ἔάν τι, δσάκις τι. adnuisse] Ἡ ὑποτακτ. δηλοῦ τὸ ἀριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tan- ta... cura] ἀφαιρ. τῆς ἴδιότητος. ευμ] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμ. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἵνα εἴχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψιν του· qua] β' δρος τῆς συγκρίσεως.

3. quo fiebat ut] Ἰδὲ 6, 5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis. Ἰδὲ 5, 3. iudicari] ἀποσώπως. inertia - iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμ. ἐνν. ει μ.

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος ὄν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε δῶ ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. idem] ὁ αὐτός, δμοίως. senex] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens)=cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἥλικιαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἥλικη) τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν διμηλίκων. fuerit aptissimus] = προσημόσθη (συνεφρόνησε) καλύτερον.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὕτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. ei] = M. Ciceroni. ut] = tam praecipue... (ώστε). fuerit] ὑπῆρξεν.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. *indicio... eos libros]* Πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος ἀπερὶ ἐπιγράφονται *de amicitia* (= περὶ φιλίας) καὶ *de senectute* (= περὶ γήρατος). *de eo]* = *de Attico. sedecim volumina]* Ἡ «*συναγωγὴ*» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ημῶν εἰς 16 βιβλία. *ab consulatu]* ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα. *eius]* = *Ciceronis. ad extremum tempus]* ἐνν. *vita e Ciceronis* μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἥτοι ὅλην πρὸς τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. *missarum]* πεμφθεισῶν, ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν: *γραφεισῶν. quae]* δηλ. *volumina. qui legat]* = *si quis ea legat* ἐάν τις ἥθελεν ἀναγνώσει. *desideret]* ἥθελεν ἐπιθυμήσει, ἥθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλειψιν ἰστορίας συγχρόνου.

4. *principum]* π.χ. τοῦ Πομπηίου, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὁκταβίου. *vitiis]* = *de vitiis*. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἵδια τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. *in eis]* δηλαδὴ *volumina. nihil... non* = *πᾶν. appareat - possit]* Τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ως συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραψε ταῦτα ὁ Νέπως. *prudentiam]* δηλ. *Ciceronis divinationem* τὴν τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. *vivo sej* ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). *Tō se ἀντὶ eo. futura]* συμπλ. *esse* τὰ μέλλοντα νὰ συμβούν. *usu]* ἐδὲ *'Arr. 12, 3* καὶ λεξιλόγιον. *cecinit]* Τὸ οῆμα πυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ὃς οἱ μάντεις (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. *quid] (=cur)* τί, διατί. *plura]* σύστοιχ. ἀντικείμεν. *commemorem]* ὑποτακτικὴ ἀποφῆματική. *cum]* αἵτιοι. *hoc]* (σύστοιχον ἀντικ. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. *se numquam... redissem... fuisse*). *ipsum]* = Atticum. *redissem]* = rediisse. *aequalem]* ἐνν. *sibi. ipse]* δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματική, ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari, πρὸς ἔξαρσιν τῆς πράξεως. *extulit]* = *sepeliendam curavit. annorum]* γενικὴ τῆς ἴδιότητος.

2. *Hunc]* = Atticum. *ea indulgentia]* γεν. ἴδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... *in]* (=erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. *ut]* ἡ σύνταξις: *ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet...* (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἔξαρταται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret... καὶ δη-

λοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ως ἔξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δὲν . . . natura - doctrina] ἀφαιρεῖται = ἐκ φύσεως, ἐκ χαρακτῆρος, ἀλλά . . . ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν δὲ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἥτο καθ' ὅλοκληρον ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἴστορίαν (ἰδ. κατωτέρω), εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3 ἐν τέλει). volumine] ἵδε Ἀρρ. 13,3: in annali suo. magistratus] (αἰτιατικὴ πληθ.). ἐνν. c u r u l e s τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ.δ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volume, libro. ex eo] δηλ. volume, libro.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, τῶν διακενομένων τῆς Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] π.χ. M. Brutus Marci Iunii Brutus. rogatu] Ἰδ. Ἀρρ. 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνῆκεν δὲ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ή λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ἵδε § 1 ordinavit. quis . . .] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς, πᾶς ὀνομάζετο). a quoque . . . quibusque] — et a quo . . . et quibus. Ἰδ. λεξιλόγ. λ. orior. ortus] ἵδε Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλ. ως ἔξῆς: pari modo M. Claudii (rogatu hoc idem fecit de) Marcellorum (familia); Scipionis Corn. et F. Max. (rogatu de) Fabiorum et Aemiliorum (familia). quibus] β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = iis igitur. iis] δοτ. ἥθική. notitiae virorum] γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καὶ. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ δὲ Κορνήλιος Νέπως, διὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἐτέθη παρενθετικῶς. eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. Ἀνήκει εἰς τὸ suavitatis. qui] ἐνν. de iis qui. ceteros] δὲ λοις τοὺς ἄλλους. Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα.

6. singulorum] ἐκάστου. imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (=τὸ ίερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡπείρου κτήμα αὐτοῦ. *Iddè 14.3. exposuit* ἐνν. eos ἡ eorum vita. facta magistratusque] τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ κατορθώματα. quaternis quinisve] (δύο λέξεις: quinis καὶ -ve) διὰ περισποτέρων τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. sit] (ὑποτακτ. δυνητική) = ἥθελεν εἶναι. est] ὑπάρχει, κατέχομεν. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus. liber] βιβλίον, «ὑπόμνημα». confectus] = scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ον — 19ου κεφ.). vivo] ἵδε 16, 4. edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ δλου ἔργου ἔγινεν δλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (32 π.Χ.). ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὅριστικῆς. potuerimus] τετελ. μέλλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ οήματος = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἥθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plenumque) τὴν τύχην εἰς ἔκαστον ἀνθρωπον.

2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὁκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης. divi filii] divi Caesar i s filii cum] χρον. iam ante] ἥδη πρότερον. quam] ἡ elegantia] ἀφαιρ. μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ.=οἵτινες ἦσαν ἡσης (μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατά τι humiliores] συμπλήρωσον quam Octavianus erat. Οὗτοι ἀρισταῖς ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortuna.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τούτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ρωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὔγουστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ ρωμ. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτιφναυμαχίᾳν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο

Felix. Caesarem] ὁ Ὁκταβιανὸς ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus. est consecuta] =obtigit ἢ μᾶλλον tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil...non... quod] πᾶν ὅπερ, πᾶν ὅτι. ei] δηλ. Caesari. conciliarit] (conciliaverit) ἐνν. nisi hil ei non quod—quod nemo...consequi] τ.ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππίνα (κατ' ἄλλους Βι-ψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταῦτης ἡ διώνυσμος θυ-γάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] =Agrippae. virginem] παραθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ ὅτι ἡ κόρη ἥρχετο εἰς πορθτου γάμου κοινωνίαν. Drusilla nato] =Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν: quae coniunctio...frequentiorem. Τὸ ὑποκείμ. γενικῶς εἶναι ὁ Ὁκταβιανός. ante] (ἥδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) δσάκις, ἔάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ρώμης. quin] χωρὶς νά. Ἰδὲ 2, 2. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret] πλαγία ἐρώτησις. Συμ-πλήρωσον: scribens (γράφων) quid ageret τί ἐπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε).

2. in urbe] ἵδε § 1=Romae. quam vellet] ἢ ὅσον ἥθελε. te-mere] (προηγουμένης ἀρνήσεως)=facile (=εὐκόλως). fere] =σχεδόνι. quo (=ut eo die) non scribebet] =quin scribebet χωρὶς νὰ γράψῃ. cum] δσάκις. quaestionem poeticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποιη-τικὴν φιλολογίαν (εἴτε τὴν ἐλληνικὴν εἴτε τὴν ρωμαϊκήν).

3. ex quo] ἔξ οὖ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prola-beretur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accidit ut... curaret, cum... prolaberetur. vetustate... incuria] σύναιφον πρὸς τὸ detecta.

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἐνῷ ὁ Ὁκταβιανὸς διώκει εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀντωνίου συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναιφον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (Ἰδὲ 3,2 καὶ Ἀνν. 5,3). Ὁ Ἀττικὸς διέτριβε τότε εἰς Ρώ-μην, ὃ δὲ Ἀντώνιος εἰς Αἴγυπτον. accurate] σύναιφον πρὸς τὸ certi-orem facere. sibi] τὸ sibi πλεονάζον ἔξαίρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν.

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο δποίας σπουδαίτητος

(*σημασίας*) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ; τί ἀξίζει; (*τί θέλει νὰ πῆ*). *quantae sit sapientiae*] πόσον σοφὸν εἶναι (*Ίδε 13,4 ἐν τέλει*). *eorum] τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου. γεν. κτητική. maximarum rerum] = de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam]* (δηλ. *aemulationem et obtrectationem*). fuit necesse] ἐνν. *incidere. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.*

Κεφάλαιον 21.

1. *cum] χρον. ἀφοῦ (συνεπλήρωσεν). Ἡτο συνήθεια εἰς Ρώμην νὰ ἔνθυμιδνται οἱ πλούσιοι εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακινούμενους διὰ χρηστοήθειαν, ἔστω καὶ ἀν οὗτοι εὑρέσοντο μακρὰν τῆς Ρώμης. ut indiguisset] ὥστε.*

2. *medicina] ὅφαιρ. tenesmon] αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. κατα λήξεως (-on=ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξίᾳ πόνων δηλοῖ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἑλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] δοτικὴ ἥθικὴ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως = χάριν τοῦ δποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυν σιν τοῦ δποίου. proponebantur] προετείνοντο, διεγόραφοντο.*

3. *in hoc] δηλ. m o r b o. cum] χρον. quos] eos quos. ex] ίδ. Κάτ. 2,1. fistulae puris] τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυνμένου ἐπηκολούθησεν ἐμπύησις καὶ ἔπειτα παρουσιάσθησαν συρίγγια. eruperint] ἔξεσπασαν.*

4. *hoc] (οὖσιαστικῶς) τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις ἀποστήματος (=ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἡ κυρία πρότασις (iussit) δὲν εἶναι ἀρνητική.*

5. *ut] (εὐθὺς) ὡς. innixus - inquit] ἔστησεν καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρὸν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγορ. nihil] ἔντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. = et quoniam vobis. ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω. satisfeci] ἴκανοποίησα, ἐποίησα ὥστε νὰ πιστεύσετε (= persuasi). nihil reliqui fecisse] = nihil reliquisse, nihil praetermississe (ὅτι) οὐδὲν παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertineret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ δποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης*

μου. ignorare nolui] λιτότης = ἡθέλησα νὰ γνωρίζετε. mihi stat] (ἀπροσώπως). alere] ἐξάρτησον ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. cibi] γενικὴ διαιρετική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. auxerim] ηὔξησα. deinde] ἔπειτα [ἐὰν δὴ. μὴ ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου]. frustra] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando impedire] προσπαθοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. *habita*] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). *depressit*] δηλ.. Atticus. *constantia*] ἀφαιρ. τροπ. *vultus*] εἶναι πτώσεως γενικῆς. *ut*] ὥστε. *ex vita*] ἐννόησον πάλιν τὸ *migrare* (= *discedere* ἢ *excedere* ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. *cum quidem*] ἐνῷ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῷ. *quod*] ἀντικείμ. τοῦ *cogeret*. *et . . . reservaret*] (ἐννόησον τὸ *ut*, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ προηγουμένου *ne*) = *et ut . . . reservaret*. *tum quoque*] ἀκόμη τώρα, δηλ.. εἰς τοιαύτην κατάστασιν. *superesse*] = *superstitem* (=ἐπιζῶντα) *esse*. *eius*] δηλ.. Agrippae. *tacitura sua obstinatione*] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἵσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς.

3. *cum*] χρον. = ἀφοῦ. *se*] πλεονασμός. *inierat*] ὑπερσ. φ. *ineo*. *pridie Kal(endas) Apriles*] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. *consulibus* ὑπάτων ὄντων.

4. *in lecticula*] τὸ ὑποκοριστικὸν δηλοῖ ὡσαύτως ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ πομπῶδες. *ut*] ὥσπερ. *frequentia*] ἀφαιρ. τροπ. *lapidem*] ἡ ἀπόστασις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζετο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ρώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδεκτής.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Aegates, ium, θηλ. Αἴγονσαι. Ἡσαν αἱ τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.

Aemilius (Paulus). Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος: 1) ρωμαῖος ὑπατος, δόστις ἐφορεύθη κατὰ τὴν παρὰ τὰς Κάννας μάχην τῷ 216 π.Χ. Ην 4, 4. — 2) ρωμαῖος ὑπατος τῷ 182 π.Χ. Ην 13, 1.

Aemilii, orum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων Α 18, 4. Africa, ae. θηλ. Ἀφρική, ἥ ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων βόρειος παράλιος χώρα, ἥ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Ην 2, 2.

Africanus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων, ἵδ. Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐιψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἀριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ιουλίαν, Θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes, ium, θηλ. Ἀλπεις, ὅρη τῆς Β. Ιταλίας.

Alpici, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἀλπεων.

Anicia, ae, Ἀνικία ἔξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ. Ἰδὲ καὶ Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος δ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π.Χ.).

Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὁκταβιανοῦ.

Appenninus, i, ἀ. τὰ Ἀπέννινα ὅρη.

Appia (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἥ τὴν πατασκευὴν ἤσχισε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητὴς (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῦκος. Ἡτο ἥ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου πατέληγεν εἰς τὸ Βρενδήσιον (νῦν Πρίντεζι). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ-

ικανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὥν σῷζονται ἔτι λείφανα.

Apulia, αε, θηλ. Ἀπούλια, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arretinus Ἀρρηνῖος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτρούνιας (հν Arrezo).

Asia, αε, θηλ. (^αΑσία): 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. ^βΑσία Hn 8,4.—2) ἡ ρωμ. ἐπαρχία ^γΑσία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) Α 6, 4.

Athenae, arum, θηλ. Ἀθῆναι.

Atticus (T. Pomponius Atticus) ἰδ. C 3,5 Hn 13,1 καὶ A 1 καὶ ἕξῆς.

Aurelius Cotta (C.) Γάϊος Αὐρηλίος Κόττας, ρωμαῖος ὑπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.

Baebius, Βαΐβιος, ὄνομα ωμ. οἰκογενείας, ἰδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius), Βάλβος, φύλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Barca, αε, ἀ. Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσωνυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, orum, ἡ Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynia, αε, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς ^δΑσίας. Blitho, ἰδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μάρκος; ^αΙούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ M. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἵπτεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, aris Καίσαρ: 1) Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (Ἔγεννήθη τῇ 12 Ιουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδολοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τῷ ἀπενειμήθη ὁ τίτλος *divus* (θεός), ὃστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνον εἶδίδετο εἰς ὅλους σχεδόν τοὺς αὐτοκράτορας Α 19,2.—2) Caesar (C. Octavius). Ἔγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ *imperator* τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνυμίαν Augustus. ^εΗτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαΐου Ιουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάϊος ^γΙούλιος Καίσαρ ^δΟκταβιανός.

Cannensis, ε, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. *pugna Cannensis* ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ii, οὖ. Καπιτώλιον, δ λόφος τοῦ Καπιτωλίου A 20,3. **Capua**, αε, θηλ. Καπύη, πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ονις, 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, δ πρεσβύτερος ἢ Censorius, ἵδ. βιογρ. *Κάτων*. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος ὁ ἐπονομασθεὶς Uticensis, διότι ἐφόνευσεν αὐτὸς ἑαυτὸν τῷ 46 π.Χ., δισέγγονος τοῦ προηγούμενου A 15, 3.

Catulus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).

Centenius (C.), Γάϊος Κεντένιος. Ἡτο *praetor* (*legatus pro praetore*) τοῦ ὕπατου Σερβιλίου.

Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορενήλιος Κέθηγος, ωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13, 1.

Cicero, ονις, 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, δ γνωστὸς ωμ. πολιτικός, φύτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκεμβρ. 43 π.Χ.) A 1, 4. 5, 4. 16, 1. 19, 3.—2) Quintus Tullius Cicero, Κοῖντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενον, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.—Πληθ. **Cicerones** = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnanus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορενήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συιαθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidium, ii, οὖ. Κλαστίδιον (νῦν Casteggio), πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς B. τῆς Γενούας (νῦν Genova).

Claudius, i, 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ωμ. ὕπατος (196 π.Χ.) Hn 7, 6. — 2) C. Claudius Nero, Γάϊος Κλαύδιος Νέρων (ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2. — 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (νῦδος τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), δ μετέπειτα (14 — 37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.

Cornelius (C.), Γάϊος Κορενήλιος, ωμ. ὕπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1, ἵδε Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ρωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. Α 4, 5.
 Creta, ae, θηλ. Κρήτη.
 Cretenses, ium, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρήτες.
 Cyrenaei, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.
 Diana, ae, Ἀρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διός καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμάτος θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται πρὸς τὴν Ἀρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.
 Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ρωμ. ὑπατος (33 π.Χ.).
 Drussilla, ae, Ἰδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennius (Q.=Quintus). Κόϊντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ρωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεινήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν Ρωδαίαις (νῦν Ruggie) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ δρόσῳ ἐπραγματεύθη τὴν Ισιορέαν τῶν Ρωμαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἔστιοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.
 Eryx, ycis, ἀ. Ἐρυξ, πόλις καὶ ὅρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [Μοντε] San Giuliano).
 Etruria, ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.).
 Fabius, 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator=Μελλητῆς), ὑπατος τῷ 214 π.Χ., ὁ ομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Ην 5, 1 καὶ ἔξῆς, C 1, 2. A 18, 4. Πληθυντ. Fabii, orum, ἀ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων A 18, 4. — 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ρωμαῖος ὑπατος τῷ 183 π.Χ. Ην 13, 1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὁνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς δ Φερέτριος, δ Υπέρμαχος, Ζεὺς δ νικητὴς (κυρίως = δ θεὸς τῶν σκύλων, τῶν λαφύρων). Ο ναὸς τούτου ἐδρύθη ὑπὸ τοῦ Ρωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, Ἰδ. Valerius.

Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοΐντιος Φλαμινῖνος, ρωμαῖος ὑπατος (τῷ 177 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Φιλέπου; βασιλέως τῆς Μακε-

δονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτὴς τῶν Ἐλλήνων.

Flaminius (C.), Γάϊος Φλαμίνιος, ρωμαῖος ὑπατος (217 π.Χ.).
Fregellae, αριθ., θ. Φρεγέλλαι (νῦν Σεργανό), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατιώ ΝΑ. τῆς Ρώμης.

Furius (C.), Γάϊος Φουύριος, ρωμαῖος ὑπατος (196 π.Χ.).
Galba, ae, (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ρωμαῖος praetor ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).

Gallia, ae, θ. Γαλατία. Αὕτη ᾧτο διηγημένη εἰς δύο μέρη: εἰς Gallia transalpina (ιòn σημερινὴν Γαλλίαν) Ηη 3, 4 καὶ εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρεον Ἰταλίαν).

Gortynii, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (δόνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης, οἱ Γορτύνιοι.

Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράκχος), ρωμαῖος ὑπατος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῷ 212 π.Χ.

Graecus, ἔλληνικός, ἔλλην Ηη 13, 2. C 3, 2.

Graius (προφ. Grajus) saltus, «Γραίγαια Ἀλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαιὸς βράχος), ὁ αὐχὴν (ἢ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βεργάρδου. «Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ἔ. Γράιαι Ἀλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἔλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῆθος.

Hadrumentum, i, οὐ. Ἀδοίμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Συσσα).

Hamilcar, aris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα. «Ονομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. Ἡ λέξις εἶναι Φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπερέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart (Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βῆλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Οἱ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο Barag (Βαράκ ἢ Βαργα = ἀστραπή, τὸ ἀστράπιον ξίφος).

Hannibal, alis, Ἀννίβας. «Ονομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. Ἡ λεξίς εἶναι Φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Τὸ baai (Βάαλ = Βῆλος).

Hasdrubal, alis, Ἀσδρούβας, 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229—221 π.Χ.) Ηη. 3, 2. Ηη 3, 1.—2) ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Ηη 3, 3. C 1, 2.

Helvius (C.) Γάιος Ἐλβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (169 π.Χ.).

Hercules, ις, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, δόνομαστὸς ἔθνικὸς ἥρως τῶν Ἑλλήνων.

Hippo, ονις, ἀ. Ἰππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Βούρα).

Hispania, αε, θηλ. Ἰσπανία (ἢ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae, αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ. ἔ. Hispania citerior (Tarragonensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἐβρου). Hispania ulterior Lusitania καὶ Baetica βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortulus), Κόιντος Ὁρτή(ν)σιος Ὁρταλος (114 — 50 π.Χ.), δόνομαστὸς ὄντως, σύγχρονος τοῦ Κινέδωνος.

Italia, αε, θ. Ἰταλία. Italicus, Ἰταλικός.

Iuppiter (καὶ Iupiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, ὁ μέγιστος καὶ ἵσχυρότατος θεὸς τῶν Ρωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) Α 20, 3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal, τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδόνιών Hn 2, 3, ἰδ. Feretrius.

Karthaginiensis, ε καὶ Carthaginiensis), Καρχηδόνιος Hn 6, 2. (οὐ.) Hn 1, 1. Οὖσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι, ἵσχυρὸς ἐμπορικὸς καὶ λίαν ἔξηπλωμένος λαὸς Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7, 1. ἔξ.

Karthago, ginis (καὶ Carthago), Καρχηδών. Ὄνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφίζονται ἔρειπα παρὰ τὴν Μερσα ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ρώμης, κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορηνήλου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τῷ 146 π.Χ.

Labeo, ἰδ. Fabius ἀρ. 2.

Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαιμονος (Σπάρτης).

Ligures, um, ἀ. Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς N. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόναν (νῦν Γενόνα).

Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὕπατος τῷ 118 π.Χ.).

Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουνλλος, ωμαῖος

ὕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθιδρατικῷ πολέμῳ, γνωστὸς διὰ τὴν πλούτην καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν.

Lusitani, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί. *Ιδ. Hispania.*

Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάϊος Λουτάτιος Κάτλος, ρωμαῖος ὕπατος τῷ 242 π.Χ.

Mago, onis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ρωμ. ὕπατος τῷ 212 π.Χ., περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Ηп 5,3. C 1,2. — 2) ρωμαῖος ὕπατος τῷ 183 π.Χ. Ηп 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὑκταβιανοῦ, ὕπατος τῷ 50 π.Χ.—Πληθ. **Marcelli**, orum, ἀ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18,4.

Marius (C.), Γάϊος Μάριος, ρωμαῖος ὕπατος τῷ 82 π.Χ., υἱὸς τοῦ γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα, νικητὴς τῶν Κίμβρων καὶ τῶν Τευτόνων.

Maximus, ἵδ. **Fabius**.

Minucius, 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ρωμαῖος ὕπατος 193 π.Χ. Ηп 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἕπταρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Ηп 5,3.

Nero, ἵδ. **Claudius** ἀρ. 2.

Nomentanus, Νομεντανός, τοῦ Νομέντου (νῦν Μεντανα), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων δὲ λίγον ΒΔ. τῆς Ρώμης.—**Nomentanum** (*praeedium*), κτήμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, arum, ἀ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Padus, ἀ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylium mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἵδ. **Aemilius**.

Peducaeus (Sextus), Πεδουκαῖος, φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

Pergamenus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν Pergama), ἡ ὄποια ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι

- λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ην 10, 2. 11, 5. Οὖσ. Pergameni, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Ην 11, 7.
- Perpenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ρωμαῖος ὑπατος, τῷ 92 π.Χ., τιμητὴς τῷ 86 π.Χ.
- Phidas, ae, Φειδίας.
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 220—179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξεινος Πόντος (Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἵδια τῆς Βιθυνίας, ιοῦ βασιλείου τοῦ Προουσία.
- Prusia, (καὶ Prusias), ae, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας (228—180 π.Χ.).
- Pyrenaeus saltus, ἀ. τὰ Πυρηναῖα, σειρὰ δρόσων μεταξὺ τῆς σῆμης Γαλλίας καὶ τῆς Ισπανίας.
- Quirinalis collis, ἀ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἐπτά λόφων τῆς Ρώμης (νῦν Μοντεκαβάλλο). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ρωμάλου).
- Rhodanus. i, ἀ. Ροδανός, (νῦν Rhône), ποταμὸς τῆς Γαλατίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodii, orum, ἀ. οἱ Ρόδιοι, οὗτοι ἥσαν σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων.
- Roma, ae, θ. Ρώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Ρωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romanus, Ρωμαῖος. Θέσ. Romani, orum, ἀ. οἱ Ρωμαῖοι.
- Romulus, Ρωμύλος, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ρώμης.
- Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (ἢ νῦν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος).
- Sabini, orum, ἀ. οἱ Σαβίνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ιταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου. In Sabinis=ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ε. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1,1.
- Saguntum, i, οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ισπανίας βορείως τῆς Valencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβεα τῷ 219 π.Χ. Ην 3,2.
- Sardinia, ae, θ. Σαρδὼ, Σαρδηνία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ιταλίας.
- Sardiniensis, e, ἀνήκων εἰς τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio, onis, 1) P. Cornelius Scipio, Πόπλιος Κορονήλιος Σκιτιών,

ὕπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Ήπ 4.1.—2) P. Cornelius Scipio Africanus maior (ἔγεννήθη περὶ τὸ 235 π.Χ., ἀπέθανε τῷ 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγούμενου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα ἐν Ζάμα τῷ 204 π.Χ. Ήπ 6.1.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαῖου Μετέλλου Πίου υἱόθετης εἰς πατέρα διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ δὲ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio, ὕπατος τῷ 52 π.Χ., πενθερὸς τοῦ Πομπήου Α 18.4.

Sena, αε, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὄμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν *Sinigaglia*) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέτανδρον.

Servilius (τὸ πλῆρες *Cn[aeus] Servilius Geminus*), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ρωμαῖος ὕπατος τῷ 216 π.Χ.

Sicilia, αε, θ. Σικελία.

Silenus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (=ἐκ τῆς καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἔλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἰστορικῶν.

Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ρωμαῖος ὕπατος τῷ 32 π.Χ.

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἰλιος ἢ πατέρας ἀλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονίου (Στάρτης), ἔλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.

Sulla, αε, (C. Cornelius), Γάιος Κορενήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ρωμαῖος δικτάτωρ τῷ 82 π.Χ., ἔχθρὸς τοῦ Μαρίου. Sullanus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpicius, 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ρωμαῖος ὕπατος τῷ 200 π.Χ. Ήπ 7.1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος τῷ 88 π.Χ. Οἱ ἀδελφὸις τούτου Servius Sulpicius Rufus, δημοσιαστὸς ρήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικλας, διετέλεσεν ὕπατος τῷ 51 π.Χ. Α 2.1.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ρωμαῖος χρονογράφος Ήπ 13.1.

Syria, αε, θ. Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου (νῦν *Soristan*).

Tamphilianus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliana (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ δένομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου.

Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius, ρωμαῖοι ὕπατοι τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.

Terentius (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐδόρων (Βάρρων), ρωμαῖος ὕπατος τῷ 216 π.Χ.

Thermopylae, arum, θ. Θερμοπύλαι.

Tiberis, is (αἱτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi) ἡ. Τίβερις (νῦν Tevere). πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων διέρχεται διὰ τῆς Ρώμης.

Torquatus, 1) Manlius Torquatus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκονάτος, ὀνομαστὸς ρωμ. ορήσθω, ὑπατος τῷ 66 π.Χ. Α 1,4. 4,5. — 2) Aulus Manlius Torquatus, Αὐλός Μάνλιος Τορκονάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ Α 15,3.

Trasumennus, i, ἡ. (κατὰ παρίλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ.=λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρούντιας (νῦν lago di Perugia).

Trebia, ae, ἡ. Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).

Tullius, Τύλλιος, ἴδ. Cicero.

Tusculum, i, οὖ. Τούσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλ. μακρὰν τῆς Ρώμης.

Utica, ae, θ. Ύτίκη (Ούτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Henschir bei Schatei).

Valerius (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐναλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ τῷ ἔτει 199 π.Χ. καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ τῷ 184 π.Χ.

Venusia, ae, θ. Οὐνουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ιταλίας (Ἀπουλίας), πατρὸς τοῦ ρωμαίου ποιητοῦ Ὁρατίου.

Vettones, um, ἡ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ισπανίαν.

Vipsanius, ἴδ. Agrippa.

Volso (γεν. Volsonis), Cn. Manlius Volso, Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ρωμαῖος ὑπατος τῷ 189 π.Χ.

Zama, ae, θ. Ζάμα, ἵσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος.

ΜΕΡΟΣ Δ'
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Α

ἀ ἡ ἄb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προσθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς ἀπὸ Hn 2,2. 6,3. 7,7. A 14,2. 20,1. usque a ἀπὸ Hn 2,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπό τινος (ἥμετς λέγομεν : ἔναντίον) Hn 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς ἀπὸ C 2,4. 3,2. A 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἡ τοῦ γένους ἀπό, ἐκ A 1,1. 18,3. (a quodque ortus=et a quo ortus). 4) πρὸς δήλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας· a patre accipio παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω A 14,2. 5) πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου=ὑπό, παρὰ (+γεν.) ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἐπανίστημι τι (κινῶ ἡ ἔξεγειρω εἰς ἐπανάστασιν), κάμνω τινὰ νὰ ἀποσκιρτήσῃ Hn 2,2. oppida

abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2,4.

ab-est, ἵδ. ab sum.

ab-horriō, uī —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐδίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν, διαφέρω.

ab-icīo (πρόφερε ab jicio ἐκ τῆς ab καὶ iācio), iēci, iectum, 3.(ἀπορίπτω). 2) qīptω (τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὃς εὐτελοῦς ἀξίας [παραπετῷ]).

ab sens, ἵδ. ab sum.

abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς; ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sum, afūi, abesse είμαι ἀπών. ἀπέχω μακράν. absens ἀπὼν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπὼν (ἄνευ ἐπεμβάσεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἡ atque (πρὸ φων. καὶ συμφ.) καί, καὶ δή. multo aliter ac πολὺ ἀλλως ἡ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικά) ἡ πρότερον.

Ο δη γία

Τὰ ούσιαστικά, διν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, είναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a, -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ.—Οἱ σημειούμενοι μετ' ἔκαστον ρῆμα ἀρ.θμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων οημάτων (τελὴν τῶν τῆς πρώτης συζυγίας) ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς.—Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη πημασία ἐτέσθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἀν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετα τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἄλλα μόνον ἐνθα

ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον διὰ τὴν δοθήνην ἀναγνωσιν.
Hn=Hannibal, Hm=Hamilcar, C=Cato, A=Atticus.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad has-tam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πρᾶξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαυβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν. 2) Africam (=ad Africam) προσορίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικήν. 3) ἐπίδοσιν λαμβάνω A 21,4.

ac-celēto, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.

accēpi, *lđ.* accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessiō, ὅnis, ἐπούξησις, πλήθυνσις.

ac-cēdo (ad καὶ cēdo), accīdi,—, 3. (προσπίπτω). 2) accīdit συμβάνει.

ac-cēp̄io (ad καὶ cēp̄io), accēpi, acceptum, 3 (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2, 4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1, 3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξέωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, ἐπαυξάνομαι.

accurāte, ἐπίρρο. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.

ac-cēso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος. in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ.

aciēs, ēi (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hn 11,1. 3) in aciē «κατὰ

στόμα» κατὰ μέτωπον Hn 5,4. acquiēvi, *lđ.* ac quiesco.

ac-quiesco, ēvi ētum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».

acrīter, ἐπίρρο. (δέξιως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρο. acrīus, ὑπερθ. ἐπίρρο. acerīsme (acer, acris, acre δοιμίς, δέξις). acrēāma, ātis, οὐ (πληθ. āta, δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα [*ἐκ τοῦ ἀκροάσθαι*] = πᾶν τὸ μετὰ τέρψινος ἀκονόμειον, εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται, εἴτε ἀδειται, ὡς π.γ. ἀνάγγωσις, δράμα, ἀπαγγελία, μέλος, ἄσμα. 2) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει, διηγεῖται ἥδεως, ἀπαγγέλλει κλπ. (μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις, ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδὸς A 14,1.

actor, ὅris, ἄ. (πράκτωρ), 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργῳ ὑποστηρικτής.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρός, εἰς Hn 2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ροδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ροδίοις A 22,4. — 2) χρονικῶς· μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ A 17,3.

addīdi, *lđ.* ad-do.

ad-do, addīdi (*ἐκ τοῦ addedi*),

additum (ἐκ τοῦ ad-dātum), 3. προστίθημι, προσθέτω.

ad dūco, 3. προσάγω, ὁδηγῶ. in suspicionem καθίστημι τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑπόπτον. ad - ο, adī, aditum, adīre, 4. προσέρχομαι.

adēō, ἐπίρρο., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) ὑπώ, (τόσον)

ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπείᾳ [χάριω κούρᾳ].

adhuc, ἐπίρρο. μέχοι τοῦ νῦν.

adī, ἰδ. οῆμα ad ο.

ad iungo, nxi, nctum, 3. προστίθημι, συνάπτω.

adiunxi, ἰδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὐ. (=miraculum) θαῦμα (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημεῖωτον).

admodum (ἐκ τοῦ ad καὶ modus= μέχοι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου), πάντ, μάλι, λίαν.

admonētūs, ūs, ἀ (admonēo παραιῶ) παραίνεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός).

ad-opto, 1. νοιθετῶ.

ad orīor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προστιάλλω.

ad sum, affui (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἀ. (κυρίως μτχ. ἔνεστ. τοῦ φ.adolesco αὐξάνομαι), ὁ νέος ἀνήρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm

3,2. A 16,1. 2) ἐπιθετικῶς· νέος ος A 2,2.

adulescentia, ae, παιδικὴ ἡλικία. adulescentūs, i, ἀ. μεῖραξ, νέος ἀνήρ A 2,1. 2,4. (πρόκειται περὶ ἀνδρὸς ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). admodum adulescentūlus πολὺ νεαρὸς Hm. 1,1.

adventus, ūs, ἀ. ἄφιξις.

adversariūs (ἐπίθ. ἀντίπαλος), 2) οὐσ. ἀ. πολέμιος, ὁ ἐχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρός τι, ἀπέναντι, ἀντικρύ). 2) τοπικῶς καὶ ἐχθρικῶς· ἔναντίον. aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram=aedificavēram.

aedificātor, ὅρις, ἀ. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν νὰ οἰκοδομῇ.

aedificiūm, ii. οὐ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.

aedifīco, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.

aecīlis, is ἀ. ὁ ἀγορανόμος. aedilis plebei (plebei εἶναι γεν. [=plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes, ὁ δημοτικὸς ἦ ταπεινότερος ἀγοραιόμος.

aedis, ἰδ. aedes.

aemulatiō, ūnis, ἀνταγωνισμός, ἄμιλλα (εὐγενῆς), ἀντίθ. obtrectatio.

ăēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλκός), χαλκοῦς.

- aequalis, e, (ό διμῆλιξ). 2) οὐσ. ἀ.
aequus, δι μῆλιξ.
aequē, ἐπίρρη ἐπίσης, ώσαύτως.
aequus, διμάλος, θος 2) ἀπαθής,
ἀτάραχος A 1,3. 3) παραδεκτός,
ἐπὶ καλοῖς δροις (λογικός).
aerarium, ii, οὐ. ταμεῖον, ταμεῖον
(τοῦ κράτους).
aes, aeris, οὐ. χαλκός. 2) χρῆμα.
aes alienum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).
aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aesti-
mo μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris
aestimo διλγότερον ἐκτιμῶ.
aetas, ἄτις (αιών). 2) ἡλικία, ἔτος,
βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλι-
κία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία,
βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος δι
χρόνος, δι παρὸν χρόνος Hm 2,5.
affeci. ἵδ. afficīo.
affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.
af-fero (ad-fero), attuli, allātum,
affere. 3. (προσφέρω). 2) testi-
monium δίδω (φέρω) ἀπόδειξιν.
af-ficio (ad καὶ fascio), fēci, fe-
ctum, 3. οὗτος διατίθημι τινα.
2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.
afficiar morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω
νόσῳ, νοσῷ. afficiar morbo ocu-
lorum περιπίπτω νόσῳ τῶν δι-
φθαλμῶν, περιπίπτω διφθαλμίᾳ.
affinitas, ἄτις, κηδεστία, συγγένεια.
affūit, ἵδ. adsum.
afluentia, ae, (καὶ affluentia) ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυτε-
λείας, περιττὴ πολυτέλεια, τρυφή.
afluentius, συγχρ. τοῦ ἐπιφρήμα-
τος affluententer (ἀφθόνως) πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσότερο λοῦσσο).
ager, agrī, ἀ. ἀγρός, χώρα.
agito, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
ιῷ κινῶ, ἐν τῷ νῷ ἔχω, διανοοῦ μαι.
āgo, ēgi, actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτε-
λῶ, κατορθῶ, Hn 10,1. 3) πράττω
A 20,1. 20,4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
μον (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias
χάριτας διμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad
vitam agendam πρός τὸ διαγαγεῖν
τὸν βίον, πρός π. ακτικὸν βίον.
4) existimatio agitur ἢ ὑπόληψις
διακυβεύεται (παίζεται) A 15,2.
agricōla, ae, ἀ. (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος). γεωργάς.
alias, ἐπίρρη. ἄλλοτε.
alienus, ἄλλότριος, ξένος.
aliquis, aliqua, aliquod, ἀντων.
ἄρρ. ὃς ἐπιθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἀνιων.
ἄρρ. ὃς οὖσ. aliquis, aliquid τις, τι
Hn 11,2 A 20,2 συγκεκομμένος
τύπος, quis, quid Hn 2,6. 9,2.
aliquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
aliter ἐπίρρη. ἄλλως. aliter ac
ἄλλως ἢ.
alius, alia, aliud γεν. alīus, δοτ.
alīi (οἱκι alīi), ἄλλοις, διάφορος.
alīi - alīi οἱ μὲν οἱ δέ.
alo, alīi, altum, 3. (τρέφω). 2)
morbum ὑποθάλπω τὴν νόσον.

alter, **altēra**, **altērum**, (δ ἔτερος).

2) δ δεύτερος.

alterūter, **ūtra**, **ūtrum** (δ ἔτερος).

alterūtra pars τὸ ἐν ἥ τὸ ἄλλο κόμμα (μερίς).

amātor, **ōris**, ἀ. (ἔραστής). 2) φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ζηνωτής.
ambītus, **us**, ἀ. παράνομος σπουδαχία.

amīcē, ἐπίρρο. φιλικῶς.

amicitīa, **ae**, φιλία.

amīcus, ἐπίθ. φίλος.

a-mitto, 3. (ἀποπέμπω), 2) ἀπόλλυμι [χάρω], ἀποβάλλω.

āmo. 1. ἀγαπῶ.

amoenītas, **tatis**, (χάρος). 2) τερπνότης, τὸ οἰκήσιμον.

amphōra, **ae**, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑδρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο λαβῶν ἥ διτίων).

amplitūdo, **inis**, (εὐθύτης), 2) λαμπρότης, σπουδαιότης.

amplīus, ἐπίρρο. πλέον (θετ. ample ἀφθόνως). **amplīus centum milia** ἀντὶ **amplius quām centum milia** πλέον ἥ ἐκατὸν χιλιάδες. non amplius novem annos οὐχὶ πλέον ἥ ἐνιέα ἔτη.

amplus, (ἀφθόνος). 2) μέγας πατὰ τὴν ἐσωτερικὴν δύψιν ἥ ἀξίαν, μεγαλοπρεπής.

ān, μάρ. ἥ (εἰσάγει τὸ β' μέρος πλαγίας ἐρωτήσεως).

anagnostes, **ae**, (αἱτ. ἐν. **anagnostēm** καὶ **anagnosten**). ἀ. ἀναγνώστης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνῶσται

ἥσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, "Ελληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀνεγίνωσκον ἐν ὕρᾳ ἀναπαύσεως τῶν Ρωμαίων ἥ διαρκοῦντος τοῦ δεῖπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις εἶναι **lector** (=ἀναγιώστης). **angustiae**, ἄριτμ, πληθ. τὰ στενὰ **angustiae locorum** τὰ στενὰ τῶν τόπων, ἥ στενοχωρία, τὸ στενόποδον.

anima, **ae**, (πνεῦμα, ἀναπνοή). 2) ζωή.

animadverto (animum adverto) **verti**, **versum**, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι· ὅθεν animadversio ἥ nota censoria ἥ ἐπιτίμησις.

animus, **i**, ἀ. (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀνιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῷ, (μετ' αὐτοπελοιθήσεως καὶ μίσους).

annālis, **is**, ἀ (ἐνν. liber) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἥ ἴστορια.

annicūlus, ἐνὸς ἔτους, ἔτειος.

anī-nūo (ad nūo), **nūi**, —, 3. (κατανεύω) ὑπισχνοῦμαι, (λέγω ν.ι.).

annūs, **i**, ἀ. ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἔτῶν Hm 2,5.

annūus, ἔνιαύσιος.

ante, I. πρόθ. μετ' αἵτ. πρὸ A 3,3, 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3,4. — II. ἐπίρρο. χρονι-

- κόν· πρότερον Α 19, 2.
 antēa (ante eā) ἐπίρρο. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προ-
 έχω (εἴμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαιοὶ χρόνοι Α 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ιστορίαν,
 (ιστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία Α 18,1 20,2.
 antiquitus, ἐπίρρο. ἀρχαιόθεν.
 ap-ράϊeo, iūi, ītum, 2. ἀναφαίνο-
 μαι, ἔμφαντζομαι Ηn 12,4. φα-
 νεός καθίσταμαι A 16,4.
 ap - pārō (ad - pārō), παρασκευά-
 ξω.
 appellasse=appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, δονομάζω.
 ap-prīme, ἐπίρρο. μετ' ἐπιθ. θετικοῦ
 βαθμοῦ (ad·primus) ἐν πρώτοις,
 πρώτιστα (ὅλως ἴδιαιτέρως ἐπι-
 τήδειο, [πρώτης γραμμῆς, πρώ-
 της τάξεως]).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρά τινα,
 παρά τι. 2) παρά τινι Ηn 10,1.
 —apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς
 τοῦ στρατοῦ Ηn 7,3.
 arā, ae, θ. βωμός.
 arbitriūm, ii, οὐ. (διαιτησία). 2)
 κοίσις, γνώμη Ηn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία, ἀπεριόριστος
 ἵσχυς Ηn 12,5.
 arbitrōr, 1. ἀποθ. (ώτακουστῶ).
 2) θεώρω ὡς ἀληθές, πιστεύω.
 arcessi, παθ. ἀπομφ. 1d. arcesso.
 arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμ-
 πομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἀργυρος). 2) νο-
 μίσματα ἀργυρᾶ, ἀργυρίον.
 arīma, στρυτ οὖ. πληθ. (δύλα). 2)
 ὅπλα. πόλεμος.
 armō, 1. (όπλιζω). 2) παρέχω ἔν-
 οπλον δύναμιν Ηn 10,1. 2) ὡς
 οὖσ. armāti οἱ ἔνοπλοι.
 ar-i-priō, (ad iāprio), r pūi, reptum,
 3. (ἀναρπάζω). 2) μετὰ ζήλου ἐπι-
 λημβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.
 arripūi, 1d. arripio.
 artifex, artificis, ἀ. (δ μετερχόμε-
 νος τέχνην τινά, τεχνίτης). Τοι-
 ούτου εἶδους τεχνῖται διέμενον
 ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων Ρω-
 μαίων.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
 nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.
 ascīlus, 1d. ascisco.
 a-scisco (ad - scisco), īvi, ītum,
 3. (δέχομαι). 2) civitatēm λαμ-
 βάνω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) δυσ-
 τροπία.
 assecīla, ae, ἀ. (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ
 τοῦ assēquor), δ ἀκολουθῶν τινα
 (ῶς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περι-
 φρονητικῶς), δ ἀκόλουθος (ὑπάλ-
 ληλος τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρω-
 μαίου ἀρχοντος).
 assidūus, συνεχῆς.
 at, σύνδ ἀλλά, δέ.
 atque, 1d. ac.
 at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum,
 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἀπτομαι, ἀσχο-

λοῦμαι (έρασιτεχνικῶς) περὶ τι.
áuctor, óris, ἀ. (δι αἴτιος [ἐπὶ κα-
λοῖ]), δι συμβουλῆς ὑποστηρικτής,
δι σύμβουλος.

áudeo, áusus sum, 2. (ἡμιαποθε-
τικὸν) τολμῶ.

áudio, ívi, ítum, 4. ἀκούω, 2) ἔξ ἀ-
κοῆς ἢ ἐκ φήμης γιγνώσκω A 13,7.
áugēo, áuxi, áuctum, 2. αὐξῶ αὐ-
ξάνω augeo officium αὐξάνω
τὴν καλωσύνην (αὐξάνω τὴν ὑπο-
χρεωτικότητα, τὴν εὐγένειαν).

áurēus, χρυσοῦς.

áurum, i., οὐ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ
νομίσματα, χρυσίον.

áusus, iδ. audeo.

aut, σύνδ. ἥ.

autem, σύνδ. δέ.

auxiliū, ii, οὐ. (έπικουρά). 2)
πληθυντικῶς: auxilia, orum,
βοήθεια, ἐπικουριὰ στρατεύματα
Hm 2,3.

avaritia, ae, φιλαργυρία.

avunculus, i, ἀ. θεῖος (πρὸς μη-
τρός), μητράδελφος.

B

bellicosus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. animo bellare
γοερῶς (μετὰ ξήλου καὶ σοβαρό-
τητος, μετὰ πολεμικῆς δραστη-
ριότητος) πολεμῶ.

bellum, i, οὐ. πόλεμος.

bēnē, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς,
μετ' ἀνέσεως (κόρμιοδα).

beneficium, ii, οὐ. (εὐεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.
benivolentia, ae, εὔνοια, εὐμένεια,
usūs benivolentiaque αἱ (φιλι-
καὶ) σχέσεις, ἡ καλὴ συναν-
στροφή.

bidūum, i, οὐ. (χρόνος δύο ἡμε-
ρῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum
ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo
μετὰ δύο ἡμέρας.

bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνὰ
δύο, δύο.

bonitas, átis, χρηστότης, εὐθύντης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἀριστος),
καλός, χρησιός, ἐνάρετος (καλὸς
πατριώτης). 2) δραστήριος, ἐπιτή-
δειος A 13,8. Πληθ. ἀ. οἱ χρηστοὶ
πολίται A 22,4.—bonum, i, οὐσ.
καὶ πληθ. bona, δρυμ, οὐ. περι-
ουσία, τὰ καλά.

breviter, ἐπίρρ. βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντετμημένον ἀντὶ Caius (προ-
φέρεται Gaius), Γάιος.

cādo, cecidi, cāsum, 3. (πίπτω).

2) πίπτω ἐπὶ ιοῦ πεδίου τῆς μά-
χης, ἀτοθνήσκω.

caducēus, i, ἀ. (d=ρ, δωριστί: κα-
ρύκειον), κηρύκειον. Ἡτο δάβδος
ἢ κλάδος τὸν δποῖον ἐπήγγυον ἐπὶ
τῆς πρώθας τοῦ πλοίου (πρθλ.. νῦν
τὴν λευκὴν σημαίαν).

calamītas, átis, φθορά.

callidus, πανοῦργος.

- campus, i, ἀ. τὸ πεδίον, πεδιάς, (καὶ μπός).
- cāno, cecīni, — 3. (ἀδω). 2) ἄδω, χρησμφδῶ, προφητεύω, προμαντεύω.
- cāprio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω. dolores αἰσθάνομαι ἀλγηδόνας. honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικήν, καταλαμβάνω ἀρχὰς (τιμάς). 2) συλλαμβάνω Hn 10,6. 3) θέλγω, τραυνῶ A 19,2.
- capitulatim, ἐπίρρο. κεφαλαιωδῶς, capitulatim dicere, κατὰ τὰ κύρια κεφάλαια (γεγονότα) ἀναφέρω ἢ διηγοῦμαι.
- captīvus, i, ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).
- carior, συγκρ. τοῦ carus.
- carus, προσφιλής, ἀγαπητός.
- castellūn, i, οὐ. φρούριον.
- castrum, i, οὐ. (δχνρὰ θέσις), φρούριον). 2) πλ. castra, ὅρυμ, οὐ. στρατόπεδον Hn 5,4. C 1,2. castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ἔηράν ἀνειλκυσμένων νεῶν) Hn 11,6. 3) πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.
- casūs, ūs, ἀ. (πτῶσις). 2) σύμπτωμα. casūs (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
- cāusa, ae, αἴτια, λόγος Hn 11,3. ἀφορμή Hn 3,1. causā (ἀφαιρ. ἐπιτασσομένη γενικῆς) ἔνεκα· rei publicae causā τῆς πολιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.
- cecidi, ἵδ. cado.
- cecīni, ἵδ. cano.
- cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω, hosti, ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ.ξ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἔχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἴσχυρογνωμοσύνην.
- celarīs=celavēris, ἵδ. celo.
- celer, celēris, celēre (ταχύς). 2) ταχέως φέρων ἀποτέλεσμα, δραστικός. celeriter, ἐπίρρο. ταχέως.
- cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω, (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).
- cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātūm est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.
- censor, ōris, ἀ. ὁ τιμητής.
- censorius, ii, ἀ. ὁ κρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.
- censūra, ae, τιμητεία.
- centiens, ἀριθμ. ἐπίρρο. ἐκατοντάκις.
- centum, ἀριθμ. ἄκλ. ἐκατόν. amplius centum milia = amplius quam centum milia πλέον ἢ ἐκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.
- certus, (βέβαιος). 2) συγκρ. certior. certiorem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).
- cessi, ἵδ. cedo.
- (cetērus, ἔτερος), cetēra, cetērum (Ἄντι τοῦ cetērus λέγεται

reliquus. 2) ἐπίθ. λοιπός Hn 1, 1. A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἀ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.
 cibus, i., ἀ. τροφή, τρόφιμα.
 circiter, ἐπίρρο. περὶ + αἰτ., περὶπου.
 circumdēdi, προμ. τοῦ circumdo.
 circum-do, 1. περιβάλλω.
 circum-éo, ii, ītum, circumīre, 4. περιέρχομαι.
 circumīrem, ἵδ. circumeo.
 circum-venio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι^ο ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.
 citerior, ἀ. καὶ θ., īus, οὐ. (γεν. -iōris) δ ἐπὶ τάδε, δ ἐντεῦθεν.
 citerior Hispania ἡ ἐντεῦθεν (τοῦ Ἰβηρος) Ἰσπανία.
 civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 civis, is, ἀ. πολίτης.
 civitas, ātis, πολιτεία C 3, 3. 2)
 πόλις Hn 3, 2. A 3, 3. 3) κοινωνία, κοινότης A 4,5.
 clām, ἐπίρρο. κρύφα.
 clandestīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.
 clārē, ἐπίρρο. λαμπρῶς.
 clarius, συγκρ. τοῦ clarus.
 clārus, ἔνδοξος.
 classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ).
 2) οὐσ. πληθ. classiarii, ἀ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».
 classis, is, στόλος. classe κατὰ

θάλασσαν.
 cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περι)κλείω.
 cláusus, ἵδ. claudio.
 coactus, ἵδ. cogo.
 coepi, coepisse, (ρ. ἐλλειπτικόν), ἥρξαμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἥρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἥρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως), conici (πρόφ. conjici) coepita sunt νὰ φύτωνται (νὰ φύτωσιν) ἥρχισαν.
 cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ.
 cōgnitus, ἵδ. cognosco.
 cognōmen, īnis, οὐ. ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον.
 cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
 cognosco, πōνi, nītum, 3. γιγνώσκω. 2) γιγνώσκω ἐξ ἴδιας ἀντιλήψεως A 13, 7. 18, 1. 2) εὑρίσκω Hm. 2, 1.
 cognōvi, ἵδ. cognoscō.
 cōgo, (ἐκ τοῦ co [δ ἐν συνθέσει =cum πρόθ.] καὶ ἄgo), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
 cohortatio, ὄnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, δδηγίαι (=praecepta) Hn 11, 1.
 collēga, ae, ἀ. συνάρχων.
 col-ligo (cum καὶ lēgo), lēgi, lectum, 3. (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.
 collis, is, ἀ. λόφος.
 col-lōco, 1. (con ἀντὶ com [=cum]

καὶ ἵστο τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναικα (=in matrimonium do) A 19, 4.

colloquium, ii, οὐ. συνδιάλεξις.
colo, colui, cultum, 3. (ἐργάζομαι).
2) color litteris (ἀφαιρ.), τιμῶ-
μαι δι^ε ἐπιστολῶν (λαμβάνω μα-
κρόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς
ἐκτιμήσεως).

comītas, ātis, εὐπροσηγορία.

comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2)
προπέμπω (εἰς τὸν τάφον), comi-
tantibus omnibus bonis προ-
πεμπόντων πάντων τῶν ἀρίστων
(πολιτῶν), τῇ συνοδείᾳ πάντων
τῶν ἀρίστων.

com-memōto, 1. μνημονεύω, διη-
γοῦμαι, ἀναφέρω (ἐκθέτω).

com-mitto, 3. συνάπτω Hn 11, 3.
2) me fluctibus civilibus (δοτ.)

ἐμπιστεύω (ἢ ἔγχειρίζω) ἐμαυτὸν
τῇ πολιτικῇ δίνῃ, φίττομαι εἰς
τὸν κλήδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου.

commūnis, e, κοινός, 2) εὐπροσή-
γορος, προσηγής, καταδεκτικός.

com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
com-pārēo, rūi,—, 2. (κατα)φαί-
νομαι.

com-pāro, 1. παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 3. (συν-
ωθᾶ). 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.

com-pērio, pēri, pertum, 4. μαν-
θάνω, πληροφοροῦμαι.

com-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ
Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-

πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.

complexsem, ἵδ. compleo.

complūres, οὐδ. complūra, (γεν.
complūrium, πλειονες). 2) λαν-
πολλοί, (κάμποσοι).

compōno, 4. (συντίθημι). bellum
τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
νω) Hm 1, 5, Hn 6, 2. εἰρήνην
ποιοῦμαι Hn 7, 1.

compositūrus, ἵδ. compōno.

comprehendo, prehendi, prehen-
sum, 3. συλλαμβάνω.

com-prōbo, 1. συναινῶ, ἀποδέχο-
μαι. publice comprobatum est
δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κράτους) ἀπο-
δεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρίθη).

compūli, ἵδ. compello.

conātus, ἵδ. conor.

con-cīdo (com καὶ caedo), cīdi,
cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
σφάζω, φονεύω.

conciliātor, ὅρις, ἀ. (ὁ πρωταίτιος
γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.

con-cīlio, 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
(ξητῷ νὰ κερδίσω). 2) pacem εἰ-
ρήνην ποιῶ (ώς μεσίτης), nuptias
συνάπτω (διαπραγματεύομαι) γά-
μον. fortunam δημιουργῶ παρα-
σκευάζω (θεμελιῶ) τὴν τύχην (τὴν
εὐτυχίαν), 3) ἐπιδαιφιλεύω A
19, 3.

concitasse = concitavisse, ἵδ.
conciteo.

concīto, 1. (παρορμῶ). 2) προκα-
λῶ, κινῶ.

con-cupisco, pīvi,—, 3. (con καὶ

cupio), ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ, non intemperanter concupiscere quod a plurimis (ἐν νοεῖται: concupisci) videas (=videat aliquis) τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν ὅπερ ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται) δύνασαι νὰ ἔδης (δύναται τις νὰ ἔδῃ). **con-curro**, curri, cursum, 3. (συνθέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσβάλλω, συμπλέκομαι.

concursus, ūs, ḁ. συμπλοκή, προσβολή.

condicō, ūnis (κατάστασις). 2) δόξα Hn 6,2. A 2,4.

condiscipulātus, ūs, ḁ. συμμαθητεία.

condiscipūlus, i, ḁ. συμμαθητής.

confectum, ḁδ. conficio.

con-fēro, contuli collatum, conferre, 3. (συγκομίζω). 2) confero me ἡτῶ καταφύγιον, καταφεύγω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,3.

conferrem, ḁd. confero.

con-fīcio, (con fācio), fēci, fecutum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ Hn 2,4. 3) librum (orationes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι (συγγράφω).

con fligo, flixi, flictum, 3. συμπλέκομαι, συγκρούομαι.

conflixī, ḁd. confligo.

congrēdīor (con-grādīor), congressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ. (συνέρχομαι). 2) ἔχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι. **congressus**, ḁd. congregīor.

con-iēcio (πρόφερε conjicio), iēci, iectum, 3. (con καὶ iācio), qíptw (ἐντός).

coniuncte, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως). 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ.

coniunctīo, ūnis (σύνδεσμος), ἐπιγαμία, συγγένεια.

conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι, multa stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπιχειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους ἀποπείρας.

con - scendo (con καὶ scando), scendi, scensum, 3. navem εἰσβαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.

con-scriptus (παθ. μιχ. τοῦ conscribo, ἐγγράφω) ἐγγεγραμμένος.

patres conscripti κινόις patres (=οἱ παλαιοὶ Συγκλητικοὶ) et conscripti (=καὶ οἱ ἐγγραφοι, δηλ. οἱ νέοι Συγκλητικοί, τ.ἔ. plebēi οἱ ἐκ τῆς πληθύνος εἰς τὴν Συγκλητον ἐγγεγραμμένοι). "Επειτα δμως, ἀφοῦ οἱ ἐκ τῆς πληθύνος πολίται ἐξισώθησαν τοῖς πατρικοῖς ἢ φράσις patres conscripti κατέστησοδύναμος πρὸς τὸ Senatores [=Συγκλητικοί]. **consecutūrus**, ḁd. consequor.

con-sēquor, 3. ἀποθ. (παρακολουθῶ, συνοδεύω), A 19,3. 2) προφάνω Hn 7,7. 3) τυγχάνω Hn 10,5. A 19,2. 21,1.

con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω) 2) manum συνάπτω μάχην.

con-servo, 1. διασώζω, φυλάττω. res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα. (τὴν ἴδιωτικήν μου περιουσίαν)

Ηп 10, 1. odium διατηρῶ τὸ μῖσος, iusiurandum διατηρῶ (σέ-
βομαι) τὸν δόκον, δὲν παραβαίνω
τὸν δόκον.

con-sidēro, 1. (κάμνω μελέτας ἐπὶ
τῶν ἀστρων). 2) σκέπτομαι.

consilium, ii, οὐ. συμβούλιον.
consilia interiora τὰ ἐνδότερα
συμβούλια (τὰ μετὰ τοῦ βασιλέως
συμβ.). consilia clandestīna μυ-
στικὰ συμβούλια, κρύφαι συσκέ-
ψεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Ηп
1, 5. Ηп 1, 5. 3) ἀπόφασις A 21,
6. 22, 3. 4) πανουργία (πολεμικὸν
τέχνασμα) Ηп 11, 7.

consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας
πρὸς μητρὸς, πρώτη ἔξαδέλφη.

conspexi, *l̄d.* conspicio.

con-spicio (con καὶ τὸ ἄχρ. spe-
cio), spexi, spectum, 3. καθορῶ.
conspici in neutram partem νὰ
διακρίνηται εἰς οὐδέτερον μέρος
(νὰ μὴ κάμνῃ ἐντύπωσιν ὑπερβο-
λικῆς πολυτελείας ἢ ὑπερβολικῆς
ἀπλότητος).

constantia, ae, (εὐστάθεια). con-
stantiā vocis atque vultūs γεν.
μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ
προσώπου, χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν
φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον.

con-stitūo, (con καὶ statūo), tūi,
tūtum, 3. καθίστημι, ἴδρυω, ἐγεί-
ρω. 2) οἰκοδομῶ Ηп 13, 2.

con-sto, stīti,—, 1. (συνέστηκα). 2)
σύγκειμαι, ἐγκειμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevēram, *l̄d.*

consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3.
συνηθίζω, εἰωθα.

consuetūdo, inis, ἔθος, ἔξις τοῦ
βίου, A 14, 2. 2) φιλόφρων διμιλη-
τικότης, θέλγητρον τῆς συνανα-
στροφῆς A 1, 4.

consul, ūlis, ἀ. ὑπατος. consule ἦ
consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος =
γεν. ἀπολύτιφ τῆς ἐλλην. γλώσσης)
ὑπάτου ὅντος ἢ ὑπάτων ὅντων,
ἐπὶ τῆς ὑιατείας τοῦ... ἢ τῶν...
consulāris, is, ἀ. ὁ διατελέσας ὑ-
πατος, ὁ χρηματίσας ὑπατος.

consulātus, ūs, ἀ. ὑπατεία.

consūlo, lui, Itum, 3. (βουλεύο-
μαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω,
λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ,
βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21, 5.

consultum, i, οὐ. ἀπόφασις, δόγμα.
senatūs consultum Συγκλήτου
δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἀ. ὁ νομομαθής.
con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δα-
πανῶ. consūmōr φθίνω, ἐκτή-
κομαι.

con-temno, mpsi, mptum, 3. (κα-
ταφρονῶ). 2) morbum καταφρο-
νῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω
τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἐποψιν
(δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος ἐκ... (ἀπὸ...).

contextus, (συνεχής ὡς τὸ ὕφα-

σμα). 2) συνεχής, διλόκληρος (ἀνενάπιατος), ἔχων ἀλληλουχίαν. *contīnens*, *ntis*, (συνέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτόν, ἐγκρατής, οἰκονόμος.

continentia, *aε*, ἐγκράτεια, τὸ μεμετρημένον, ἡ οἰκονομία.

cōn-tēnēo (*con καὶ tenēo*), *tinūi*, *tentum*, 2. (συνέχω). 2) περιέχω, περιλαμβάνω.

contrā, ἐπίλογος ἐναντίον, κατὰ+γεν.

con trāho, *traxi*, *tractum*, 3. (συσπῶ).

2) συναθροίζω.

contrariūs (ἀντίος). 2) *e contrario* τοῦναντίον.

contūli, *lđ. confero*.

con-vēnio, (συνέρχομαι) 4. 2) *non convēnit* (ἐν. *i n t e r s c r i p t o r e s*) δὲν ὑπάρχει δύμοφωνία (μεταξὺ τῶν συγγραφέων, οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι). *colloquium convēnit* (προχμ.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν (ώρισαν) συνέντευξιν. *condiciones non convenērunt* (ἐνν. *i n t e r e o s*) οἱ δροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν δρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι (προβλ.: «ξυμβαίνειν»).

convīna, *aε*, *ā*. (δ συμβιῶν). 2) δ συμπότης, δ δαιτυμών, δ σύνδειπνος.

convivīum, *ii*, *oū*. (ἡ συμβίωσις) 2) ἐστίασις, συμπόσιον.

con-vōco, 1. συγκαλῶ.

copīa, *aε*, (ἀφθονία). 2) *copiae* (πληθυντ.) στρατός.

copūla, *aε*, σύνδεσμος, δεσμὸς (φι-

λίας).

cornu, *ūs*, *oū*. κέρας, κέρατον. *Hn 5*, 2. 2) κέρας (πτέρους στρατοῦ ἢ στόλου) *Hn 8*, 4.

corōna, *aε*, (κορώνη). 2) στέφανος.

corrumpo (*con καὶ rumpo*), *rūpi*, *ruptum*, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, *lđ. corrumpo*.

cottidiānus, δ καθ^ο ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.

credo, *dīdi*, *dītum*, 3. ἐμπιστεύω *Hn 8*, 3. 2) πιστεύω *quod vix*

credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις ἥθελεν εἶναι πιστευτόν.

3) παρενθετικῶς : νομίζω, πιθανῶς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα *A*, 18,5.

crēo, 1. (κτίζω). 2) ἀποδείκνυμ, ἐκλέγω.

cresco, *crēvi*, *crētum*, 3. αὐξάνω.

2) *crēvit virtutum laude ηὕξησε* (ηὕξηθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ τῶν ἀρετῶν ἐπαίνου, (ηὕξηθη διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας).

crēvi, *lđ. crescō*.

crimen, *inis*, *oū*. (κρίμα, ἐγκλημα), 2) αἰτίασις.

cubitūs, *i*, *ā*. (καὶ *cubitum*, *i*, *oū*. κύβιτον) ἀγκών.

cūius, γεν. τοῦ qui.

cultus, *ūs*, *ā*. (περιποίησις τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) *cultus domesticus* δ ἴδιωτικὸς βίος, ἡ καλὴ οἰκιακὴ ἔξυπηρέτησις (τ. τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἄνετον ἔξυ-

πηρέτησιν τοῦ οἶκου, π.χ. ἐνδύματα, ἔπιπλα, κλπ.). cultus cotidianus ὁ καθημερινὸς (συνήθης) βίος ἐν τῷ οἴκῳ, αἱ καθημεριναὶ ἔξεις τοῦ βίου.

cum, I πρόθ. μετ^τ ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὅμοῦ Hm 1.5. 4.2. Hn 8.1. ὅθεν erat cum εο ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτὸν) Hm 3.2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαμέσεως = ἐναντίον Hn 4.1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι^τ οὐ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7.5. 11.1. 12.5.

cum, II σύνδ. 1) χρον. (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2.1. 2) χρον. καὶ αἰτιολ. (ἄμα), A 20.2. 3) χρον. καὶ ὑποθετ. (ἄμα), διαν, ἐὰν Hn 2.6. 4) μετὰ προτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν φ, ἀφοῦ (συγνάκις ἀπαντᾶ=cum historicum). 5) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὁσάκις A 2.4. 20.1. 20.2. 6) αἰτιολογ., ἐπειδὴ Hn 10.4.11.6. C. 2.2 (cum moraretur). A 2.2. 6.5. 17.1. 20.3. 20.5. 21.2. 7) ἐνδοτικόν, εἰ, καί, καίτοι Hm 2.4. Hn 1.3. 8.4. A 6.2. 2.4. 13.1. 14.2. 22.2. C 2.2. (cum obtinēret).

cunctus ἐκ τοῦ coniunctus (συνηνωμένος). 2) σύμπας.

cupiditas ἄτις, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον, cupiditas notitiae clarorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-

δόξων ἀνδρῶν (ἢ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωστοῦ).

cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidissimus litterarum fuit ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν (ἡγάπα νὰ ἀναγιγνώσκῃ συγγραφεῖς).

cupio, pīvi(ἢ ii), pītum, 3. ἐπιθυμῶ. cura, ae, φροντίς, πρόνοια, Hn 9, 4.

A 21. 5. 2) εἰσυνειδησία A 15.2. ἢ (ἐξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A. 20, 4. curātio ὄπις, (φροντίς). 2) ἴατοικὴ τέχνη, θεοπεία, [κοῦρα]. cūrō, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. cūro aedem reficiendam (γερουνδίβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω περὶ) τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ. custodio, iivi, tum, 4. φυλάττω.

D

darem, iδ. do.

datus, iδ. do.

dē, πρόθ. μετ^τ ἀφαιρετ., ἐκ, ἀπὸ 1) τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2. 2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολλάκις). 3) περὶ Hn 2, 2. 2, 6. A 6, 3, 18, 6.

debēo (de-häbeo), bñi, bñtum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω, nemini dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφιβολον νὰ εἶναι ὀφείλει, (δύναται). 2) ἀπολύτως : ὀφείλω, χρεωστῷ A 2, 4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ [=ώ] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ δράσει. debilitor ἔξασθενῶ [-έω].
 de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἄμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5.
 3) ἀποχωρῶ τῆς ζωῆς, ἀποθνήσκω A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων, π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.
 decem, δέκα.

decēo, decūi, —, 2. (δοκέω). 2)
 ἀποστώπως decent πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέπον.

de-cerno, decrevi, decreatum, 3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2)
 διαλύω διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὅπλων cum hoc (ἀφαιρετική) ἀρσεν.
 decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικήν) μάχην, classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλουν (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. δηλῶ, ἐπισημαίνω Hn 11, 2. 2) δηλῶν καθίστημι, περιγράφω A 18, 6.

decretūrus, ἵδ. decerno.

dedērem, ἵδ. dedo.

dedēris, ἵδ. do.

dedi, ἵδ. do.

de-do, dedidi, deditum, 3. παραδίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 2) συμπαραλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4.
 3) ἀγω, φέρω Hn 11, 1.

deductus, ἵδ. deduco.

deduxi, ἵδ. deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερασπίζω.

defensum (ὑπτιον τοῦ defendo) Hn 6, 1.

de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1, A 6, 4. 19, 3
 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1. 12, 1.

de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω.

dehortando impedio ἀποτρέπων κωλύω, προσπαθῶ νὰ ἀποτρέψω.

déinde (déin-de), ἐπίρρο. (ἔπειτα).
 2) primum... deinde πρῶτον... ἔπειτα, (πρῶτον...δεύτερον).

delātum, ἵδ. defero.

de-lecto, 1. (ἔφελκύω). 2) delector non minus animo quām ventre εὐφραίνομαι ὅχι διλγάτερον [=καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus (μιχ. παθ. τοῦ deligo, legi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός.

delēo, ēvi, ētum. 2. καταστρέφω, ἀφανίζω.

de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.

de-mīgro, 1. μετοικῶ.

de-pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn

9,3. 2) ανιμαμ παραδίδω τὸ πνεῦμα (τὴν ζωήν), ἀποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῖσος. de-porto, 1. (κατακομῆζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.

de-prīmo (de καὶ prēmo), de-pressi, depresso, 3. καταπιέζω.

2) καταπαύω, ματαιῶ, ἐμποδίζω
Α 22,2. 3) naves καταβιθίζω τὰς ναῦς.

descisco, scīvi (συνηθ. descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρῶ. descīvi, iδ. descisco.

de-scribo, 3. περιγράφω, versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει). de-sēro, sērūi, sertum, 3. ἀπολεῖπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον [ἀφίνω 'ς τὰ κρύα τοῦ λονιροῦ].

desiderium, ii, οὐ. πόθος, σφιδρὰ ἐπιθυμία (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπονοίας τινός).

desidēro 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ Α 16,3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ Α 12,3. de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω. παύομαι, desisto-desisti 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι, (μτχ. μέλλ. destitūrus).

desperatio, ὄνις, ἀπελπισμός, ἀπόγνωσις.

desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ desperō, 1. ἀπελπίζω) ἀπηλπισμένος, ἀπελπις, desperatis rebus ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spicio (de καὶ τὸ ὄχρηστον

spēcio βλέπω), spexi, spectum, 3. καταθεῖμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περι;. . A 6,4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω. destitērim, iδ. desisto.

destiti, iδ. desisio.

de-tēgo, texi, tectum, 3. ἀποστεγάζω, (ἀφαιρῶ τὴν στέγην).

detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζημία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια, Ην 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις, C 2, 4. detūli, iδ. defero.

devīci, iδ. devinco.

de-vincīo, vinxi, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.

devinxit, iδ. devincio.

dexter, ēra, ērum (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, δρίζω κρονικὸν δριον ἀποδόσεως τοῦ δανείου Α 2, 3. dictātor, ὄρις, ἀ. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.

dictus, iδ. dico.

dies, diēi, ἀ. καὶ θ. (ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡμέρα. paucis diebus (=post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' διλίγας ἡμέρας. in dies ὅσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημεούντως).

difficīlis, e, δύσκολος, χαλεπός.

difficile est δύσκολον είναι. 2) δυσμεταχείριστος, παράξενος, ἵδιότροπος Α 5, 1.

dignitas, ἄτις, (τὸ ἄξιον). 2) (ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ Α 21, 1. 3) θέσις, τάξις, τὸ ἀξιώματος τοῦ ἴππεως Α 1, 1. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἴππικου) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἀξιῶν τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὡς ἴππεως καὶ κατὰ τρόπον ἀξιῶν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῖ) Α 6, 2,

dilectus, ὕις, ἀ. στρατολογία.
dilexi, ἵδ. diligo.
diligens, ntis, (μτχ. τοῦ diligi), διαχειριστικὸς περιουσίας (ἐπὶ τοῦ καλοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκιωφελής, οἰκονόμος.

diligenter, ἐπίρρο. (προσεκτικῶς).
2) μετ' ἀκριβείας.
diligentia, ae, ἐπιμέλεια, ἐπιμεμέλημένη καὶ ἀδιάλειπτος ἐνέργεια (φιλοπονία Ην 7, 5. Κ 3, 4. Α 13, 4. 2) οἰκονομία, φειδώ, δλιγάρκεια, Α 13, 5. 3) Ἰασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) Α 21, 5.

di-ligo (dis καὶ lego), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ ἐξ ἐκτιμήσεως, ἐκτιμῶ.
di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ

Ην 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Ην 12, 5.

di-ripiō (dis καὶ rāpio), rīpūi, reptum, 3. (διαρράχω). 2) πορθῶ, ἔξολοθρεύω, ἐρημῶ, δημῶ, λαφυραγωγῶ.

dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ ἀνώτερος (τ.ἔ. νικητὴς ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης).

disiēci, ἵδ. disicio.

dis-īcio (πρόφερε disjicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, πρόφ. jacio] ὁπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).

dispalātus, μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ὅντος. dispalor, 1. δασκορπίζω ἐμαυτόν, διεσπαρμένος περιφέρομαι.

dissensi, ἵδ. dissentio.

dis-sentio. 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.

dis sīdeo. 4. (dis καὶ sēdeo), sedi, sessum, 2. (δισταμαι, διέστημα). 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἥτο πολέμιος τούτου.

dis-socio, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαιρῶ, διασπῶ.

dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν [πολιτικῶς].

districtus (μτχ. παθ. τοῦ ὁ. di-stringo, strinxi, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

diti, δοτ. τοῦ dives.

dīū, ἐπίρρ. πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius, πλείστα χρόνον, μακρότερον.

diuturnītas, ἀτις, μακροχρονιότης. dives, ἵτις, πλούσιος (δοτ. dīti ἀντὶ diviti A 1, 2).

divinatio, ὅνις, μαντική.

divīnus θεῖος, divīna res (θεῖον πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (=sacrificium).

divus, ἴ, (τιμητικὴ προσωνυμία). ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius=divi Caeſariſ filius.

do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ, manus (ἐνν. v i n. culis) δίδω (προτείνω) τὰς χειρας εἰς δεσμά, (διμολογῶ ὅτι ἡττήθην). filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναικα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον (=locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... (πασχίζω νά...). operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικὰ) ἀξιώματα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης).

do verba (φράσις τῶν ιωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἔξαπατῶ (γελῶ) (πρβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτά 'ναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ίστια τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ίστια, ἔκ-

πλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum=ἡ εἰσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον) ἐπιτρέπεται τινι νὰ τύχῃ ἀκροάσεω; παρὰ τῆς Συγκλήτου. docēo, docūi, doctum, 2. διδάσκω). 2) διαφωτίζω.

docilitas, ἀτις, (εὐμάθεια). docilitas ingenii εὔκολος ἀντίληψις. doctor, ὄρις, ἀ. διδάσκαλος.

doctiīna, ae, (διδασκαλία). 2) πατέρευσις C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2. 4) ἀνατροφή, παιδεύσις A 17, 3.

dodrans, ntis, ἀ. (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quādrans = $\frac{1}{4}$ ἔλαττον) = libra ἡ ἀs librālis μεῖον $\frac{1}{4}$, ἥτοι $\frac{3}{4}$ τῆς libra. Mīa libra=327,45 γραμμ.— 2) heres ex dodrante ἀληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν $\frac{1}{4}$, τῆς περιουσίας) A 5, 2.

dolor, ὄρις ἀ. ἀλγηδῶν A 21, 3. 21, 4. 2) λύπη A 4, 5.

dolus, i, ἀ. δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.

domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ἔδιαι (ιεῦτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, ἰδ. domus.

domicilium, ii, οὐ. (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμοιή.

domo, ἰδ. domus.

domus, ūs (καὶ domi Hn 9,3.), οἶκος. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πιώσ. τοπικῆς) ἐν

τῇ πατρίδι Ηη 1,2. Α 3,3. 13,4.
domum εἰς τὸν οἶκον Α 13, 6.
domo ἐκ τῆς πατρίδος Ηη 8, 1.
donicūm, σύνδ. (ἀρχαικὸς τύπος
ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέ-
ρας καθ' ἥν, μέχρις οὗ.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono
aliquem aliqua τε δωροῦμαι τινά
τινι πράγματα, δωροῦμαι τινί τι.
dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo
dubitat (ἀντὶ de qua τε πε-
το dubitat) περὶ οὖν οὐδεὶς ἀμ-
φιβάλλει, non dubito quin (μεθ'
ὑποτακτικῆς) δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι
(πιστεύω δτι). 2) non dubito μετ'
ἀπαρεμφάτου (χρόνου ἐνεστῶτος)
δὲν δικνῶ νά..., δὲν διστάζω νά...
dubius, ἀμφίβολος, sine dubio
ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Ηη
3, 3, 8, 4. 2) ἀγειν μεθ' ἔαυτοῦ
Ηη 2, 4 (κατ' ἔλειψιν τοῦ me
secum ἐμὲ μεθ' ἔαυτοῦ), ἀπάγω
(παίρνω καὶ φεύγω) Ηη 9, 4, 3)
νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
bet duci ἔγχρατοῦς (μεμετρημέ-
νου ἀνδρὸς γνώρισμα) πρέπει νὰ
θεωρῆται, nefas duco μετ' ἀπα-
ρεμφ. θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ώς)
ξεροσυλλαν νά . . .

dulcis, e, (ἥδυς). 2) τερπνός.
dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὄριστικῆς·
ἐνῷ, ἐνῷ χρόνῳ Ηη 12,1. Μετὰ
παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Ηη
2,3.
duo, duae, duo, δύο.

duplex, ictis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς,
διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).
dux, ducis, ā. (όδηγός). 2) ἀρχη-
γός, στρατηγός.
duxi, id. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήσεως ἢ τοῦ
h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.).
πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς.
ἔξ, ἀπὸ Ηη 6, 4, Α 21, 1. 2) πρὸς
δήλωσιν τῆς καταγγῆς ἢ τοῦ γέ-
νους: ἀπό, ἔξ Α 19, 4. 3) ἀντὶ
γεν. διαιρ. Ηη 3, 3. 12, 1. 13, 3.
Α 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς
δήλωσιν αἵτίας ἢ ἀποτελέσματος:
ἐνεκα, ἐκ, διὰ Ηη 7, 5. C 2, 1.
2, 2, Α 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς
δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως
πρὸς Ηη 3, 1. Ηη 7, 3. 7, 5. Α
5, 2 (ex dodrante), 6, 2. 13, 6.
6) πρὸς δήλωσιν ἐπιρρηματικῆς
σχέσεως Ηη 1, 2 (e contrario).
ex quo=δύεν Ηη 5, 4.
eā, ἐπίρρη. (ἐννοεῖται parte ἢ viā),
ἐκείνῃ, κατ' ἐκείνην τὴν ὄδον.
eamque=et eam, id. is.
eandem, αἱτ. τοῦ εἴδημ, id. idem-
edictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάτα-
ξις. Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν
οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίευνον διάγραμ-
μα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο
ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατό-
χων (edictum tralaticium διά-
γραμμα παραδοτόν), εἴτε προσθέ-

τοντες εἰς τοῦτο νέας ἴδιας διατάξεις. Ὁ τιμητὴς Κάτων ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις, κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ē·do, edīdi, editum, 3. ἐκδίδω.
in vulgus ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef·fēro (παλαιότερον ec·fero), extūli, elatum, efferre, 3. ἐκφέρω.
2) ἐκφέρω, κηδεύω, (συνοδεύω εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν).

ef·fīcio (ex καὶ fācio), fēci, fecitum, 3. (ἔξεγαγδύομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) συναθροίζω (= colligo) Hn 10, 5.

ef·fūgīo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus, (κυρίως: παθ. μετκ. τοῦ ef·fundō ἐκχέω) = ἔκχυτος. 2) ἄμετρος, (εὐρύς, εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, iδ. ago.

ēgō. ἐγώ.

egōmet (ego ἐγώ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν-met) ἐγώ αὐτός.

e·grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egredi, 3. ἀποθ. ἔξεργομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, iδ. idem.

elātus, iδ. effero.

elēgans, ntis, κομψός, φιλόκαλος.

elegantia, ae, (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενῆς διαγωγὴ (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, a. ἐλέφας.
e līcio (e καὶ lācio), cūi, cītum, 3. (ἔξαγω). 2) verbosiores epistles ἀποσπῶ (= extorqueo) ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας (τοῦ συνήθους).

eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ἀνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής, (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι.

e numēro, 1. ἀπ τιμῆμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

eō, ἐπίqō. ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo ut — εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον) — ὥστε Hm 2, 3. 3) eo ut — εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε Hm 4, 3.

eo, ii, (καὶ i vi), itum, ire, 4. (πορεύομαι). 2) ἀνέτως ὄδεύω (ἀντίθ.

repo ἔρω Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἴδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τίνα εἰς δίκην).

ēo, ἀφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρρ. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον,
εἰς τὸ αὐτὸν μέρος Hn 11,2,
A 2,3.

eōque=et eō, ἐπίρρ. Hm 3,1.
ephēmēris, īdis, «ἐφημερίς», ἡμερολόγιον, βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἔξοδων.

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistolā), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis ἀ. (ἱππεύς). 2) δὲ τῆς τάξεως τῶν ἵππεων.

equester, tris, tre, (ἱππικός). 2) δὲ τῆς ἵππαδι (ἱππικῇ τάξει) ἀνήκων.

equitātus, ūs, ἀ. τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς

equus, i, ἀ. ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς :
(εἰς, πρός). 2) ἐναντίον, κατὰ+γεν.

error, ὄρις, ἀ. πλάνη, ἀπάτη.

e-rūdīo (e καὶ rūdis, τραχύς), īvi.
ītum, 4. (ἔξημερών). 2) ἐκπαιδεύω
erudīvit filium (=erudiendum curavit) ἐδίδαξε τὸν υἱὸν
(παρέδωκε πρός διδασκαλίαν, ἐπεμελήθη διὰ τῶν διδασκάλων τῆς
ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

eruditus [ἔξαισθως] μεμορφωμένος.

e-rūmpo, rūpi, ruptum. 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος) :
aἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ, (ξεσπῶ).

et, σύνδ. καί. et—et καὶ—καί. 2)
καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἀρνη-

σις) A 22,2.

etiam, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς
ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ : ἔτι
A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.

etiam-num, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν,
(καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ. εἰ καί.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ).
2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex-ardesco exarsi, exarsum, 3.
(ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit
δό πόλεμος ἔξήρθη (ἀναψε).

exarsi, lđ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἔξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
excellenter, ἐπίρρ. ἔξαιρέτως.

ex-cīo, cīvī (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετακαλῶ.

exemplum, i, oū. (ἐκ τοῦ eximo,
ἀντὶ ex-em-p-lum=τὸ ἐκλεκτηγμένον), παράδειγμα. exempla rerum
παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.

ex-ēo, 4, ἔξέρχομαι. 2) fama exit
φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).

exercītus, ūs, ἀ. στρατός.

ex-háurio, háusi, háustum, 4.
ἔξαντλῶ.

exisse, lđ. exeo.

existimatio, ūnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.

existīmo, 2. νομίζω Hn 12, 2.
A 6,1, 2) ἐκτιμῶ magni aestimo
μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16,4.
20,5. 4) θεωρῶ A 6,1.

exitus, ὑπ., ἔξοδος Ημ 12,3.

ex·pedīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), ἵνι, Ἰλιον, 4. ἐκποδὸν ποιοῦμαι). 2) expedīo me ἐκσφύζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι, [ξεμπλέκω, γλυτώρω].

ex·pendō, pendī, pensum, 3. σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήματα]. ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω. 2) ex·pensum fero sumptui (ῶς) ἐξωδενμένον φέρω εἰς τὴν δαπάνην, καταχωρίζω ἐν τοῖς (οἰκιακοῖς) ἐξόδοις, (ἐν τῷ λογιστικῷ βιβλίῳ) χρεώνω τὴν μερίδα τῶν (οἰκιακῶν) ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, iδ. expendo.

ex·periō, pertus sum, experīri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρός τινα, συμπαλαίω.

ex·pers, pertis (ex καὶ pars), ἀμοιδος. expers periculi ἀμοιδος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex plōto, 1. ἐξετάζω.

ex·pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcēdūs, iδ. exposco.

ex·posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ) 2) αἵτῶ τινα ἐκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν τινος.

exposnī, iδ. exposco.

ex·puγno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας), 2) vi expugno, «κατὰ κράτος αἴρω»,

κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ que δύο λέξεις).

exque eā ἀντὶ ex eāque, iδ. is.

ex splendesco, [exsplendū], —,

3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus ἐξωτερικός. externum

malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πόλεμος.

extra, πρόθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίQQ. τελευταῖον Ημ 2, 3.

extrēmus, (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἐξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἐσχατος. Συγκρ. extērior.

extūli, iδ. effero.

exul, ūlis, ἄ. ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίQQ. εὐκόλως

facilis, e, εὐκόλος Ημ 10, 3. 2) (ἐπὶ φραμάκον) εὐκόλως φέρων ἀποτέλεσμα, εὐκόλως ἐνεργῶν Α 21, 2.

facilitas, ἀτις, (εὐκολία τρόπων) πραότης.

facio, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω [κάνω] τινὰ στρατηγόν. cīvem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνεῖαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ

στρατιωτικῆς πορείας, progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (όδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ἔφισταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι· facio alicui potestatem mei κάμνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρός τινα· nihil reliqui facio οὐδὲν λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ [κάίρω τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμασίως [δωραῖα] γνωρίζω τι. versūram διαπραγματεύομαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἔξοφλησιν προγενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτον τι πράττοντες verte bant creditorem (=ῆλλασσον δανειστήν). palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. domi factus οἴκοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος. facto, id. si o—quo facto οὖ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' δ γεγονός, οὖ ἔνεκα.

factum, i, οὐ. γεγονός, συμβάν, ἔγον.

factūrus, id. facio.

factus, id. facio.

facultas, ἄτις, εὐκαιρία Hn 9, 1, 2) ἐνδεχομένη περίπτωσις, τὸ δυνατὸν A 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἔξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6, 2. fama, ae, (φήμη). 2) διάδοσις,

θρῦλος.

fames, is, πεῖνα.

familia, ae, ἐκ τοῦ famulus οἰκέτης, ὑπηρέτης, τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, οἱ ὑπηρέται A 13, 3.

2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγερόλογι] A 18, 2, 18, 3. Id. pater familiās.

familiāris, e, οἰκεῖος A 16, 2.

1) res familiāris, ἡ ἀτομικὴ περιουσία A 2, 3. 2) οὖσ. ὁ πιστὸς φίλος A 5, 1.

familiaritas, ἄτις, σχέσις, οἰκειότης.

familiariter, ἐπίρρο. οἰκείως, στενῶς, συγκρ. familiarius.

familiās (=familiae γεν.) A 13, 1. Id. pater familiās.

fastigium, ii, οὖ (κορυφή. 2) ψῆφος, περιωπή. (Id. sto).

fāvō, fāvi, fāustum, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῶ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετικὰ (πυρετοῦ) προσβόλαι, ἐπανειλημμένος πυρετός.

fecēro, id. facio.

feci, id. facio.

feriē, ἐπίρρο. σχεδόν, περίπου.

ferō, tūli, lātum ferre, [ἀντὶ fer(ē)re], 3. φέρω Hn 4, 3. calamitates belli, ὑπομένω τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διά... (id. καὶ fructus) 2) ὑπομένω τινά, ὑποφέρω τὰς ἴδιοτροπίας τινὸς A 5, 1.

ferocia, ae, τὸ ἀτίθασον). 2 ἀγε-

ρωχία, εὐψυχία.

ferrum, i. οὐ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

fictilis, e., (πήλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictile (πληθυντ. vasa fictila) σκεῦος πήλινον, σκεῦος κεραμεοῦν.

fidens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ fidio) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποίθησις· ἰδ. καὶ animus.

fides, ēi, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις, λόγος Hn 2, 4. 3) προστασία Hn 9, 3.

fiducia, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidētissimā) διὰ σταθερᾶς ἐλπίδος).

filia, ae, θυγάτηρ.

filius, ii, ἀ. νίος.

finis, is, ἀ. (ὅριον, δρόσημον. 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή. 3) τέλος, τέρμα Hn 1, 3.

fio factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio), γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 12.

fistula, ae, συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae (πληθ.) puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.

flagitium, ii, οὐ. αἰσχος, ἀνομία, ὅνειδος.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flēns atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φι-

λημάτων).

fluctus, ūs, ἀ. κῦμα. 2) fluctūs (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλος, ἡ δίνη τοῦ πολιτικοῦ βίου. foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata πόλις ἔνσπονδος (τοῖς Ρωμαίοις).

foedus, foedēris, οὐ. συνθήκη.

fore, μέλλ. ἀπομφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.

foret, πρ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent).

foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ūm).

forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὅψις, τὸ ἐξωτερικόν.

formōsus, ὥραῖος (καλοκαμωμένος).

fortē, ἐπίρρο. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) διὰ τῆς τύχης. si forte ἀν τυχὸν (ἀντὶ ε x p e c t a n s s i forte καραδοκῶν ἀν τυχόν).

fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Υπερθ. fortissimus.

fortitudo, īnis, ἀνδρεῖα, θάρρος, τόλμη.

fortūto, ἐπίρρο. ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως ('s τὰ κοντονροῦ).

fortūna, ae, τύχη A 19, 1. 2) εὐτυχία Hm 4, 1. 3) εὐτυχία, εὐτυχῆς μοῖρα A 3, 3. 4) ἡ ὑπὸ τῆς εἵμαρμένης δοθεῖσά τινι ἐξωτερικὴ ἴσχυς, περιωπή, θέσις (ἀντίθετον: dignitas) A 19, 2. 5) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα A 4, 2. 21, 1. Πληθυντ. Hm 9, 3. A 4, 3.

forum, i, οὐ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἥρχισεν, (ἥρχισε τὴν πολιτικὴν δρᾶσιν του).

frater, tris, ἀ. ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.

frequentia, ae, (πυκνότης). 2) frequentia (ἀφαιρό) vulgi μετὰ συρροής τοῦ πλήθους, ἐν συρροῇ τοῦ λαοῦ.

fructus, ūs, ἀ. (καρπός). 2) fructus rei familiaris αὐξησίας τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπὸς (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὐ. σῖτος.

frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστοφήν τινος, ἀπολαύω τινός, συναντῶμαι εὐχαρίστως μέ τινα (γιὰ νὰ τὰ ποῦμε).

frustrā, ἐπίρρο. (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην, frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustror (ἐκ τοῦ frustrā), — 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ἀπατῶ (σκώπτω, ἐμπιαζῶ) ἐμαυτὸν (ἐν ταῖς προσδοκίαις).

fuēram, ἰδ. sum.

fuērim, ἰδ. sum.

fūga, ae, φυγή.

fugāram = fugavērām, ἰδ. fugo.

fūgiō, fūgi, fugītum, 3. φεύγω.

2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν). fugisse, ἰδ. fugio.

fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.

fui, ἰδ. sum.

fundamentum, i, οὐ. θεμέλιον.

funus, funēris, οὐ. κηδεία, ἔκφροφά, ταφή.

futūrus, ἰδ. sum.

G

gener, ēri, ἀ. γαμβρός, (οἱ ἀνήρ τῆς θυγατρὸς) A 21, 4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπό τινος.

generōsus, εὐγενής τὴν καταγωγήν. 2) γενναιόφρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικὸς A 3, 1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genēris, οὐ. (γένος). 2) εἶδος.

gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέλω ἐμαυτόν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι

(καὶ ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), διοικῶ. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν, ὑπατεύω. honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male

τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς. *res gestae* (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἔξοχὴν αἱ πολεμικαὶ), τὰ πολεμικὰ ἔργα.

gestum, Id. gero.

glorior, 1. ἀποθ. καυχῶμαι, μέγα φρονῶ.

graece, ἐπίρρ. Ἑλληνιστί.

graecus, Ἑλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἴστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἐλλάδος.

gratia, ae, (χάρις). 2. δημοτικότης, εὔνοια (ἔξ ἐπιτιμήσεως) A 2, 4, 6, 2, 21, 1, 3) καλὴ ἢ φιλικὴ συνενόησις, συμφιλίωσις A 17, 1. Id. redeo.

gratus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, δέξις.

gravitas, atis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habeo, ūi, itum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ώς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ώς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ, (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum δὲν καλοῦμαι (ώς κατηγορούμενος) εἰς τὸ

δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 3. A 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cognitum habeo (ἔγνωσμένον ἔχω), γιγνώσκω κατὰ βάθος. perceptum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, (χωνεύω) A 17, 3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀνοιβῆ γνᾶσιν A 18, 1. 8) satis habeo + ἀπόμφ.=ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae δοτ. + ἀπόμφ.)=φροντιζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι (περιῶ γιά). 11) δεικνύω, φανερώω, A 13, 2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius (τ. ἐ. νερσῆραε) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) δρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω, δάνειον ἐπὶ καλοῖς δροῖς (ἐπὶ μηκῷ τόκῳ) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito ἀνέτως (μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ. hāc, ἐπίρρ. ταύτη, διὰ ταύτης τῆς δόου.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία. — Κατὰ παλαιὸν ἔθος, δτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, ἐπιγγνύετο εἰς ἔνδειξιν δόρυν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας

πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστηγρασμοὺς τῆς περιουσίας τῶν προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολίται ἀπέφευγον, ὡς ἦτο εὔλογον, νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν.

hereditas, *ātis*, κληρονομία.

heredīum, *ii*, οὐ. κληρονομία.

heredium a patre relictum, κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειρθέν, πατρῷον κτῆμα.

heres, *ēdis*, ἄ. κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hic, ἐπίρρο. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρο. ἐντεῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἴστορία, contexta συνεχῆς ἴστορίᾳ, ἴστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον: βιογραφία) A 16, 3. 3) historiae, (πληθ.) τὰ ἴστορικά ἔργα C 3, 3.

hodiē, ἐπίρρο. σήμερον.

homo, hominis ἄ. ἀνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3, 4. 2) κατὰ πληθυντ. ἀνθρωποι (κόσμος) A 13, 6.

honor, ὅρις, ἄ. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6, 4. 2) ἥ (ἐκ τῶν ἀξιωμάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18, 5. 3) ἀρχή, τιμητικὸν ἀξιωμα C 1, 1. A 6, 2. 18, 2. 18, 5.

hortatū (ἀφαιρ. τοῦ οὖσιαστ. hortatus), μετὰ γεν. : τῇ προτροπῇ

(τινος).

hortus, i, ἄ. (κῆπος). 2) πληθυντ.

«παράδεισος», περίβολος (πάρκο). hospitium, ii, οὐ. φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.

hostis, is, ἄ. (πολέμιος). 2) ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, προδότης.

hūc, ἐπίρρο. εἰς τοῦτο τὸν τόπον.

hūc, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.

humanītas, *ātis*, φιλοφροσύνη, «εὐμονσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτυξεως τοῦ ἀτόμου, (διανοητικὴ καὶ ἡθικὴ ἀγωγή). 2) ὑψηλή, λεπτὴ μόρφωσις A 3, 3. ἔφασμιότης, συμπάθεια 16, 1.

humīlis, e, (χαμηλός, χθαμαλός).

2) ταπεινός.

I

iācio (πρόφερε jactio), ieci, iactum, 3. οἵπτω, βάλλω.

iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio), 1. (οἵπτάζω). 2) οἵπτω (ἔδω καὶ ἐκεῖ)

iām (πρόφ. jam), ἐπίρρο. ἥδη.

ianūa, ae (πρόφ. janua) θύρα.

ibi, ἐπίρρο. αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=incēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12, 1.

idem, eādem, īdem ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.

idēō, ἐπίρρο. (τούτου ἔνεκα). 2) ideo ... quod τούτου ἔνεκα... (δι)ότι.

idonēus, ἐπιτήδειος, κατάληλος.

igītur, ἐπίρρο. λοιπόν.

- ignōto, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀ-
γνοίᾳ.
iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς
ἀντωνυμ. is, ea, id.
ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ.
illi κτλ.) ἔκεινος.
il-ludo (in καὶ ludo), lusi, lusum,
3. ἐμπαῖζω.
illistris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανῆς
(τὸ γένος) Hn 3, 2. 3) res illus-
tris ἔργον αἰγλῆν (ἔξοχον)
A 18, 2.
illūsus, iδ. illudo.
imāgo, ḡnis, (εἰκών). 2) αἱ κήρυ-
ναι εἰκόνες τῶν προγόνων.
imitātor, ōris, ἀ. μιμητής.
immisi, iδ. immitto.
im-mitto. 3. («ἔῶ τρέχειν», «σεύω»).
2) «ἀνίηαι», ἀφίνω ἐλεύθερον
νὰ δοάμῃ, ἔξιπολύω, ἔξαποστέλλω.
imm̄lo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ molla=)
κριθαὶ χονδροκοπανισμέναι, ἃς
μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις),
θυμιᾶζω, θύω.
im - pēdīo (in καὶ pes), iivi, itum,
4. ἐμ ποδ-ίζω.
imperātor, ōris, ἀ. ἀρχηγός, στρα-
τηγὸς Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐ-
τοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νι-
κητὴς καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός
A 19, 1.
imperīum, iī, οὐ. (διαταγή). 2)
ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3.
Hn 7, 3. 3) summa imperii τὸ
ὅλον τῆς ἀρχῆς, ἡ ὑψίστη ἀρχή,
ἀρχιστρατηγία. 4) ἔξουσία Hn
- 5, 3. orbis (γεν.) terrārum, ἔξου-
σία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατο-
ρία. 5) χώρα, βασίλειον Hm 2, 5.
im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσ-
σω . . . alicui ut, προστάσσω τινὲ
ίνα, (διατάσσω νά . . .).
im - pertīo, iivi, itum, 4. (ποιῶ
τινα κοινωνόν τινος). 2) doctrī-
nis quibus puerilis aetas im-
pertiri . . . debet . . . eruditivit διὰ
τῶν γνώσεων, πόδς ἃς ἡ παιδικὴ
ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται
διφείλει . . . ἔξεπαιδευσε, τ. ἔ. δι-
ἔκεινων τῶν γνώσεων, αἴτινες εἰ-
ναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκα-
λίας τῶν παίδων.
impetrātim = impetravērim, iδ.
impetro.
impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχά-
νω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον..
impraeſentiārum, (δημώδης ἐκ-
φρασις) ἐν τῷ παρόντι τ. ἔ. in
praesentiā harum (τερυμ).
imprudenter, ἐπίλογος. ἀφρόνως.
īmus (καὶ infīmus) ὑπεροψ. τοῦ
συγχρ. inferior, κατώτατος.
in, πόδι. I. μετ^ο αἰτιατ. εἰς Hn
5, 3. 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3..
3) κατά. in singulos menses,
καθ^ο ἔκαστον μῆνα, μηνιαίως. 4)
(ἀντὶ τοῦ ergā) πόδς A 17, 2.
II. μετ^ο ἀφαιρ., ἐπὶ τόπου, ἐν Hn
5, 1. 5, 2. 5, 3. 11, 4. C 1, 1. 1, 2..
3, 5. A 18, 3. 20, 3 καὶ ἀλλαχοῦ.
2) ἐπὶ χρόνου κατὰ+αἰτ. Hn 4, 3.
C 1, 2. 2, 2. A 1, 3. 17, 1. 21, 5..

3) πρὸς δήλωσιν ἀλλων σχέσεων :
 α') πρὸς δήλωσιν περιστάσεων,
 ὑφὸς ἀς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι :
horum in concursu τούτων ἐν
 τῇ συμπλοκῇ. *in omni procuratione* ἐν πάσῃ διοικήσει. β') πρὸς
 δήλωσιν προσώπων, οἵς ἀνήκει τι.
erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ
 παιδί. *in adolescentulo...* *erat*
 ἐν τῷ μειονακίῳ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ)
 ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ διὸ
 οὖς τις εἶναι ἐφωδιασμένος, πρὸς
 δήλωσιν τῆς καταστάσεως, ἐν ᾧ τις
 εὑρίσκεται : *in sestertio ὡς ἀν-*
θρωπὸς μὲ περιουσίαν [*Id. sester-*
tius]. δ') πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ :
in eis (ἀντί : *in numerō* οεροῦ) ἐν ταύταις (ἀντί : ἐν τῷ
 ἀριθμῷ τούτων), μεταξὺ τούτων
Hm 2,4. *Hn* 4,4. 12,2. 13,2, A
 13,3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμάτων, εἰς ὅν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι :
pacem conciliavit, in quo (=
in qua rē) εἰρήνην ἐποίησεν,
 ἐν φράγματι (τ.ε. ἐν εἰρήνῃ).
in-cendo (*in καὶ cando*), *endi,*
nsim, 3. ἀνάπτω. *Hn* 5,2. 2)
 ἔξαπτω, *Hn* 2,1.

in-cido (*in καὶ cado*), *cidi*, —, 3.
 (*εἰσπίπτω*). 2) *εἰσχωρῶ*.
in-cipio (*in καὶ cāpio*), *cēpi*, *cep-*
sum, 3. (*ἐπιχειρῶ*). 2). *ἀρχομαι*.
in-cito 1. (*ἔλαύνω τι*). 2) *προτρέ-*
πω, *προτρέψω* (*εἰς ἄμιλλαν*).
incognitus, *ἄγνωστος*.
incōla, *ae*, *ά.* *κάτοικος*.

incredibilis, *e*, *ἀπίστευτος*, *incre-*
dibile dictū (*β' ὑπτιον τοῦ φ.*
dico) *ἀπίστευτον* εἰπεῖν, λόγου
 κρείττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, *ae*, *ἀμέλεια*, *ἀφροντισία*,
inde, *ἐπίλορ*. (*ἐντεῦθεν*). 2) *μετά*
ταῦτα.

indicium, *ii*, *oὐ*. (*ἐνδειξις*). 2) *τεκ-*
μήριον.

indico, 1. *δηλῶ*, *καταδεικνύω*,
 (*προδίδω*).

in dīgēo (*indu* [= *in*] καὶ *ἔγεο*),
 ὦν,—, 2. *ἐνδεῶς* *ἔχω* τινός, *alien-*
nārum opūm *ἐνδεῶς* *ἔχω* (*λαμ-*
βάνω ἀνάγκην) *ἔνηντις* *βοηθείας*.
medicinā (*ἀφαιρ.*) *δὲν* *κάμιν* *χρῆσιν*
φαρμάκων, *δὲν* *ἔχω* *χρείαν*
φαρμάκων.

in-dūco, 3. (*εἰσάγω*). 2) *παρασύ-*
ω, *ὑπάγω* *Hn* 5,3. 3) *προτρέπω*
Hn 8,1. 4) *in errorem* *εἰς πλάνην*
εἰσάγω, (*παρα*)*πλανῶ*.

inductus, *Id. induco*.

indulgentia, *ae*, *ἐπιείκεια*, *ἐνδοτι-*
κότης, *συμβιβαστικότης*.

indulgēo, *dulsi*, [*dultum*]. 2. (*χα-*
ρίζομαι). 2) *εῖμαι* (*ὑπερβολικῶς*)
ἐπιεικής, *δὲν* *πιέζω* *τοὺς ὀφειλέ-*
τας (*ἀνανεώνων* τὴν *προθεσμίαν*
 τῆς *πληρωμῆς* τοῦ *χρέους*).

industria, *ae*, *δραστηριότης*, *ἐνερ-*
γητικότης C 3,1. 2) *φιλοπονία*
 C 3,4. 3) *ἡ μετ' ἐπιμελείας* *ἐπιδε-*
ξιότης A 13,4.

in-éo, *ii*, (*σπανιώτ.* *Ivi*), *itum*,
ire, 4. (*εἰσέρχομαι*). 2) *rationem*

σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, ε (in καὶ arma), ἄσπλος. inertia ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἀτεχνος). 2) ἡ πρὸς φυγοπονίαν ροπή, φρεσμία, δύνησία.

in fero, intuli, illatum, inferre, 3. (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiā μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῷ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἔχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infīmi, ὅρημ, (ἰδ. imus), οὖσ. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

in-finītus, (ἀπειρος). 2) ὑπέρομετρος.

in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fittias, αἵτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.

ingenīum, ii, οὖ. (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.

inicio, (πρόφητος) (in καὶ iācio), iēci, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

inii, ιδ. ineo.

inimicitia, ae, ἔχθρα. Συνήθως ἦγ, τῷ πληθ.: ἔχθρικαὶ διαθέσεις.

inimicus (in καὶ amīcus), ἔχθρικός. inimicissimus ἀ. δ (ἔχθιστος)

θανάτιμος ἔχθρος. iniquus (in καὶ aequus ἀνισος). 2) ἀδίκος.

initium, ii, οὖ. ἀρχή. initio (ἀφ.) κατ' ἀρχάς.

in - nītor, innixus sum, innīti- 3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, ιδ. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια. inopia pu- blica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικὴ τοῦ κράτους δυσχέρεια, ἔλλειψις χρημάτων ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ.

inprīmis (in καὶ prīmis), ἐπίρρο. πρὸ πάντων, κατ' ἔξοχήν, ιδίᾳ.

inquam, inquis, inquit, (ἔλλειπτικὸν ὅμιλα), λέγω, -εις, -ει.

in-sciens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidiae, ἄριτ, ἐνέδρα Hn 4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβούλη Hn 12, 2.

insidiōr, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.) ἐνεδρεύω.

in-stitūo (in καὶ statuo), tūi, tūtum, 3. (ἰδογύω). 2) ἀποφασίζω, ἐπιχειρῶ, ἀρχίζω Hn 2, 4, 2, 8. C 3, 3. 3) εἰσάγω, συνηθίζω. A 14, 2, 4) προτίθεμαι [σχεδιάζω]. Hn 8, 3.

insūla, ae, νῆσος.

intel - lēgo, (inter - lego), exi, ec-tum, 3. ἐννοῶ (ἢ ἀ τῶν αἰσθήσεων, ἢ τοῦ νοῦ) διακρίνω. 2) συμπεριάνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρρο. ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἵτ. μεταξύ, inter - cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)

intercedit obtrectatio ἀνάφενται [ὑπάρχει τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia μεμψιμοισία, (ἀφορῷ μεμψιμοισίας). 3) παρέδοχομάι [περοῦ] A 20, 2.

intercessisse, *ἰδ.* intercedo.

interdum, ἐπίρρο. ἐνίστεται. inter - ἔο, 4. διαφθείρομαι, ἀπόληται Hn 2, 4, 4, 3, 2) φονεύομαι Hn 13, 1.

interfeci, *ἰδ.* interficio.

inter - ficiō (inter καὶ fācio), fēci, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

interficiundus (= interficiendus, *ἰδ.* interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.

interiērim, *ἰδ.* intereo.

intērim, ἐπίρρο. ἐν τῷ μεταξὺ [χρόνῳ].

interiōr, ἀ. καὶ θ., interius, οὐ. (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, *ἰδ.* consilium.

interiērem, *ἰδ.* intereo.

interiōtus, ὅντις ἀ. ἀπώλεια, θάνατος.

inter - pōnō, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβάλω, διενεῖξω χρήματα (ἐπὶ τόκῳ).

interpretor, 1. ἔρμηνεύω.

intersum (ἐν τῷ μέσῳ εἰμι). 2) παρευρίσκομαι, παρίσταμαι μάρ-

τυς.

intestīnum, i, οὐ. ἔντερον, īnum intestīnum τὸ δοχὸν ἢ ἀπενθυσμένον ἔντερον, τ.δ. ἡ τελευταῖα μοῖρα τοῦ παχέος ἔντέρου.

intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἔντος. Πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντός), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον : externus ἐξωτερικός).

intime, ἐπίρρο. οἰκεύοτατα.

intra, προθ. μετ' αἰτ. (ἔνδον). 2) ἐν τῇ σφαιρᾳ + γεν. Hn, 11, 4.

in-vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξενοίσκω.

inventūrus, *ἰδ.* invenio.

in veterasco (ἐναρκτικὸν τοῦ inventero), rāvi, — 3. ἐγγηράσκω.

2) (ἐπὶ χρέονς) φιλοῦμαι; παλαιοῦμαι, ανῆκάνω A 2, 5.

invictus (in καὶ vinco), ἀήτητος, ἀνίκητος.

invidiā, ae, φθόνος.

invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.

jocor, 1. ἀποθ. (πρόφρεσε jocor), ἀστειεύομαι.

lovi, δοτι τοῦ Iuppiter.

ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος. 2) μετὰ σῆμαστας ἐπιρρηματικῆς ἀκριβῶς Hn 10, 5.

irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. δύργιζομαι.

irātus, παρωργισμένος. *ἰδ.* irascor.

ire, ἐνεστ. ἀπομή. τοῦ οἵμι. eo.

ir - iđeo (in καὶ ridēo), risi, ri - sum, 2. ἐγγέλω, μυκτηρίζω, σκώπτω

is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.

itā, ἐπίρρημα. οὗτω, τόσον. non ita multis diebus (ἀφαιρ.) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὑστερον.

itaque, καὶ οὗτω (=et ita) A 15, 1.
2) σύνδ. ὅθεν.

itemque = et item (ἐπίρρημα) ὀσαύτως, ὡς καὶ.

iter (ἄντικης, γεν. itinēris. οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ). itērum, ἐπίρρημα τὸ δεύτερον Hn 5, 3.

C 2, 2. 2) αὗθις, πάλιν Hn 6, 1. itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum, 2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iucundus (πρόφ. jucundus), τερψιθυμος A 14, 1. 2) πεφιλημένος, προσφιλέστατος A 16, 1.

iudicium, ἡ, οὐ. (πρόφ. judicium), κρίσις, δίκη 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3. 3) iudicio (ἀφαιρ.) ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἐσκευμένως A 15, 3.

iūdīco (πρόφ. judico), 1. δικάζω.

2) καταδικάζω. exulem iudico aliquem (κρίνω τινὰ ἔξοριστον), καταδικάζω εἰς ἔξορισταν, ἔξοριζω.

hostem iudicatum (κατέπερ) κεκηρυγμένον ἐχθρὸν (δημόσιον).

3) κρίνω, ἀποφασίζω Hq 13, 4. A 13, 3. 16, 1. 20, 5. 4) συνάγω, συμπεριάνω A 15, 3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γενικὴ Iovis (πρόφερε Jovis), δοτικὴ Iovi (πρόφερε Jovi), αἴτια-

τικὴ Iovem (πρόφερε Jovem), ἀφαιρ. Iove (πρόφερε Jove), ἀ. Ζεύς, Iuppīter optimus maximus Ζεὺς ἀριστος μέγιστος. iūro, (πρόφ. juro), 1. διμνύω, δοκίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον. 2) δικαστήριον A 6, 3. 3) iuris consultus, ἀ. ὁ νομομαθῆς.

ius·iurandum, (γεν. iuris iurandi, δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iurando), οὐ. δρκος (τῶν πολιτῶν). Ο δρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἵδ. iubeo.

iuvencus, i. ἀ. (πρόφ. juvencus), νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ἵδ. iuno.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum, 1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta, πρόθ. μετ^τ αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ., πλησίον.

K

kälendae, ἄριτμ (ἐκ τοῦ calo = καλῶ), καλάνδαι, τ. ἔ. ή πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός. prīdīe kal. (= kalendas) Aprīles τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (ἡτοι τῇ 31ῃ Μαρτίου).

L

labor, δῆσ, ἀ. μόχθος, ταλαιπωρία. lacesso, iivi, ītum, 3. «καταπει-

ράζω», προκαλῶ.

lacrima, αε, (*δάκρυμα*), δάκρυ.

lapis, ἥδις, ἀ. (*πρβλ. λέπας* = ἀπόκρημνος βράχος). 2) «*ὅρος*», «*στήλη*», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. *miliarius* (*ἔχων 1000*), ὁ μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον (=1000 ρωμαϊκὰ βῆματα). ἤδε καὶ passus.

largitio, σηνις, (*φιλοδωρία*) 2) δεκασμός, δωροδοκία.

laus, láudis, ἔπαινος, ἔπαινετικὴ ἀναγνώρισις.

lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ *lavo* λούω, ὅθεν λελουμένος, *λουσμένος*). 2) μεγαλοπρεπής· sum inprīmis láutus (=splendidus) εἶμαι κατ' ἔξοχὴν μεγαλοπρεπής, ξῶ μεγαλοπρεπέστατα, ζῶ ἐν πᾶσι λαγώσις.

lectica, αε, (*ἐκ τοῦ lectus. λέκτιρον*), κλινίδιον, φρονητὴ κλίνη, κοινὸν φροεῖον.

lecticula, αε, ὑποκοιστικὸν τοῦ *lectica*, νεκρικὸς κράββατος, φέρετρον.

lectio, σηνις, ἀνάγνωσις, μάθημα.

lector, σηρις, ἀναγνώστης.

legatus, ι, ἀ. πρεσβευτής, ἀπόστολος *Hn* 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) διετὰ τὸν Ρωμαῖον ἔπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος *A* 6, 4.

lego, *legi*, *lectum*, 3. ἀναγιγνώσκω.

levis, ε, (*κουφος*). 2) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτὸς *A* 22. 3. 3) δι μὴ ἔχων

βαρύτητα, ἀσήμαντος, ἐλάχιστος, μηδαμινὸς *A* 13, 6. 4) κουφόνοις (*ἐλαφρόμυναλος*), ἄστατος *A* 15, 1.

lēvo, 1. ἀνακοι φίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρο. ἀσμένως.

līber, bri, ἀ. βιβλίον.

liberālis, ε, (*τοῦ ἐλευθέρου*). 2) ἐλευθέρος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.

līberalitas, αῖτις, ἐλευθεριότης.

līberaliter, ἐπίρρο. φιλοξένως.

librariūs, ii, ἀ. (*ἀντι*)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς δὲλγυοντας τότε κυκλοφοροῦντα γειρόγγοραφα βιβλία.

littēra, αε, (*γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου*). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή.

3) *Graecae litterae* τὰ ἐλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἐλλην. γραμματεία. 4) ἐλευθέροι τέχναι (σπουδαὶ) *C* 3, 1. *A* 1, 2. 5) ἡ συγγραφική, τὸ συγγράφειν *Hn* 13, 2.

litterātus, δεδιδαγμένος. 2) φιλολογικῶς κατηρτισμένος, ἐντριβής ἐν τινι γλώσσῃ.

lītus, σηρις, οὐ. ἀκτή, παραλία.

locuplēto, 1. πλούτιζω (τι διά τινος).

locus, ι, ἀ. (*πληθ. συγγάνις loca, σηριμ, οὐ.*), τόπος, ἔδαφος, θέσις *Hm* 2, 4. *Hn* 3, 4. 5, 2. 3) τόπος διαμονῆς *Hn* 12, 3. 4) εὑνοήκὸν χρονικὸν σημεῖον, λαβή, εὐαιρία *Hm* 1, 2.

longe, ἐπίρρο. (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longus (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, i, τὸ ίσχιον.

luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια

M

magis, ἐπίρρο. μᾶλλον.

magister, tri, ἀ. (ἀρχων), 2) magister equitum ἵππαρχος.

magistratus, us, ἀ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἀρχοντες), οἱ δύο ὑπατοι Hn 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καιρηδόνι) Hn 7, 5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἀρχων A 18,1, 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitudo, inis, (μέγεθος). 2) πληθύς, ποσότης A 14 3, magnitudo apīmī μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12,2. 2) πολυάριθμος. Hn. 3,2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαιος Hn 4,1 C 1, 2, 3, 1. A 2, 4, 16, 1. 20,5

Συγκριτ. maior ἀ. καὶ θ. maius οὐ. (γεν. maioris) μείζων. maiores um, ἀ. οἱ πρόγονοι ὑπερθ. maximus μέγιστος.

mālē, ἐπίρρο. κακός, οὐχὶ ἐπιτυχῶς. mallem πρτ. ὑποτακτ. τοῦ φήμ.

malo.

malo, malui, malle (mage [= magis]+volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

mālum, i, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἔξωτεροικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, orum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἀ. (ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (=manum do ἐγχειρίζω). 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

mānēo, nsi, nsim, 2. μένω.

mansi, l̄d. maneo.

manus, us, χείρ. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4, 3.

mare, is, οὐ. θάλασσα et terra et mari καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum Gaditānum) ὁ πορθμὸς τῶν Γαδαλέων (τὸ στενόν τοῦ Γιβραλτάρο) Hm 4, 1.

maritimus, παραθαλάσσιος.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonium, ill, οὐ. γάμος, συγοικέσιον.

matūre, ἐπίρρο. προώρως.

maximē, ἐπίρρο. (ὑπερθετικ. τοῦ magis), τὰ μέγιστα, (κατ εὐχήν)

maximus, ἵδ. *magnus*.

medicina, αε, φάρμακον, *ἰατρικόν*.

medicus, i, ἀ. *ἰατρός*.

medimnus, i, ἀ. μέδιμνος (μέτρον *σιτηρῶν*). Γεν. πληθ. *medi-*

num. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος = περίπου $\frac{1}{2}$, ἑκατόλ. (=52, 53).

mediocris, e, μέτροις (*ἔτοι κι' ἔτοι*)

A 13, 3. 2) μέτροις, μικρός, δλί-

γος A 13, 4.

meditor, 1. (πρβλ. *μέδ-ομαι*), ἀποθ. σκέπτομαι, ἔμφροδοῦμαι τῆς ἴδεας, [*σχεδιάζω*].

mētōr, ὄρις, μνήμων.

memoria, αε, (μνήμη). 2) φήμη, διάδοσις, θρυλος Hn 8,2. 3) μνή-
μη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13, 3.

mendacium, ii, οὐ. ψεῦδος.

mens, *mentis*, νοῦς, διάνοια, φρό-
νημα.

mensis, is, ἀ. μήν. in singulos
menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μη-
νιαίως.

mensura, αε, μέτρον.

mentio, ὅνις, μνεία. mentione
factā μνείας γενομένης.

mercennariūs, μισθοφορικός.

merēo, ii, ītum, 2. (ἀξιός εἰμι).

2) *primum stipendium mereo*
τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ
εἰμαι ἀξιός, τελῶ (κάμιρο) τὴν
πρώτην στρατείαν.

merito, ἐπίρρο. δικαίως.

-met μόρ. ἐγκλιτ. γε. Ἡδ. *egō met*

metior, *mensus sum*, 4. ἀποθ.
μετρῶ, κρίνω.

meus, ἐμός.

mihi, δοτ. τοῦ ego.

mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā
μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω
τὸν βίον, ἀποθνήσκω.

miles, lītis, ἀ. στρατιώτης.

mille, ἀκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ.,
milia passuum trecenta χιλιά-
δες βιημάτων τριακόσιαι.

mīnor, ἀ. καὶ θ., mīnus, οὐ. (γεν.

mīnoris. Συγκρ. τοῦ *parvus*,
μικρότερος, minor quinque et
viginti annis natus (ἱδ. *nascor*).
ἢσσων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν
γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν,
μόλις εἰκοσιπενταετής.

mīnus, συγκρ. ἐπίρρο. ἥπτον. mī-
nus robustus= n o n robustus.
ὅχι τόσον ἰσχυρό, δλίγον ἰσχυ-
ρός.

mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήτ-
τομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.

mīsi, ἱδ. mitto.

mitto, mīsi, missum. 3. πέμπω,
στέλλω. 2) epistulam, litteras
στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπι-
στέλλω A 16, 3 20. 1.

moderatio, ὅνις, μετριασμός, (ἐγ-
τῇ βιοτικῇ συντηρήσει), μετριό-
της.

modicus, μέτροις, δλιγαρχής, προ-
σήκων, ἀνάλογος, ὅσον πρέπει,
ἐπαρχής.

modius, ii, ἀ. μόδιος, (μέτρον *σι-
τηρῶν*, περίπου 8,754 λίτρα, = $\frac{1}{2}$,
ἀττικοῦ μεδίμνου). Γεν. πληθ.

[ώς ἐπὶ τὸ πολὺ] modium).
 mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo—mo-
 do νῦν μὲν—νῦν δέ. non modo
 sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 mōdus, i., ἀ. τρόπος. 2) μέτρον,
 (ποσότης) A 2, 6.
 mons, montis, ἀ. ὅρος.
 monumentum, i., οὐ. (μνημεῖον).
 2) τάφος (=sepulcrum)
 morbus i., ἀ. νόσος. morbus ocu-
 lorum νόσημα, νόσος τῶν ὁμαλ-
 μῶν, ὀφθαλμία.
 mōr̄or, mortuus sum, mōri, 3.
 ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 mōr̄or, 1. ἀποθ. διατρίβω. cum
 diutius morarētūr ἐπειδὴ μα-
 κρότερον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέ-
 τρεπε) χρόνον διέτριψε. 2) λαμ-
 βάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ
 στρατηγῶν) Hn 5,1.
 mōrs, mortis, θάνατος.
 mos, moris, ἀ. (ἔθος), 2) πληθ.
 (ἡθικῶς) ὁ καρακτήρ, τὸ ἡθος
 Hm 3,2. C 3,5. A 5,3. 19,1. 3)
 ἴδαι A 14,2. 4) τὰ πάτραι ἐπιτη-
 δεύματα, ἡθη A 18,1.
 multiplico, 1. (πολλαπλασιάζω).
 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usū-
 ris (=multiplicando [ἀφαιρ.] usū-
 ras ἢ multiplicatione usura-
 rum)) πολλαπλασιάζων (ἐπισω-
 όενων) τόκους, ἐπισωρεύει τόκων
 (ῶστε οὗτοι νὰ προστίθενται εἰς
 τὸ κεφάλαιον).
 multitudo, īnis, πληθύς, (μέγα)
 πληθος, σμῆνος (κ ο π ἀ δ i.).

multo, ἐπίρρ. πολλῷ, πολύ.
 multus, πολύς, μέγας. 2) πολυά-
 γιθμος. ὑπερβολικός A 13,5. 3)
 οὐσ. multum, i., οὐ. τὸ πολὺ^ν
 Hn 2,3.
 munditia, ae, (καθαριότης). 2)
 ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας, κομ-
 φότης.
 municipium, ii, οὐ. ίσοτελῆς πό-
 λις. Πόλις ἔκτὸς τῆς Ρώμης κει-
 μένη, ιδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ'
 ἴδιους νόμους καὶ ὑπὸ ἴδιους ἀρ-
 χοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται
 ταύτης είχον τὰ δικαιώματα τοῦ
 Ρωμαίου πολίτου.
 munio, īvi, ītum, 4. (δχνρῶ). 2)
 itinera (τεχνικός ὅρος) = κατα-
 σκευάζω ὅδονς (πρὸς δίοδον τοῦ
 στρατοῦ), ὅδοποιῶ.
 munus, ēris, οὐ. (λειτουργία, κα-
 θῆκον). 2) δᾶρον, δωρεὰ Hn 7,3.
 12,3. 2) munus fortunae εὔνοια
 τύχης, ἀγαθὴ τύχη..
 murus, i., ἀ. (τοῖχος). 2) τιμή, τὰ
 τείχη τῆς πόλεως, τείχισμα.
 mutatio, ōnis, μεταβολή, rei pu-
 blicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας·
 πολιτικὴ ἀναστάτωσις (ταραχή),
 mūto, 1. μεταβ ἥλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, iδ. nanciscor.
 nam, σύνδ. διότι.
 namque, σύνδ. διότι.
 nanciscor, nactus sum, nancisci

3, ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρῳ (ώς) ἐπαρχίαν λαζῶν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum (κατὰ τύχην) περιπίπτω εἰς νόσον [προβλ. τὸ ἡμέτερον τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστεια].

narrō 1, διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τυνος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae lilius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονός, domī natus οἰκογενής.

natīo, ὄνιs, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) γαρακτήρ, φυσική κλίσις, φύσις A 17, 3.

natus, ἵδ. nascor.

naufragiūm, ii, οὐ. ναυάγιον.

nautīcus, ναυτικός. castra nau-tica, τὸ δριμητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, δοτις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρο). ἔννοια 2) σύνδ. ἵνα μή, δπως μή.

-nē, μόρο. ἐγκλιτ. εἰ, ἀν . . .

nēc ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή. καὶ δέν, καὶ νὰ μή.

necesse, ἄκῃ. necesse est δεῖ,

ἀνάγκη εἶναι.

necessitūdo, dñis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακὸς) C 1, 3. Οἱ ταμίαι ἥσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κλῆρος (= sors, τ. ἔ. ἢ τοῦ θείου κρίσις) εἰχεν αὐτοὺς ὑπαγμένους δι' ἀρ-ρήκτου ἥμικου δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, διότοιος συιέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἢ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-λεῖτο necessitudo. 3) σύνδεσμος, δεσμὸς συγγενικὸς A 10, 4.

nefās, (nē καὶ fās), [μόνον κατ' ὅ-νομ. καὶ αἴτιατ.] τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅτι ἀπαγορεύει ὁ θεῖος καὶ ὁ φυ-σικὸς νόμος, ἱεροσυλία. Id. duco ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω δ. τι δέν. . . Hm 1, 5.

negōlīum, ii, (nec καὶ otium) ἀσκολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullus, δοτ. nemini αἴτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]), οὐ-δεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς=nul-lus A 19,3.

neptis, is ἐγγόνι.

neque, ἵδ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῷ ὑστερον, μετ' οὐ πολὺ.

néuter, (nē ūter), néutra, néu-trum, οὐδέτερος. in néutram partem εἰς οὐδετέραν μερίδα (δηλ. οὔτε εἰς σπατάλην οὔτε εἰς

- φιλαργυρίαν).
- nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli rei, ἀφαιρ. nulla re), οὐδέν.
- nihil ἐπίρρο. κατ' οὐδὲν A 21, 5.
- nihilō, ἐπίρρο. (κνρ. ἀφαιρ. τοῦ nihilum, i, οὐ. οὐδέν). nihilō setius οὐδὲν ἔττον.
- ni-si, σύνδ. εἰμήν, ἐὰν μὴ (=si non), nego nisi (=dico non... nisi λέγω ὅτι δέν...ἐὰν μή), λέγω ὅτι τότε μόνον...ἔάν.
- nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ nosco]). 2) πληθ. nobiles, οὖσ. ἀ. οἱ εὐγενεῖς. Οὗτος ἐκαλοῦντο ἐν Ρώμῃ ἐκείνοι, ὃν οἱ πρόγονοι ἤρξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2,3. 3) δνομαστός, nobilis ferror δνομαστός φέρομαι, διακρίνομαι A 3,1.
- nocendus, ἵδ. noceo.
- nocēo, cūi,—,2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.
- noctū, ἐπίρρο. νύκτωρ, (ἐν καιρῷ) νυκτός.
- nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nolle (ἀνόμ.), δὲν θέλω.
- nomen, īnis, οὐ. δνομα. sine nominibus ἄνευ δνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ δνομάτος), suo nomine, ἵδ. suus. 2) nomen Romānum (=Romāni ἢ populus Romānus) τὸ Ρωμαῖκὸν δνομα, οἱ Ρωμαῖοι.
- nomīno, 1. δνομάζω.
- nōn, οὐ, οὐκ, ὅχι, δέν.
- nonaginta, ἀριθ. ἑνενήκοντα.
- nonnihil, ἔστιν ὅτι, τι. nonnihil
- temporis, τὶ χρόνου, χρόνον τινά.
- nonnulli, διαμ, οὖσ. ἀ. τινές.
- nōnus, ἔνατος.
- notitia, αε, γνῶσις, γνωσιμία.
- nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω, C 3,4. A 18,2. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω A 18,3.
- novem, ἔννέα.
- novus, νέος.
- nox, noctis, νύξ.
- nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου), λαμβάνω σύζυγον (ἀνδρα), ὑπανδρεύομαι.
- nullus, γεν. nullius, δοτ. nulli, οὐλ., οὐδεῖς C 2, 4. A 6,3. 14,3 18,2. 2) οὖσ. οὐδεῖς Hn 5,1.
- nunt (μορ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν...
nūtērūs, i, ἀ. ἀριθμὸς A 12,4. 2) δύναμις Hn 2,1.
- nūtquām, ἐπίρρο. οὐδέποτε.
- nunc, ἐπίρρο. νῦν, τώρα.
- nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.
- nuptiae, ἄριτ, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo) γάμος.
- (nuptus) nupta, ἵδ. nubo.

O

- ob πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔνεκα.
- ob-dūco, 3 (προσάγω). 2) obductā noctā (ἐνν. c a e l o) ἐξαπλωθείσης τῆς νυκτὸς (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός.
- obductus, ἵδ. obduco.

obiēci, *iδ.* obicio.

obīcio (πρόφ. objicio, ob καὶ jacio), iēci, iectum, 3. (προβάλλω). 2) τε ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obiciar ἀντιτάσσομαι. quo repentīpo visu obiecto οὐ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκήτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.

obītus, ūs, ἀ. (ob - eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob καὶ sācro), 1. ἔξορκίζω, ἐκετεύω, *iδ.* οτο.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἔπομαι).

2) studiis (δοτικὴ) ==εἶμαι (ψυχῆς καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.

observantia, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης.

obses, obsidēs, ἀ. δημηρος.

ob-sīdēo (ob καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ.

obstination, ūnis, ἵσχυρογνωμοσύνη. taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἵσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.

obtestatio, ūnis, ἔξορκισμός, παρακλησις. obtestationes patris αἱ τοῦ πατρὸς (θεῷμαὶ) παρακλήσεις. obtīgi, *iδ.* obtingo.

ob - tēnēo (ob καὶ tēnēo), tinūti tentum, 2. καταλαμβάνω A 6, 4.

2) διατηρῶ, [χραῖω] A 1, 1.

ob-tīgo (ob καὶ tango), tīgi, —, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,

καλήρω δίδομαι.

obtrectatio, ūnis, (κακοήθης) ἄμιλλα, (ζηλότυπος) ἀντιαγωνισμός. ζηλοτυπία, φθόνος.

obvīam, ἐπίρρ. (εἰς ὑπάντησιν). 2) obviam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι, *iδ.* καὶ venio.

occasio, ūnis, εὑκαιρία.

oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.

occupatīo, ūnis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.

oc-cūrpo (ob καὶ capio), 1. κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. b e l l u m ἡ c o p i a s) εἶμαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἡ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν. occupo saltūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω τὴν κλεισώρειαν.

octoginta, ὁγδοήκοντα.

ocūlus, i, ἀ. ὁφθαλμός.

odīum, ii, οὐ. μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of - fendo, ndi, nsum, 3. προσχρούω, βλάπτω (πειράζω).

offensio, ūnis, δυσαρέστησις, λύπη.

officīum, ii, οὐ. ὑπηρεσία A 2, 6.

2) (ἐπιθυμία τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος), λεπτότης (*τελικατέτσα*),

A 6, 5.

ο - mitto (οθ καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγήσει).

omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) δόλος, δόλοκληρος Hn 3, 1. 9, 3. A 3, 2. 14, 3.

opéra, ae, (ἔργασία, προσπάθεια).

2) cūius operā (ἀφαιρ.) οὐ τῇ ἐνεργείᾳ, (οὐ πταίσματι) Hn 7, 3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1, 1.

operio, rūi, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppidum, i, οὐ. πόλις.

op-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).

opp'ētus, lđ. oppleo.

op prīmo (οθ καὶ prēmo), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-pugno (ἐν τονώτερον τοῦ obsīdēo), 1. πολιορκῶ.

ops, (ἐν τῷ ἔνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.

ope). Πληθ. opes [γεν. opum], δύναμις, ἵσχυς Hn 10, 2. 2) βοήθεια Hn 1, 3. 3) κρηματικὰ μέσα, περιουσία A 2, 4.

optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἀριστος, (ἔξιλρετος, ἔξιλσιος).

oratīo, ōnis, λόγος, διμιλία (σύντομος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς C 3, 3.

orātor, ōris, ἀ. φίτωρ.

orbis, is, ἀ. (κύκλος). 2) orbis terrarum ἢ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ σειρὰν (ἀντὶ ordīne επιμέρο ἐν [χρονολογικῇ] τάξει καταριθμῷ). ordo, ordīnis, ἀ. τάξις A 18,3. 2) τάξις θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,6. ordo equester ἢ ἵππας τάξις, ἢ τάξις τῶν ἵππων, ἢ ἵππικὴ τάξις. origō, gīnis, (γένεσις). Πληθ. origīnes «Αρχαί» C 3,3. 2) γένος, οἰκογένεια A 1,1. 3) γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18,2.

orīor, ortus sum, orīti, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) orīor a+ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἀνευ τῆς a προθέσ.) κατάγομαι ἀπό...—notans quis a quōque (=et a quō) ortus (ἐνν. e s s e t) quos honores (cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ῆτο] (πᾶς ὁ νομιμάζετο) (καὶ ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς (τιμητικὰ ἀξιώματα κατέλαβε) καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

orīnātus, (κεκοσμημένος) 2) σεσαγμένος (χαμονορωμένος) μὲ πύργον.

orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖω, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsēcto θερμῶς ἱκετεύω, (ἔξιορκίζω). lđ. obsēcto.

ortus, lđ. orīor.

ōs, ōris, οὐ. (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), διμιλία, τόνος φωνῆς.

oscūlor. 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ. os-tendo, ndi, ntūn, 3. δεικνύω

Hn 11,2. 2) ἀναγγέλλω Hn 12 δ. ostentatio, δησις, μεγαλανχία, καύχησις, ἐπίδειξις (ματαία).
οἶνον, ίι, ου. (ἀπραγμοσύνη). 2)
(ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
ἥσυχία), εἰρήνη.

P

pacι, δοτ. τοῦ pax.
paene, ἐπίρρο. σκεδόν.

palam, ἐπίρρο. (φανερῶς), ἰδ. facio.
par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἵσος.
pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,
δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par
non sum ἵσος δὲν εἴμαι, (ἀρ. θυμη-
τικῶς εἴμαι κατώτερος). par principibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγά-
λοις, (τ.ε. ἐγγνώριζε νὰ τιῷ τὴν
ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους). —
par... ac ὅμοιος... ἢ, ὅμοιος...
καί, ὅμοιός τινι..., in pari peri-
culo sum εἴμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
στάσει) ὅμοίου κινδύνου Hm 2,1.
pārēo, τοι,—, 2. (φαίνομαι), 2)
ὑπακούω, πείθομαι.

pārō, 1. bellum παρασκευάω πό-
λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
λεμον.

pars, partis, μέρος, τμῆμα A 2, 3.
2) πλευρὰ Hn 12,3. 3) κόμμα A
2,2. partes Sullānae (Cinnpānae)
τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ Κίννα).
partes optimae τὸ ἀριστοκρατι-
κὸν (τ.ε. τὸ συντηρητικὸν) κόμμα,

ἵτοι οἱ optimates (γεν.—ιον).
parum, ἐπίρρο. δὲλγον. non parum
ὅχι μικρόν, ἴκανός, ἀρκούντως.
passus, Hn 13,3, A 2,4. ἰδ. patior.
passus, πᾶς, ἄ. βῆμα. (ρωμ. βῆμα
=δ πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ε-
πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ
mille) passuum decem χιλιάδες
βημάτων δέκα=10 ρωμ. μίλια,
δηλ. 14800 μ., ἥτοι 15 περίπου
χιλιόμετρα).

patē - fācio, 2. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
facio ἀνεῳχθαι ποιῶ), ἀνοίγω,
loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν πε-
ριοχὴν ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοί-
γω δρόμους, ὅδοποιῶ τὰ ἀβιατα
patefēci, ἰδ. patefacio.

patēo, τοι,—, 2. ἀναπέπταμαι.
honores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
ναπέπτανται (εἶναι προστάτα), ἢ
πρὸς τὰς τιμὰς ἀγουστα εἶναι ἐ-
λευθέρα.

pater, tris, ἄ. πατήρ. 2) πληθ.
ῶς τιμητικὴ προσωνυμία τῶν
συγκλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔ-
θνους). patres conscripti, ἰδ.
conscriptus.

pater familiās (familias εἶναι ἀρ-
χαῖος τύπος τῆς γενικῆς ἐνικοῦ
ἀντὶ familiae), ἄ. ὁ οἰκοδεσπό-
της, ὁ οἰκογενειάρχης.

paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
pātior, passus sum, pāti, 3.
ἀποθ. ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-
πιτρέπω, παραδέχομαι Hn
13,3.

patria, ae, πατρίς.

páucus (ποβλ. παῦρος, σχεδὸν μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), δύλιγοι (τὸν ἀριθμόν).

páulum, ἐπίρρο. μικρόν, δύλιγον.

pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης

A 18.2.

pecunia, ae, χρήματα, περιουσία.

pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ἔηρᾶς.

pedisēquus, i. d. ἀκόλουθος, (δοῦλος ἀ· αἰλουρθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμενον).

pello, pepūli, pulsum, 3. (ἀθῶ).

2) τρέπω εἰς φυγήν, ἀποχρούω, νικῶ.

pendo, pependi, pensum, 3. (σταθμῷ, ζυγίῳ). 2] πληρώνω.

pepūli, id pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ.: διὰ (γεν.) : a) τοπικῶς Ηπ 4.2. β) πρὸς δήλωσιν τῆς αἰτίας: per senatum ἔνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρο. πάνυ ἔξ ἴσου, (πάνυ δμοίως), κατὰ συνήθη δμοιότητα, κατὰ κανόνα.

per: ἄγο, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρή-

σεων). propositum ἐκτελῶ τὸ προκείμενον (τὸ σχέδιον). consulatu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης, (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας).

per cíprio (per-cāprio), cēpi, cēp-tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Ηπ 4.3.

peregrinatio, ὅνις, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.

per-ēo, ii, ītum, īte, 4. ἀπόλλυμαι, ἀποθύησκω.

per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.

perfunctus, id. perfungor;:

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.) ὑφίσταμαι, (ὑπομένω, περάω) μόχθους (πολεμικούς).

pericūlum, i, oñ. κίνδυνος.

peritūrus, id. pereo.

peritus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἰφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἐξαρτῶ τι ἀπό τινος (προσώπου).

perpetūo, ἐπίρρο. διηγεῖν, ἀδιαλείπτως, ἀκαταπαύστως.

perpetūus, διηγείν, ὅλος. 2)

odium perpetuum μῆσος διαρκὲς, ἀνεξίλειπτον, ἀσβεστον Ηπ 4.3.

per-scribo, 3. περιγράφω (λεπτομερῶς).

persecūtus, iδ. persēquor.
**per-sēquor, 3. ἀ τοθ. διώκω ἀκαταπαύστως, καταπολεμῶ διηγεῖκῶς Hm 1,4. 2) (ēvv. scripturā γραφῆ) διηγοῦμαι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (διὰ γραφῆς, ἐγγράφως), περιγράφω C. 3,4. 3,5.
per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēgam. iδ. persuadeo.**

(pertādet), pertaesum est, 2. ἀπόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) me neḡtii suscepti κόρος (βαρεμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀναληφθέντος ὑπὸ ἔμου ἔργου, ἐκορέσθην... ἐγκαταλείπω ἔξι ἀνίας (μετανοῶ διὰ) τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.

per-terreo, rūi, rītum, 2. καταπλήττω.

perterrītus, iδ. perterreo.

pertinacīa, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονῆ.

per-tinēo (per-tenēo), tinūi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ.

per-turbo, 1. ταραχήτω, εἰς ταραχὴν φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβίλλω.

per-vēniō, 4. ἀφικνοῦμ. π. pervenio ad desperationem περιέρχομαι εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω, (ἀπελπίζομαι).

per-verto, 3. (ἀναστρέφω), 2) perverto μότες διαστρέφω διαφέρω τὰ ἥθη.

petiērim=petiēverim, iδ. peto.

peto, iivi καὶ iī, Itum, 3 (ὅρμω, πρβλ. πέιομαι, πί-π[ε]ι-ω), 2)

peto ut παρακαλῶ νά... 3) διευθύνομαι εἰς Hn 4,2. 4) honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι.

p̄ētas, atis, (εὐσέβεια, αἰσθημα ἀ/άπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάντας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἢτοι πρὸς τοὺς θεούς, τὴν πατρίδα, γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους συγγενεῖς). 2) ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπη A 17,1.

plebes, ēi, (ἐκ τοῦ plēre πρβλ. πλῆθος), ὁ λαὸς (ἢ; τάξις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον).

plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ πολλοί.

plerūmque, ἐπίρρο. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖτον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plūmbum, i, οὐ. μόλυβδος.

plūrīmus,(ὑπερθ.τοῦρπλις)πλεῖστος.

plūs, plū-is, (συγκρ. τοῦ multus) πλεῖστον, πλέον. plures (ἀρσ.) arīmati μέγις ἀριθμὸς ὀπλισμένων. 2) plus ὡς οὖσ. οὐδέτε. (μετὰ γεν.): plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης.

3) ὡς ἐπίρρο. πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenīcus καὶ Poenus (ἀρχαῖκ. τύπ. ἀντί Punicus=Karthaginiensis.

Πρβλ. poenī (ποινή) — punio, moenia — mūnio).

poēta, ae, ἀ. πο.ητής.

ροë̄ιcē, ēs, (aīt. en), (ξιληιακὴ καὶ ὁμαικὴ) ποίησις.
poëticus, ποιητικός, ἀφεξῶν (εἰς)...
pol·licēor, cīlus sum, 2. ἀποθετ. ἑπισχιοῦμαι.

pompa, ae, πομπή. pompa furēris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπερ- πῆς κηδεία.

pono, poini, posītum, 3. (τίθημι). 2) principem (τάτιο τινὰ) δροχηγὸν (ἐπὶ νεφολίσ τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδείω. pono (statuam) ἔδρυώ, ἀνεγέρω ἀνδριάντας.

popūlus, i, ἀ. λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κονθαῖω).

possessio, ōnis, κτῆσις (ἰδίᾳ κτῆμα ἀκίνητον).

possem, ποτ. ἑποτακτ. τοῦ possūm.

possūm, potūi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos pos- sent (ἔνν. h a b ē r e) haberent ὅστις πάσας τὰς τιμὰς ἀς ἥδύναν- το (νὰ ἐπιδαιμηλεύσωσιν) ἐπεδα- ψύλευσαν.

post, πλόθ. μέτ̄ aīt., μετὰ+aīt.

2) ἐπίρρ. ἔπειτα' multo post πολὺ ὑστερον.

postiēā, ἐπίρρ. ὑστερον, μετὰ ταῦτα.

posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ = post- quam.

posterus, ὑστερος, ὑστεραῖος.

postquam, σύνδ. μετὰ πρκμ. ὁ- ριστ. = ὥς. ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερ-

ευντ. ὁριστ. = ὕστερον ἦ, ἀφοῦ. postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ, (μετ̄ aīt. καὶ ἀπομφ.).) Hn 12,3.

posuero, id. pono.

potens, ntis, (δινάμειος). 2) ὑ- περθ. potentissimus, μέγα δυ- νάμενος, μεγίστην ἐπιεροῦν ἔχων (ἀσκῶν).

potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ ἐπιεροῦ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν ιόρων), αἱθαίρεσία.

potēram, προτ. δριστ. τοῦ possūm. potestas, atis, δύναμις, ἰσχὺς A 6, 1. 2) ἔξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2, 3. 3) sum in potestate meā είμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἔξαρτῶμαι ἀπὸ ὅλου. alicui potestatem

sui facere κάμνω τὸν ἔαντόν μου νὰ εἰσέλθῃ εἰς' μάχην πρός τινα.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. di- co... potius quam προτιμῶ νά... πορὰ νά... 2) ὑπερθ. potissimum κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρώτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ̄ ἔξοχὴν A 3,3.

potuero, id. possūm.

potuisse, πρκμ. ἀπομφ. q. possūm. praebeō, (prae καὶ hābeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me tā- dem diligentiā (ἀφαιρε.) δεικνύω δμοίαν περίσκεψιν (καὶ λέξιν : παρέχω ἔμαυτὸν δμοίας περισκέ- ψιες).

praeceptum i. οὐ. διδασκαλία,

δόγμα A 17.3. 2) διαταγή, ἐντολή. **praecepto** (ἀφαιρεῖ). μετὰ γεν.: κατὰ διαταγῆν (τινος).

prae-cipio (prae καὶ cāpio, προλαμβάνω). 2) ut διατάσσω... νά. **praecepue**, ἐπίρρο. δλως ἰδιαιτέρως, ἔξαιρέτως.

prae - dīco, 3. προλέγω A 16.4.

prae - dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω.

praedium, ii, οὐ. κτῆμα, γεωκτησία.

praeesse, iδ. **prae sum**.

praefectūra, ae, ἔξουσία, (συνήθως διδομένη ἐν τῇ διοικήσει φωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάτου ἢ στρατηγοῦ εἰς ρωμ. ἵπτεις), διοικήσις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ἀ. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ. **praefūi**, iδ. **prae sum**.

praemium, ii, οὐ. βραχεῖον, ἀνταμοιβή.

prae s, **praedis**, ἀ. (ἡ ὑπὲρ ἐργαλήπτου τινὸς παρὰ τοίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις). 2) δ (ἄξιόχρεως) ἐγγυητής.

prae scribō, 3. (προγράφω) 2. ἐκ τῶν προτέρων καταγγέλλω.

praesens, ntis, παρών, iδ. **prae sum**.

prae sidūm, ii, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ. — castra, náutica.

praestitisse, iδ. **praesto**.

prae sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-

βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Ηπ 1.2. A 3, 3. 18 δ.) 2) ἐκτελῶ, πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15.1. **prae sum**, fūi, esse (προΐταμαι): 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ. **praeesse** coepit (= **prae fuit**) ἦρξε. 3) potestati προσταμαι ἔξουσίας, διευθύνω (διοικῶ) ἀρχὴν (ἀξιωματικής).

praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν.

praeter-ēā, ἐπίρρο. ἐκτὸς τούτων, πρὸς τούτους, πλὴν τούτου.

praeter-ēo, ii, ītum, īre, 4. παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.

praeteri bo, iδ. **praetereo**.

praeterquam, ἐπίρρο. ἐκτός, πλήν. **praeterquam quod** ἐκτὸς ὅτι.

praetor, ὄρις, ἀ. (πράτωρ) στρατηγός.

praetūra, ae, στρατηγία.

prēces, γεν. **precum**, (κατὰ πληθ.) δένησις, παράκλησις.

prēmo, pressi, **pressum**, 3. (πιέζω), κιταδιάκω (πεισματωδῶς), πρόσκεψιμαι. 2) **premor** valetudine καταρρύχομαι (πιέζομαι) ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).

pretūm, ii, οὐ. (τιμή). 2) ἀργύριον, χρήματα.

(prex), iδ. **preces**.

prīdīē, ἐπίρρο. τῇ προτεραιᾳ. **prīdie**, kal[endas] Αρτīles τῇ προτεραιᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (= τῇ 31 Μαρτίου).

prīmo, ἐπίρρο. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.

primum= primo, ὁ ἀρχεῖος.

primus, πρώτος.

princeps, cīpis, ἀ. (ἀρχων), πρώτος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ὁ ἕπικηφαλῆς Hn 2,6. 3) σπουδαιότατος, διακεκριμένος A 17,3. 4)

πληθ., *principes* οἱ πρόκριτοι (πολίται), οἱ μεγάλοι Hn 9,3 A 3,1. 4) *principes* = ὁ Καίσαρ, ὁ Πομπήιος, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Ὀκταβιανὸς αὐλπ. A 16,4. 6) ὁ Κινέζων, ὁ Σύλλας, ὁ Πομπήιος, ὁ Καίσαρ, ὁ Ἀντώνιος αὐλπ. A 19,2. *principatus*, ūs, ἀ. ἡ περιόδη τάξεις, τὰ πρωτεῖα A 5,4 κυρίως. ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ C 2,2.

prior, ἀ. καὶ θ., *prius*, οὐ. (γεν. *prioris*) πρότερος.

pristinus, πρότιρος.

prius, ἐπίσημος. συγχρ. πρότερον.

priusquam, σύνδ. πρὶν ἦ, πρὶν.

privatus, i, ἀ. ὁ (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος) ἰδιώτης.

privignus, i, ἀ. ὁ πρόγονος, (προγόνος).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἴτιατ., πρὸς + αἴτιατ., ἐν σχέσει πρός . . .

probabilis, ε, εἰλογος καὶ καλός [πως] ἀξιος ἐπαίνου (τινός).

proto, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratō, ὅνις, (ἐπιμέλεια). 2) διοικησις, δημοσία ὑπηρεσία.

procuro, 1. *negotia* φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

proditus, ἴδ. *proto*.

pro do, δίδι, δίτυμ, 3. (προσφέρω). 2) *memoriae* (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ιστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). *memoria prodita est* εἰδησις διεδόθη.

pro dūco, 3. (προσάγω). 2) *dolo* (ἀφαιρ.) in *proelium* προάγω διὰ δόλου πρὸς μάχην, δελεᾶς πρὸς μάχην. 3) *vitam* μηκίνω τὴν ζωὴν, διατηροῦμαι ἐν τῇ ζωῇ.

productus, ἴδ. *prodūco*.

prcelium, ii, οὐ. (օμηροκή). 2) μάχη. *navale proelium* ναυμαχία.

prefectus, ἴδ. *proficiscr.*

professus, ἴδ. *profiteor*.

proficiscens (ἀντὶ *prefecturus* = μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2,3. ἴδ. *proficiscor*.

pro-ficiscor, *fectus sum*, *proficiisci*, 3. ἀποθ. προείμαι Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1. in *castra* εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

pro-fitēor (*pro - fāteor*), *fessus sum*, - 2. ἀποθ. διμολογῶ, λέγω.

pro-fligo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.

pro-fūgio, 3. προσφεύγω. 2) δομο φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἀ. πρόοδος, προκοπή.

pro-hābeo (*pro-hābeo*), *būi*, *bītum*, 2. ἀπείλω. *transītū* (ἀφαιρ.). ἀπείργω (ἀπὸ τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

prolābor, lapsur sum, lābi, 3. ἀποθ. πρόσω (δλισθαίνω). 2) ἐπὶ πτυχίου : είμαι ἔτοιμος νὰ καταρθεύσω, (ἀπειλῶ νὰ καταρθεύσω). pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπηργοῦμαι.

pronuntiō, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.

propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφεύτω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.

propāgo, ḡnis (ἀποφυάς). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενευλογικὸν δέινδρον (στέμμα).

propatūlum, i, οὐ. προαύλιον, αὐλή.

propere, ἐπίρρ. ταχέως, σπουδῆ.

propinquus, ἐγγὺς ὡν, πλησιόχωρος.

propius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγὺς) μετ' αἰτ. ἐγγύτερον.

pro-pōno, 3. (προσιθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω φάρμακα (μέσα θεραπεψικά).

propositum, i, εὐ. προκείμενον, σκοπός.

propter, πρέθ. (μετ' αἰτ.), ἐνεκα διὰ+αἰτ.

pro rumpo,, rūpi, ruptum, 3. (ἔξομῳ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὁρμὴ τῆς νόσου ἐπέπεσε (προσονισθή) μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς ἐνέπεσεν ἡ νόσος.

pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.

prosperitas, atis, εὐτυχία. 2) prosperitas valetudinis ἀκμὴ εὐθωστίας, ἄκρα ὑγεία.

pro sp̄cīo (pro-sp̄cio), spexi, spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μαράν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ. ὡς, καθάπερ.

provīdēo, 2 (προνοῶ). 2) λαμβάνω προφυλακτικὰ μέτρα, προφυλάττομαι.

provīncia, ae, ἐπαρχία.

proxīmus (ὑπερθ. τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχῆς Hn 3,2.

prudentia, ae, σύνεσις, φρόνησις, νοημοσύνη. 2) τέχνασμα Hn 11,7. publīcē, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν δινόματι (ἀποφάσει) τῆς πολιτείας A 3,1. ἐπισήμως Hn 3, 1. 3) δημοσίᾳ δαπάνῃ A 2,4.

publīco, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.

publīcus, δημόσιος, τοῦ κράτους.

puer, eri, ἄ. (παῖς). 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, περβλ. «παῖς» γκαρσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,3.

puerilis, e, παιδικός.

puerilia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerulus, i, ἄ. μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, πόλεμο, pugno pugnat πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pūlchre, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξιῶς.

pullūlo, 1. (βλαστάνω, ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, *īd.* pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ. πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρο. (ἐννοεῖται *v i a* ἡ partēr δι' ἣς δόδοῦ, δι' οὗ μέρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρο. διπουδήποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά τινος.

quaesīvi, *īd.* quaero.

quaestio, σκονί, ζήτημα.

quaestor, ὄρις, ἀ. ταμίας.

qualis, e, δύοιος. hoc quale sit τοῦτο δύοιον (δύοιας σπουδαιότητος ἡ σημασίας) εἶναι...

quam, ἐπίρρο. ἡ (μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὸ alius μετ' ἀρνήσεως).

clarius quam (ἐννοεῖται *u t*) possit λαμπρότερον ἡ ὥστε δύνασθαι, λαμπρότερον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται να... A 1,3.

2) quam (ἀντὶ τοῦ praeter =ἐκτὸς) anagnostem ἐκτὸς τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὃ ιεροθετικῶν: ὡς, ὅσον τὸ δυνατὸν Hn 10,4.

quamdiū, ἐπίρρο. ἐφ[°] ὅσον (χρόνον)
Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (*δ*)πόσον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ. εἰ καὶ. 2) ἀλλά, ὅμως, ἐν τούτοις A, 16, 6.
quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἐάν.

quanto, ὅσῳ tanto—quanto τοσούτῳ—δσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ. οὐ. καὶ (αἰτ. ἔντονος), ὡς ἐπίρροημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλίκος) πόσον μέγας Hn 5,4.

qua-re, ἐπίρρο. δι' ὅ, ἔνεκπι, διθεν. 2) ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κεχωρισμένως, διότι εἴναι δύο λέξεις
qua-re, (=ut eā re) ἵνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, παε, πα (γεν. quaternum), ἀνὰ τέσσαρες, τέσσαρες.

que ἐγκλιτ. τε, καὶ 2) ἀλλὰ Hm 1, 2.

quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, δ *i dē* quēc, quīvī,— (quīre), 4. (μετ[°] ἀρνήσεως καὶ ἀπομ[°].) δύναμαι.

querimōnia, ae, παράπονον, μεμψιμοιqlia, ἀφορμὴ θρήνων.

qui^ī, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.

ὅς, ἡ, ὁ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.

2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15, 3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. qui=et is ἡ sed is ἡ is autem ἡ is enim ἡ is igītur, cuius = huius enim διό-

τι τούτου Α 2, 2. quā = et eā
 A 15, 2. quibus = iis igitur A
 18, 4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλω-
 σιν τοῦ ἀποτελέσματος : qui=ut
 is ὥστε οὗτος Hn 5, 4. 11, 3. A
 5, 1. 5, 4. 14, 2. 18, 2. 2) πρὸς
 δήλωσιν σκοποῦ : qui=ut is ἵνα
 οὗτος Hn 7, 2. 7, 5. 7, 7 C 2, 3.
 γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας : qui =
 cum is ἢ cum ii ἐπειδὴ οὗτος,
 ἐπειδὴ οὗτοι Hn 1, 3. 12, 2. A 6, 4.
 quicquam, ἵδ. quisquam.
 quidem, ἐπίρρο. γε, τῇ ἀληθείᾳ,
 2) τοὐλάχιστον A 14, 1.

quilibet, quaelibet, quodlibet
 (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσια-
 στικῶς) δστις θέλει (κατὰ λέξιν :
 δστις ἀρέσκει), δστισδήποτε, πᾶς
 τις, δ τυχών. quemlibet amplis-
 simum triumphum πάντα τινὰ
 μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.
 quin, σύνδ. δστις δέν, ὥστε δὲν
 δστις (ώστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ
 A 2, 2. 20; 1.

quiñi, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ
 πέντε πέντε.

quinque, πέντε.

quinquens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid ? τίς ; τι ; Hn 12, 5. A
 17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quic-
 quam), γεν. cuiusquam, δοτ.
 cuiquam, τίς, τι.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-
 σιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετι-

κῶς), ἔκαστος, πᾶς (τις).
 quisquis, quidquid (ἢ quicquid)
 (πᾶς) δστις, δστισδήποτε.
 quivī, ἵδ. queo.

quid, ἐπίρρο. δπου, εἰς δποῖον
 μέρος Hn. 9, 1. 2) πρὸς ἐπίτασιν
 τοῦ συγκριτικοῦ : (καὶ) διὰ τοῦτο
 Hn 10, 2.

quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χρό-
 νον).

quod, δτι, διότι. 2) δέ. quod nisi
 ἔὰν δὲ μή.

quodam - mōdo, ἐπίρρο. τρόπον
 τινά.

quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως),
 ἐπειδὴ (τώρα πλέον); ἐπειδὴ (λοι-
 πόν).

quoque, σύνδ. δσαύτως, καὶ, ἔτι,
 προσέτι.

quotannis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot
 anni δσα ἔτη εἰραι), ἐπίρρο. κατ'
 ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρο. δσάκις
 καὶ, δποσάκις καὶ, δποτεδή-
 ποτε.

R

ratio, σnis, (λογαριασμός). 2) σχέ-
 διον, δδός, μέσον Hn 10, 3. 3)
 (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογι-
 σμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ
 χρῆσις τοῦ χρήματος A 14, 3.
 ratus, ἵδ. reor.

recēpi, ἵδ. recipio.

re-cīp̄io (re καὶ cāpio), cēpi,

- ceptum, 3. (ἀνακομίζομαι). 2) με ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ Ην 11, 2. 3) ὑποχωρῶ Ην 1, 4.
- re-cuso (re καὶ causa δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. recusavit ne pos-tularent ἡρνήθῃ (δὲν ἥθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπατητὴν των ὅπως . . . παρεκά-leσε μόνον νὰ μή . . .
- reddidi, *īd.* reddo.
- red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Ημ 7, 2. 2) ἀποκαθιστῶ Ην 2, 5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Ην 2, 1. Α 19, 4.
- red - ο, īi, ītum, īre, 4. ἐπιστρέ-φω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλι-κὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦ-μαι, (τ.ξ. οὐδέποτε ἥρισα).
- redii, *īd.* redeo.
- reditus, īs, ī. (ἐπάνοδος). 2) εἰσό-δημα, ἔσοδον.
- re-fero, rettuli, relatum, referie, 3. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
- re - ficio (re καὶ ficio), feci, fec-
tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res re-ficiuntur τὰ πρόγυματα (αἱ συν-θῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύ-
ουν), ή κατάστασις τῶν πραγμά-
των βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω
Α 20, 3.
- regnum, i, οὐ. βασίλειον.
- relictum, *īd.* relinquō.
- religōse, ἐπίρρο. (μετὰ θρησκευτι-
κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμήσεως).
- relinquo, līqui, lictum, 3. κατα-
λείπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γρα-
πτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, īsto-
qō. 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
relīqui, ðrum, οὐσ. οἱ λοιποί, τὰ
λείφαντα Ην 6, 4. relīqua τὰ λοι-
πὰ Α 19, 1. 3) nihil relīqui fa-
cio, *īd.* facio.
- relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος.
- remedium, īi, οὐ. φάρμακον,
[γιατρικό].
- re-migro, 1. ἐπανέρχομαι.
- re - mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπο-
δίδω, ἀπολύω.
- remōtus, *īd.* removeo.
- re-mōnēo, mōni, mōtum, 2. ἀπο-
μαρύνω Ην 2, 4. 2) ἀποκρούω,
ἀπωθῶ Ημ 2, 4. 3) ἐκποδών
ποιοῦμαι [παραμεριζω] Ην 10, 3.
- re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.
- re-nuntiō, 1. ἀναγγέλω.
- re-or, rātus sum, rēgi, 2. ἀποθ.
νομίζω. ratus (μτχ.. προμ. μετὰ
σημασ. ἐνεργῶτος), νομίζων, ἐν ὃ
ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἴδεᾳ ὅτι . . .
- repente, ἐπίρρο. ἔξαιρηνης, ἀπροσ-
δοκήτως.
- repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδό-
κητος.
- re - pērīo, reppēri, repertum, 4.
ἀνευρίσκω Ην 11, 3. 2) εὑρίσκω
C 3. causam bellandi εὑρίσκω
αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
- rēpo, psi, ptum, 3> (ἔρπω). 2)
βαδίζω ἔρπων, (βιδίζω τετραπο-

- δητί).
- τε ρόνο, 3. καταθέτω (ώς περίστευμα).
- reppéri, id. repperio.
- τε-ρήμο, pressi, pressum, 3. ἐπέχω, (*σταματῶ τι*).
- requiro, (re-quero) quisivi, quisitum, 3. ζητῶ πληροφορίας (περὶ τινος πράγματος).
- reſ, ſeī, πρᾶγμα. in omnibus rebus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν προηγουμένης ἐννοίας ἡ προτάσεως C 2,3. Hn 1,3 7,7. A 16,3. 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις, Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφοριὴ C 2,2. 3,3. A 21, 4. 4) ἐπιχείρησις (ἐργολαβία) A 6, 3. 5) πληθ. res τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10, 1.
- res familiāris, id. familiāris. 6) προσόντα, προτερήματα A 13, 1. 7) res domesticae οἰκιακὰ ὑπόθεσεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν, τὸ διῳδὲ τις παρακαλεῖται. II πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6. C 3, 4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολεμικὰ ἔργα C 3,3. res gestae πρᾶξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res maximae - κυριαρχικὴ ἔξοντα, ὑψίστη δύναμις. III. res Graecae (Italicae) Ἑλληνικὴ (ρωμαϊκὴ ἢ τῶν ἵταλικῶν πόλεων) ἴστορία.
- res pub-licā (γεν. καὶ δοτ. *τει* publicae, aīt. *τει* publicam, ἀφ. τε publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2, 4.
- A 3,2. 6,2. 2) ἡ πολιτική, ὁ πολιτικὸς βίος A 6,1.
- res-scisco,—,—, 3. πληροφοροῦμαι, μανθάνω.
- re-servo, 1. me διατηρῶ ἐμαυτὸν (ἐν τῇ ζωῇ). διαφυλάττω.
- re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθίσταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθύποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή..
- re-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἀποκρίνομαι, mihi respondeatur, εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀποκρίνονται). λαμβάνω τὴν ἀπάντησιν.
- responsum, i. οὐ. ἀπόκρισις, ἀπάντησις.
- restīti, id. resistō.
- re stitūo (re-stātūo), tūi, tūtum, 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι, (κερδίζω ἐκ νέου).
- re tīpēo, tīpīi, tentum, 2. (οὐκ ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sensit... neque sibi diutius vitam esse retinendam ἐνόησεν (ἀντελήθη)... διι δὲν ἔπεσε (δὲν ἦιο δυνατὸν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸν βίον ἔαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3) γνωρίζω νὰ διατηρῶ A 20,5.
- rettīli, id. refero.
- revertor, reversus sum (καὶ reverti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέψω.
- revōco, 1. ἀνακαίδω partiam defensum (α' ὑπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακηθεῖται.

τεχ, regis, ἀ. βασιλεύς. 2) reges «βασιλεῖς» (ὄνομα τῶν δύο ἐν Καιρῷδόνι ἀνωτάτων [κυρίως δικαστικῶν] ἀρχόντων), σωφρέται, δικασταί, κριταί.
 risus, ūs, ἀ. γέλως, καγκασιός.
 robustus (δρύνος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) δχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).
 rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātūs αἴτησις). μετὰ γεν.=τῇ παρακλήσει (τινός).
 rōgo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ). παρακλητικὸς ζητῶ. (πρθλ. τοῦ εὐαγγελίου «ἔρωτῶ»=παρακαλῶ).
 ruber, bra, brum, ἔρυθρός.
 rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrifico, 1. θύω, θυσιάζω.
 saepe, ἐπίρρο. πολλάκις.
 sāl, sālis, ἀ. (ἄλας). 2) καλαισθησία, (γοῦστο), κομψότης.
 saltus, ūs, ἀ. δρός δασῶδες, δρυμὸς Ην 3.3.3,4. Πληθ. θυψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισθρεια, στεινὸν πέραμα (πέρασμα), διαβάσεις Ην 4,3.
 salus, ūtis. σωτηρία. 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) Α 21,6.
 salutāris, e, σωτήριος.
 sanctio, nxi, nctum, 4. (κυρῶ, π.χ. νόμον). 2) necessitudinem- (καθιερῶ) συνδέω, συνάπτω, (ἔτι

στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.
 sanctus, Ἱερός, ὑπερθ. sanctissimus, λίαν Ἱερὸς θεωρούμενος.
 sano, 1 θεραπεύω.
 sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.
 sacramentum, i, oν. (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρύγανα.
 satis. ἄκλ. 1) ὡς ἐπίθ. ἐξιρκῶν, ἵνα τνός. hoc unum satis erit dictum (= hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ είναι ἴκανόν. 2) ἀλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρφ. = ἀρκοῦμαι νά . . .
 satis-faciō, 3. (ίκανὸν ποιῶ τινα)
 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρφ. = πείθω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήσιν ὅτι...
 sáucius, τετραματισμένος.
 scapha, ae, σκάφη, μικρὰ (δρυδότ. μικρὸς) λέμβος.
 scilicet, ἐπίρρο. (ἐκ τοῦ sci(re)licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.
 scio, scīvī καὶ scii, scītum, 4. γιγνώσκω, γνωρίζω.
 scribo, psi, ptum, 3. γράφω, aliquid de pace scriptum est τι περὶ τῆς εἰρήνης ἐγράφη (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης).
 scriptum, ἵδ. scribo.
 se ἢ sēsē, ἔαυτόν, ἔαυτήν, ἔαυτό, ἔαυτοὺς κλπ. ἵδ. sui.

secum=cum se μεθ' ἐαυτοῦ, μεθ'
ἐαυτῶν ἀλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἐπομαι),
δεύτερος. 2) εὗνους. secundā for-
tūnā ἀγαθῆ τύχη, εὐτυχῶς.

secūtus, ἵδ. sequor,

sed, σύνδ. ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἔξ, δέκα ἔξ.

se·grēgo, 1. ἀπαγελάζω. 2) ἀπο-
ἀλεῖω, ἀπομακρύνω.

se-iungo (πρόφ. se jungo), nxi,
nctum, 3. διαχωρίζω, δρίζω.

semel, ἑπίρρο. ἀριθμ. ἅπαξ.

semper, ἕπλρρο. πάντοτε.

senātus, us, ἀ. σύγκλητος. 2) ἦ-
ν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόσατις Hn
7.4. **senatus** **populusque Ro-**
manus, ἡ ρωμαϊκὴ κυβέρνησις,
τὸ ρωμαϊκὸν κράτος (ἢ βουλευ-
τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἔξουσία τῆς
Ρώμης).

senectus, ntis, γῆρας, extrēma
ἢ summa senectus βαθύτατον
γῆρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen(ī)cis),
ἑπίθ. πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior
γέρων πως C 3,2.

seni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.

seni, senae, sena, ἀνὰ ἔξ ἔξ A 2.6.

sensi, ἵδ. sentio.

sententiā, ae, (γνώμη). 2) ex
sententiā κατὰ γνώμην, (κατ'
εὐχήν).

sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθά-
νομαι [καταλαβαίνω] A 21, 4.

2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn, 2,2.
separātim ἐπίρρο. ἴδια, [χωριστά].
sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω,
ἐνταφιάζω.

septem, ἑπτά.

septuagesimus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 61,1.
sepultus, ἵδ. sepelio.

seque (se καὶ que = et se), Hn
11,7.

sēquor, cūtus sum, sēqui. 3.
ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
συνεκστρατεύω μετά τινος, ali-
quem in provinciam (ὡς βοη-
θές) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ρωμαϊκῆς
ἐπαρχίας.

sermo, διns, ἀ. (διμίλα, λόγος).
2) γλῶσσα. Graeco sermone Ἑλ-
ληνικῷ λόγῳ, Ἑλληνιστέ.

serpens, ntis, (ἐνν. b e s t i a) ὄ-
φις, (γεν. πληθ. serpentium).

serviō, tñi, tñum, 4. (εἰμιτι ἢ ὑ-
πηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπη-
ρετῶ τῇ εἰρήνῃ (στρέφω πᾶσαν
τὴν προσοχήν μου εἰς..., ἐργά-
ζομαι πολὺ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης).
3) ἐπιμελοῦματ, φροντίζω, προ-
νοῦω ὑπὲρ A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum,
ἵδ. servio.

servūlus, i, ἀ. δοῦλος.

sestertius, i, ἀ. ἐκ τοῦ semis [=
semi-a s ἡμιασσάριον] καὶ ter-
tius ἐνν. numerus τοίτον ἡμι-

ασάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ,
=τρίτον ἡμιασσάριον, πέντε ἡ-
μιασσάριο, τ. ε. τρία ἡμίσεος δέ-
οντα = $2\frac{1}{2}$, ἀσσάρια). σηστέρτιος
φωμαῖκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔ-
χον φοιδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀ-
ξιαν, περίπου 0,25 τῆς δραχμῆς.
2) *sestertium*, ii, οὐ, κυρίως γεν.
πληθ. τοῦ *sestertius*, ἀντὶ *cen-*
tēna milia sestertium (=sester-
tiorum) μετὰ ἀριθμ. ἐπίρρημι
100.000 σηστέρτιοι, περίπου
25.000 δρ. Κατὰ ταῦτα centiens
sestertium = περίπου 2.500.000
δραχμῶν. in *sestertiō viciens* =
περίπου 50.000 δρχυ. Ἰδὲ in.
setius (καὶ *secius* συγκρ. τοῦ *se-*
cus=ἄλλως ἥδον πρέπει), ἐπίρρη.
ἥτον, neque eo *setius* οὐδὲν
ἥτον διώρως.
sevēre, ἐπίρρη. αὐστηρῶς.
severitas, ἄτις, αὐστηρότης, σοβα-
ρότης.
sex, ἕξ.
sexanginta, ἑξήκοντα.
sī, σύνδ. εἰ, ἔάν, ἀν.
sic, ἐπίρρη. οὕτως, οὕτως ἔχόντων
τῶν πρωγμάτων, ὥδε. 2) οὕτω,
τόσον Α 1,4. 3) τόσον μόνον.
ἐπὶ τῷ ὅρῳ... Α 6,4.
signifīco, 1. δηλῶ.
signum, i, οὐ. σημεῖον, τεκμήριον,
ἀπόδειξις. 2) *signum rugnæ*
τὸ σημεῖον τῆς (ἐνάρξεως) τῆς
μάης.
silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος

σύνδενδρος, [πάροκο].
similitūdo, dīnis, δημοιότης.
simul, ἐπίρρη. διμοῦ Ηη 6,4. 2)
συγχρόνως Ηη 2 4. 7,2. 9,5. 13,3.
simūlo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσ-
ποοῦμαι, [καμώνομαι].
simultas, ἄτις (ἄμιλλα). 2) ἔοις
διχόνοια.
sine, πρόθ. μετ. ἀφαιρ. ἀνεν.
singulāris, e, (μόνος). 2) ἑξαίρε-
τος, διαφέρων πάντων.
singūli, ae, a, ἔκαστος. in *singu-*
los menses καθ' ἔκαστον μήνα,
μηνιαίως, *singulis* (δοτ.) ἐκάστω,
κατὰ κεφαλήν.
socer, ἕρι, ἀ. πενθερός.
sociētas, ἄτις, (κοινωνία). 2) συμ-
μαχία.
solēo, *solitus sum*. 2. (οἷμα ἡμι-
αποθεικόν), συνηθίζω, εἴωθα.
solitus, lđ. *soleo*.
soll-ers, *rtis*, (*sullus* [=totus] καὶ
ars), ἐμπειρος ἐπιλέξιος.
solum, ἐπίρρη. μόνον.
solum, lvi, lūtum, 3. λύω. *naves*
τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν
νεῶν), ἀπαίρω. 2) *epistūlam*
λύω, (ἀνοίγω, ἀποσφραγίζω) ἐ-
πιστολήν.
soror, ὅρις, ἀδελφή.
sors, *sortis*, αλῆρος C 2 1. ποπ
pro *sortis* necessitudine οὐχὶ
συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
σμὸν (ὑπηρεσιακὴν σχέσιν, σύν-
δεσμον) τὸν δοποῖον δικλῆρος εἶχεν
ὅρισει (μεταξὺ αὐτῶν).

sorte, ἀφαιρ. τοῦ σօρς.

specīmen, μήνις, οὐ. (δεῖγμα),

2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.

sperārat, =speravērat, ἵδ. spero.

spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.

spēs, spēi, ἐλπίς, 2) ἴδιοτελεῖς

σκοποί A 6,5.

splendide, ἐπίρρο. λαμπρῶς.

splendīlus, λαμπρός, ἀξιορρεπώς
ξῶν, ἀξιορρεπής, ἀντ. πολυδάπανος.

sponsā̄i, ium, οὐ. πληθ. μνη-
στεία, ὑπόσχεσις γάμου.

statim, ἐπίρρο. εὐθύνης.

statū i, ae, ἀνδριάς

statūo, ii, utum, 3. (ἴστημι). 2)
ἀποφασίζω.

stipendīum, ii, οὐ. (φόρος, ἐκ τοῦ
stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρδη, ἔ-
ργανος] καὶ pendo [=τίνω. πλη-
ρώνω]). 3) (ἡμερήσ.) στρ. μισθός.

stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη
γενεαλογικὴ καταγωγή.

sto, stēti, stātum. 1. ἔστηκα. pari-

fastigio (ἀφαιρ.) ἔσταμαι, διατη-
ροῦμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κοινωνικοῦ
ἔπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat

+ ἀπόφ. = ἔχω στερεόλαν ἀπόφασιν
νά, (εἰς ἔμε ἀπόκειται νά...)

studēo, iūi, — 2. (σπουδάζω). 2)
προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προ-

σπαθῶ, [κωιτάζω νά... πασχίζω
νά...].

studīosus, (ἐπιμελής). 2) studiō-

sus litterarum φίλος τῶν γραμ-

μάτων, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.

studīum, ii, οὐ. σπουδή. ζῆλος A

1,4. 2) studia principum αἱ τά-
σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
ἀνταγωνισμοί, πολιτικὰ πάθη)

τῶν μεγάλων (πολιτικῶν) ἀνδρῶν
A. 16, 4, 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγά-

λης θελήσεως διαρκῆς πρός τι ἐ-
νασχόλησις τοῦ νοῦ studia lit-

terarum ἡ περὶ τὰ γράμματα
(τὰς ἐπιστήμας) σπουδή. 4) αἱ
χλίσεις (ἀτόμου τινός) A 2, 2.

stulte, ἐπίρρο. μωρῶς, ἀνοήτως.

suavitas, ātis, (ἡδύτης). 2) suau-
vitas oris atque vocis γλυκύτης
τῆς προφορᾶς καὶ (τοῦ τόρου) τῆς
φωνῆς.

sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ὑπὸ+αἰτ.

subēgi, ἵδ. subigo.

sub īgo (sub καὶ āgo), ēgi, ac-
tum, 3. ὑποτάσσω.

subēto, ἐλίρρ. αἴφνης, ἀποσδο-
κή·ως.

sub īeo, 1. (ἀνακονφίζω). 2) κα-
θιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub scrībo, 3. (ὑπογράφω). 2)
συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος
τὴν καταγγελίαν τοῦ πρώτου καὶ
κιρίου κατηγόρου, «κλητήρ ἐπι-
γράφομαι».

sub texo, xūi, xtum, 3. συν-
υφαίνω, (παρ)ενείρω, παρεμβάλ-
λω, (παρενθέτω ἐν τῷ λόγῳ, ἐν
τῷ ἔργῳ).

sub urbānus, προάστειος, πλησίον
τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος.

suc cēdo (sub καὶ cedo), (ὑπέρ-

χομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα

ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).

suc-cumbo, cubūl, cubitum, 3. (κατακλίνουμαι), 2) ὑπείκω, ἐνδέδω, ὑποκύπτω. succumbente patriā = si succumbēret patriā ἐάν ή πατοὺς ἥθελεν ἐνδώσει (ἥθελεν ὑποκύψει, ὑπὸ τὰ ἔρειπα τῆς πατούδος).

suffectus (μιχ. τοῦ sufficior), ἐπικατασταθεὶς, ἐπικατάστατος στρατηγός, δὲ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεχθεὶς.

sui, sibi, sē ἡ sēsē, ἔαυτοῦ, ἔαυτῆς, ἔαυτῶν κλπ.

sum, fui, esse, εἴμαι, sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλῶμαι τινι)—sum alicui iucundissimus (εἴμι τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo εἴμαι ἐν μέσῳ (ἐν καταστάσει) δρούσιν κινδύνου, δρούσις κινδύνευσθ. numerus erat viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρατο, συνεποσοῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἴμαι ἔναντιον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitā cum aliquo εἴμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιθ) πρός τινα: cum eadem mente εἴμαι (ἔμφροσυμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in suā potestate είναι ἐν τῇ ἔαυτῶν ἔξονσίᾳ, (είναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἴμαι τοῦ ἀριστοκρα-

τικοῦ κόμματος. continentis est είναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae είναι σημεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰκονομίαν), est signum diligentiae είναι σημεῖον ἐπιμελοῦς φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) είναι τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον είναι (ὑπολέπεται) νά...

summa, ae, (τὸ δλον). 3) summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3, 1. 3) κοσμοκρατορία Hn 8,3.

summus καὶ suprēmus (ὑπερθ.). ἀνώτατος, ὑπατος. summas amphoras opérit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων.

summo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsi, ἰδ. sumo.

sumptuōsus, δαπανηρός, πολυδάπανος, πομπώδης.

sumptus, us, ἀ. δαπάνη, πολυτέλεια.

supellex, supellectīlis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλα κλπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavēim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἀ. καὶ θ. ius, οὐ. (γεν. ioris, συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθών C 1,4. Hn 4,4. 2)

ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4.

3) ὑπέροτερος, νικητής Hm 1, 2. Hn 1, 2.

superēgo, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1, 1. 3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυσιχατῶ», ναυμαχίᾳ νικῶ Hn 11, 7.

4) superior, ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, st̄tis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιζῷ τινι, ζῷ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ζῷ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā, (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρο. ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus - cīp̄io (sub [su(b)s] καὶ cāp̄io), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ, ἀποδύομαι εἰς πόλεμον.

suspicio, δονίς, ὑποψία.

sus-tinēo (sub [su(b)s] καὶ tenēo), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν δρμὴν τῶν πολεμίων.

sustūli, *l̄d.* tollo.

suis, ἔσυτον. 2) suae res ἡ ἴδια αὐτοῦ περιουσία. meo nomine accuso ἐπ° ἴδιῳ ἔμοι ὅνόματι κατηγορῶ, (εἶμαι ὁ κυριώτατος κατήγορος). 3) Οὖσ. sui, orum, ἀ. οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17, 2 20, 1.

T

tabellarius, ii, ἀ. κήρυξ γραμματοφόρος, γραμματηφόρος.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας

A 5,4.

tam, ἐπίρρο. οὕτω, τόσον πολύ. tam... quam, τόσον... ὅσον.

tamen, σύνδ. διμος.

tamquam, ἐπίρρο. (ῶσπερ, ὥσει).

2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2, 2. (μὲν ὑποταχτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσούτῳ, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρο. (τόσον πολύ). 2) μόνον, ἀπλῶς Hn 10, 5.

tantus, (τοσοῦτος) C 3, 2. A 15, 2. 18, 6. 2) οὕτω πολύς, οὕτω μέγας A 14, 2.

tectum, i, οὐ. (στέγη). 2) οἴκος, οἰκημα.

temēre, ἐπίρρο. (ἀλογίστως). 2) προηγουμένης ἀρνήσ. = (οὐχὶ εὐχόλως), δυσκόλως A 20, 2.

templum, i, οὐ. ναός.

temporibus, *l̄d.* tempus.

tempus, ὅρις, οὐ. χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18, 2. 2) εὐκαιρία Hn 2, 3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, (ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας) A 22, 2.

tenēo, πῦι, 2. (κρατῶ). 2) agam ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βω-

μοῦ (ώς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ λεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Ήμ 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι δὲ πρῶτος ρήτωρ. με υπὸ loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ Α 15,2.

tenesmos, i., ἀ. κωλικὴ νόσος μετὰ προσπαθείας πρὸς κένωσιν, «τεινεσμός», (τανυτό, τάρνυμα).

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι Α 1,2. 3) κλητεύω, ἔνάγω Κ 2,4.

terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς τρεῖς.

terna milia (ἐνν. sestertium) = 3.000 σηστέριοι, περ. 750 δραχ.

terra, ae, γῆ, ἡπεριόδος, ξηρά.

terror, ὄρις, ἀ. τρόμος.

tertio, ἐπίρρο. τὸ τρίτον [τρίτην φρογάν].

tertius, τρίτος.

testamentum, i, οὐ. διαθήκη.

testimonium, ii, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδεξις.

testis, is, ἀ. μάρτυς.

timor, ὄρις, ἀ. φόβος.

tollo, sustuli, sublatum, 3. (ἀἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Ήν 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἔξοιλοθρεύω, Ήν 5,3.

totus, (γεν. totius, δοτ. totī), δλος, δλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν δλῆν.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non sua esse vir-

titis arma adversariis tradere (εἰπεν δτι) δὲν εἶναι λδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τοῦ ἑαυτοῦ χαρακτῆρος) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) Α 1,3.

trā-dūco(trans-duco), 3. διαβιβάζω. traduxi, lđ. traduco.

traiēci, lđ. traicio.

trā - ičio (πρόφερε trajicío), iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ήρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ, tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) ήσυχασαν (κατηγνάσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ήσυχα.

trans-éo, 4. διαβαίνω, διαπερῶ.

transīi, lđ. transeo.

transītus, ūs, ἀ. δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἀ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλίαρχος. Ἐκαστος λεγεών εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tribunus plebēi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihil temporis ἀτιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) χορηγῶ Α 19,3. 4) cum tribūi (ἀπόμφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπόν

δτι ἀπεδίδετο (ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ) A 6,5.

tridūnum, i., οὐ. τριήμερον.

triennīum, i., οὐ. τριετία.

triginta, τριάκοντα.

tritīcum, i., οὐ. σῖτος.

triumphus, i., ἀ. θρίαμβος. Ὁ θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεώνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.

tueor, tuitus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).

tuli, *l*d. fero.

tum, ἐπίρρο. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, us, ἀ. (ταραχή). 2) στάσις, ἐμφύλιος πόλεμος.

U

ubi, I ἐπίρρο. ὅπου, ἐνθα Hm 1,2. Hn, 12,2.—II ubi, σύνδ. χρον. ὥς, εὐθὺς ὥς Hn 8,2. 11, 2.

ullus, γεν. ullius, δοτ. ulli, (προηγουμένης ἀρνήσ.) τίς, οὐδείς.

ultīmus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος A 1,1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσ.)

ποτέ, οὐδέποτε.

unde, ἐπίρρο. ὅθεν, ὅποθεν.

undīque, ἐπίρρο. πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ unus-versus), δμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες ὁμοθυμαδόν.

unus (γεν. unius, δοτ. unī) εἰς Hn 2, 1. 2) εἰς μόνος Hn 1, 2. 3) εἰς ἔκαστος, ἔκαστος χωριστὰ Hn 3,4. 4) εἰς μέν, ὃ μὲν Hn 3, 3. 5) εἰς καὶ ὃ αὐτὸς Hn 12, 3. 6) ὡς ἐπιτατ. τοῦ ὑπερθ., ὑπὲρ πάντα ἄλλον A 3,3.

urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ρώμης).

urbs, urbīs, πόλις. 2) Ρώμη Hn 5,1. C 2,2. A 20, 1. πρβλ. τὸ ἀστυν=Αθῆναι·Πόλις=Κων/νούπολις· Πόντος=Εὔξεινος Πόντος.

usque, ἐπίρρο. (διηγεκῶς). 2) μετ' ἄλλης προθ. (τοπικῶς). usque a

rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque de μέχρι Hn 2, 5. 7, 1. C 2,4. 3,4. A 16,3.

usūra, ae, χρῆσις, (ώφελεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου), τόκος.

usura intīqua τόκος ἀδικος (ὑπερβολικός, καταθλιπτικός).

usūs, us, ἀ. χρῆσις, χρησιμοποίησις A 14,3. 2) αἱ φυλικαὶ σχέσεις (ἡ καλὴ συναναστροφὴ). usus

benevolentiaque ἡ οἰκεία εὔνοια (εὐμένεια) A 20,5. 3) usu vēnit διὰ τῆς χρῆσεως (διὰ τῆς τακτικῆς τῶν πραγμάτων φορᾶς) συμβαίνει ἡ εἰς χρῆσιν (τότε usū sīnai δοτ. πτώσεως ἀντὶ usui) ἔρ-

χεται, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ, (λαμβάνει χώραν) Ην 12,3. *usu* *veniunt* πίπτουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πειραν A 16,4.

usus (*sum*), *l. d.* *utor*.

ūt, I ἐπίρρο. ὡς, ὥσπερ 1) ἐν παρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. *ut tum* erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, δόσον διὰ τὴν ἐποχήν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον), παραδείγματος κάριν A 18,3. 21, 5. 22,4. 2) *ut - sic* καθὼς—ὅδιοις Ἡn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου : ὡς, εὐθὺς ὡς (μετὰ πρκμ. δριστ. Ηm 2,1. Ηn 7,4. C 1,2. A 21, 5.—

II σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, συμβάντος κλπ. = ὄστε νά.. Ηm 1,4. 1,5 2,1. Ηn 2,2. 4,3. 10,5 12,1. A 1,3. (εἰς τρόπον ὄστε A 15,1. 18,2). 18,1. 20,3. 21,1. 21,2. 21,3. 21,5. 2) *īna* Ηn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος.

uterque, utrāque, utrumque, ἐκάτερος, ἀμφότεροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν Ηn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικὸν *quod utrumque ὅπερ ἔκαστον* (τούτων δὲ τῶν δύο ἔκαστον). (Πληθ. *utri-que* (ὅταν ἐκατέρωθεν εὑρίσκωνται πολλοί) Ηn 11,1 (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον Ηn 4,2)).

uti, ἀπὸμ. τοῦ *utor*.

utilitas, *ātis*, χοησιμότης, ωφέλεια.

utor, *ūsus* *sum*, *ūti*, 3. ἀποθ. χρῶμαι. *alīquo doctore* χρῶμαί τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ώς) διδάσκαλον. *beneficio* (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμήν, *omnibus optimis rebus* (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων. *prosperitate valetudinis* ἀπολαύω ἀκρας (ἔξαιρέτου) ὑγείας. 2) τηρῶ A 14,2.

ut - pōte, (ώς δυνατόν [ἐστιν]), *āte + μετοχῆ*.

utrīus, *l. d.* *uter*.

utrobīque, ἐπίρρο. ἐκατέρωθεν.

utrūm (εἰσάγειτὸ πρῶτον μέλος πλαγίας ἔρωτήσεως), πότερον. *utrum* απότερον (ποιὸν ἐκ τῶν δύο)—*η*.

V

valens, *ūtis*, (χωμαλέος). 2) *īσχυρὸς* (ἐπὶ προσώπων) Ηn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Ηn 2,4.

välēo, *lui*, —, 2. (ύγιανω). 2) *ειμαι* δυνατός, *īσχυρὸς* Ηn 10,2.

3) ἔχω δύναμιν (ἐπιφρόην) 5,3. *valetūdo*, *dīnis*, κατάστασις ὑγείας, καλὴ κρᾶσις, δηγεία A 21,1 21,5. 2) *νόσος* (τῶν ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Ηn 4,3.

vallum, i, οὐ. (περι)χωράκωμα, πρόχωμα.

varīus, ποικίλος.

vas, *vasis*, οὐ. (ἀρχαιότ. *vasum*, ὅθεν ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσ. *vasa*, *ōrum*), σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, *tis*, ἀ. μάγτις, προφήτης.

-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἦ.
 vectīgal, alīs, oū. φόρος, τέλος
 (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς
 ἐμπορευμάτων).
 vehor, vectus sum, 3. ὁχοῦμαι. 2)
 in-nave ὁχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.
 vēl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo=
 λαβεῖ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἥ
 vel—vel ἥ—ἥ, εἴτε—εἴτε.
 vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo.
 vellemne (εἶναι δύο λέξεις : vel-
 lem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -nē).
 velum, i, oū. ἴστειον (τῶν πλοίων).
 velut, ἐπίρρ. ὡς, ὕσπερ, καθάπερ.
 venenātus, δηλητηριώδης, ιοβόλος.
 venēnum, i, oū. δηλητήριον, ιός.
 venio, vēni, ventum, 4 ἔρχο-
 μαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio ob-
 viam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάν-
 τησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐκ-
 θρικῶς). 3) venio usu, id. usus.
 venter, tris, ἀ. γαστήρ, κοιλία.
 ventus, i, ἀνεμος.
 verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.
 verbum, i, oū λόγος, λέξις. plurī-
 bus verbis (ἀφ.) (διὰ πλειόνων
 λέξεων), ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.
 vere, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.
 vereor, veritus sum, 2. ἀποθ.
 (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦ-
 μαι μή, δὲν θέλω νά...Hn 2,1.
 3) asperitatem alicuius μετὰ
 σεβασμοῦ (εὐλαβείας) φέρομαι
 πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4)
 aliquem σέβομαι τινα A 15,1.

vero, ἐπίρρ. δέ, ἀλλά.
 versor, 1. ἀποθ. διάγω, διατολ-
 βω, διαρκῶς μένω, in Sabīnis
 ἐν τοῖς Σαβίνοις τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ
 τῶν Σαβίνων. in re publicā πο-
 λιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέ-
 ρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτι-
 κῇ), δρῶ πολιτικῶς.
 versūra, ae, (στροφή), δάνειον
 versūram facere νέον δάνειον
 δανείζομαι, id. καὶ facio
 versus, us, ἀ. (αὖλαξ). 2) στίχος,
 ποίησις.
 verto, rti, rsum, 3. στρέφω. ver-
 to puppes ἀνακρούντ πρύμναν,
 στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
 ρος τῶν πολεμίων ἵνα φύγω, τρέ-
 πομαι εἰς φυγήν.
 verus, ἀληθής. si verum est ut
 ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
 θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονός
 ὅτι...
 veto, tūi, titum, 1. (κωλύω). 2)
 vetor + ἀπομφ.= κωλύομαι νά...
 ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, atis, παλαιότης, πολυε-
 τία, πολυκαιρία.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 via, ae, ὄδός.
 vicesimus, εἰκοστός.
 vicīens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.
 vicissem, id. vinco.
 victus, id. vinco.
 vīdēo, vīdi, vīsum, 2. ὄρῶ, (δια)-
 βλέπω A 13,4. 2) μετ' ἀρνήσεως.
 δὲν γνωρίζω, δὲν είμαι βέβαιος

Hn 11,6. — Παθ. 1) φαίνομαι
videtur potuisse φαίνεται ὅτι
ἡθελε δυνηθῆ, (φαίνεται ὅτι θὰ
ἡδύνετο) Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι,
(περοῦ γιά) Hm 1,2. 2,5. C 3,4.
A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἔξοχη οἰκία.

vinco, vici, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἀ. ἀνήρ. 2) πληθ. στρα-
τιώται, ἄνδρες.

virgo, ḡnis, παρθένος. virgo
filia, νεαρὸς παρθένος.

virtus, ūtis, (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ'
ἀγδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ
εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bel-
licia ἀρετὴ πολεμική, ἄνδρεια

Hn 1,1. 3) δρᾶσις, ἴκανότης
Hn 1,2. 4) ἀρετή, καρακτὴρ Hn

1,6.—ΙΙληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γεν-
ναῖαι πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα
Hn 12,2. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2, 4.

vis, ait. vim, ἀφ. vi, Πληθ. vi-
res, virūm, viribus, κλπ. (βία).
2) δρμὴ Hn 11,4. 3) φορά, σφο-
δοράτης A 24,3. 4) ἔφοδος, ἐπι-
δρομὴ Hn 3,2.

visum tri, μέλλ. παθ. ἀπομφ.,
ιδ. videor.

visus, ūs, ἀ. θέαμα.

vīta, ae, (ἐκ τοῦ vivita, βιο-τή).
βίος, ζωή.

vitium, ūl, οὐ. κακία. 2) σφάλ-

μα (πολιτικὸν ἢ στρατηγικόν).
vito, 1. (ἀπό)φεύγω.

vivo, vixi, victum, 3. ζῶ, vivo
afluenīus, διάγω, (ζῶ) πολυτελέ-
στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθό-
νοις). vivo cum aliquo ζῶ με-
τά τινος, σχετίζομαι πρός τινα.
vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vi-
vens. Ὡστε Hannibale vivo =
Hannibale vivente τοῦ Ἀννι-
βα ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ
Ἀννίβα.

vix, ἐπίρο. μόγις, μόλις. quod vix
credendum sit ὅπερ (= καὶ
τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι
πιστευτόν, ὅπερ ἡθελε δυσκολευ-
θῆ τις νὰ πιστεύσῃ.

vixi, ιδ. vivo.

vōco, 1. (καλῶ). 2) προσκαλῶ
(εἰς δεῖπνον) A 14,1.

vōlo (ἐκ οἵτ. Φελ-δθεν ἔλδομαι),
vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-
θυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, m̄nis, οὐ. (ἔλιγμός).
2) βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5.

A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς
τμῆμα ὅλου) A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις). 2) δια-
θέσεις, σκοπός.

vox, vocis, φωνή, τόνος φωνῆς.
vulgus, i, οὐ. (δῆλος). 2) πλῆθος,
τὸ κοινόν, [δέ κόσμος].

vultus, us, ἀ. (σχῆμα προσώπου)
2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

024000027899

Ανάδοχος Έκπτωσεως και Βιβλιοθεσίας :
Π. ΔΙΑΔΗΣΜΑΣ, Καρόρη 11 — Αθήνας

